

ဝေးရှုံးတည် ငှတီ-၅တီ ကို

လံာ်စိာ်စု

၂၀၂၂-၂၀၂၃

၁. လိပ်ခိပ်တီလါ တၢ်ကွၢ်ယုအီၤအဂီၢ်

- ၁. လိပ်ခိပ်တီ လါတၢ်ကွၢ်ယုအီၤအဂီၢ် ၁-၂
- ၂. တၢ်ကစီၣ်လါကိၣ်ခိၣ် ၃
- ၃. တၢ်တီၢ်ကျဲၤ, တၢ်ထံၣ်စိ, ဒီး တၢ်လါ ပနၢ်တဖၣ် ၄
- ၄. တၢ်အသူအသၢ်လါအဟဲအိၣ်ဖျါထီၣ် ဖဲပုၤကိၣ်ဖိဖျါထီၣ်ကိၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ ၅
- ၅. ပုၤမၤတၢ်ဖိ အမံၤလိပ်န့ၣ်ဒီး: ၆-၉
 - ၅.၁. ဟူရိၣ်ကိၣ် ကမံးတံၢ် ဒီး ကီၢ်ရူၣ်လီၢ်ကဝီၤ ပုၤပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်တဖၣ်
 - ၅.၂. ဝးရံးတၢ်ကိၣ် ပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ်အမံၤ
- ၆. လိပ်န့ၣ်လိပ်လါ ၁၀
- ၇. တၢ်တဲဖျါထီၣ် တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် အဂ့ၢ်အကျိၤတဖၣ် ၁၁-၁၈
 - ၇.၁. အဲးဖံအံအၣ်ရဲဖံၣ်အ့ၣ် (FERPA) တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ
 - ၇.၂. တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လါ တၢ်တကွၢ်တလီၤပုၤနီၣ်တဂၤ
 - ၇.၃. အကူၣ် ၅၀၄ အမဲရကၤ က့က့ၣ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤ
 - ၇.၄. ပုၤက့ပုၤက့ၣ် အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်
 - ၇.၅. ကိၣ်အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ လါတၢ်ဟ်အီၤဘၣ်ဘၣ်ဘၢဘၢ အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်
 - ၇.၅.၁. လိပ်န့ၣ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်
 - ၇.၆. ပုၤအနီၢ်တဂၤ တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်
 - ၇.၇. တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတၢ် ကိၣ်တဖၣ်
- ၈. တၢ်ဟဲတုၤဆူကိၣ် အဂ့ၢ်အကျိၤ ၁၉-၂၀
 - ၈.၁. တၢ်တဟဲထီၣ်ကိၣ်
 - ၈.၂. တၢ်ဟဲတုၤဆူကိၣ် ဒီး တၢ်ဆၢကတီၢ် နၢ်ရံၣ်
- ၉. တၢ်ဖံးလိမၤဒီး: ၂၀-၂၄
 - ၉.၁. ကိၣ် တၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤ ဒီး တၢ်မၤစၢၤနပုၤကိၣ်ဖိ
 - ၉.၂. မိၢ်ပၢ် ဒီး ပုၤတဝၢ တၢ်ဟ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ် ဒီး တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်
 - ၉.၃. မိၢ်ပၢ် ကိၣ်သရၣ် တၢ်ကရၢကရိ (PTO)
 - ၉.၄. တၢ်ဒီးဖဲးတဖၣ်
 - ၉.၅. တၢ်အိၣ်ဖိၣ်တဖၣ်
 - ၉.၆. တၢ်ဟ်ဖိသၣ် ဖဲကိၣ်ပျၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ
 - ၉.၇. နီၣ်ခိ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ (PE)
 - ၉.၈. လိပ်မးပၢ်ဖျါ-တၢ်တဲဖျါထီၣ် တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီ
- ၁၀. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလါ အဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တဖၣ် ၂၅-၂၇
 - ၁၀.၁. ကိၣ်အကသံၣ်သရၣ်မုၢ်ဖိ တၢ်ဖံးတၢ်မၤ
 - ၁၀.၂. တၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒီးသဒၢ တၢ်ခွဲးနီၣ်ကွဲးယါ
 - ၁၀.၃. အိၣ်လါကိၣ်ပုၤ ဖဲတၢ်အိၣ်ဘျဲးကသ့ၣ်အဆၢကတီၢ်

၁၁. တာ်သိၣ်တာ်သီသနူ ဇီး တာ်မၤအကျါအကွၢ်၂၇-၃၃

- ၁၁.၁. တာ်ကူတာ်သိး
- ၁၁.၂. လှဲၣ်ယီၣ်
- ၁၁.၃. လံာ်ထာ်
- ၁၁.၄. တာ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲ ကွါအတာ်စုလီၢ်ခိၣ်ခိၣ်
- ၁၁.၅. အိၣ်ဆိးလီၢ်ကျဲ, ဟံၣ်နီၣ်ဂံၢ် ဆိတလဲ
- ၁၁.၆. တာ်ခိကျဲ
- ၁၁.၇. လီမ့ၣ်အူ ဖဲးဖိကဟၣ် တာ်ပိးတာ်လီ
- ၁၁.၈. ဝှံၣ်ဂီၢ်အူ တာ်မၤအကျါအကွၢ်
- ၁၁.၉. တာ်သူ ကွါအတာ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲလီၢ်
- ၁၁.၁၀. တာ်ဟးထီၣ်ဆူ ကွါကရါအချါ
- ၁၁.၁၁. တာ်လီၢ်မၤ ဇီး တာ်ထံၣ်က့ၤတာ်
- ၁၁.၁၂. တာ်ကစီၣ်
- ၁၁.၁၃. ကျိၣ်စ့
- ၁၁.၁၄. မူးသးဖုံတာ်ကွဲမ့ၣ်
- ၁၁.၁၅. တာ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲ ပိးလီ, ဖိသၣ်တာ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲ
- ၁၁.၁၆. နီၣ်ခိ တာ်ခိၣ်ထီၣ်ထီထီၣ်
- ၁၁.၁၇. တီၤပူၤ မူးသးဖုံ
- ၁၁.၁၈. တာ်ပူၤတာ်ဖျဲး တာ်ဘျါတဖၣ်
- ၁၁.၁၉. ကွါ တာ်ဂီၤတဖၣ်
- ၁၁.၂၀. တာ်သူကွါ အလီတဲစိ လၢကွါ
- ၁၁.၂၁. တာ်ဂီၤမူ အတာ်သိၣ်တာ်သီသနူ
- ၁၁.၂၂. တာ်ဖဲဟးဆူကွါ
- ၁၁.၂၃. တာ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤ မူခိၣ်ကလံၤသိၣ်ဂီၤ အဝှံၣ်အကျါ

၁၂. တာ်ပၤတာ်ဆုၤတာ် ဇီး တာ်သိၣ်ဝှံၣ်သီဘၣ်တာ် ပတီၢ်၃၂-၃၈

- ၁၂.၁. တာ်ပၤဆုၤတာ် တာ်တီၢ်ကျဲၤ ဇီး တာ်သိၣ်ဝှံၣ်သီဘၣ်တာ်
- ၁၂.၂. သိလှဲၣ်ဘး တာ်သိၣ်တာ်သီ ဇီး တာ်ပူၤတာ်ဖျဲးတဖၣ်
- ၁၂.၃. စုကဲၤတာ်ပိးတာ်လီၢ်လၢကွါပူၤ
- ၁၂.၄. ဇံးဖး (Zpass)

၁၃. ပှၤကွါဖိ တာ်ဖဲးတာ်မၤတဖၣ်၃၉-၄၀

- ၁၃. ၁. တာ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲ တာ်ဟူးတာ်ဂဲၤ
- ၁၃. ၂. တာ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တာ်ဖဲးတာ်မၤတဖၣ်
- ၁၃. ၃. ကွါ တာ်အိၣ်န့ၣ်ဂံၢ်န့ၣ်ဘါ

၂. တၢ်ကစီၣ်လၢက့ၢ်ခိၣ်

ပုၤမၤလိၤတၢ်ဖိၤဒီးဟံၣ်ဖိၤယိၤဖိၤတဖၣ်အအိၣ်,

တၢ်တူၢ်လိၣ်မုၢ်ကဒါက့ၤ...လၢဝးရံးတၢ် ၄တီၤ-၅တီၤက့ၢ် ပုၤမၤတၢ်ဖိၤခဲလၢၢ်အခၢၣ်စး, ယသးခုတူၢ်လိၣ်မုၢ်န့ၤဆူ ၂၀၂၂-၂၀၂၃ က့ၢ်ထီၣ်န့ၣ် အပူၤန့ၣ်လီၤ. ပစးထီၣ် တၢ်လဲၤကျဲအဝဲအံၤ လၢအအိၣ်ယုၢ်ဒီးတၢ်ယုးယိၣ်ပးကဲန့ၤ, ပပုၤက့ၢ်ဖိၤတဖၣ်, ဒီးမိၢ်ပၢ်တဖၣ် ဒီး တၢ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လၢ အလီၤထုးန့ၣ်သ့ၣ်ထုးန့ၣ်သး, လၢအကါဒိၣ် ဒီး မ့ၢ်တၢ်ဖံးတၢ်မၤလၢအဂံၢ်ဆူၣ်ဘါ ဆူၣ် လၢတၢ်မၤလိၤအတီၤပူၤ, လၢအဟံၣ်ယုၢ်ဒီး မူးလီၤဆီသ့ၣ်တဖၣ် လၢအကဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါ ပုၤကိးဂၤဒဲး ဒ်သိး အကဟံၣ် ယုၢ်ဟံၣ်ဂီၢ်ဒီး ကအိၣ်ဒီးတၢ်ဆဲးကျိးလိၣ်သး န့ၣ်လီၤ.

တချုးဒံးလၢ ပစးထီၣ်က့ၢ်အသိတန့ၣ်ညါအံၤန့ၣ်, ဝံသးစူၤဟံးန့ၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ် လၢနကဖး လံာ်စိၣ်စူၤအဝဲအံၤ ယုၢ် ဒီး နဖိတက့ၢ်. လံာ်စိၣ်စူၤအဝဲအံၤ ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အံၤ ဒ်သိးအကဒုးသ့ၣ်ညါန့ၤဒီးနဖိ လၢအကသုးထီၣ်ထီၣ် က့ၢ်အတၢ်အိၣ်သ့ၣ် ထီၣ်ဆီလီၤအသး လၢအဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.လံာ်စိၣ်စူၤ ကမၤစၢၤန့ၤ ဒ်သိး နကသ့ၣ်ညါအါထီၣ် ဝးရံးတၢ် ၄တီၤ-၅တီၤ က့ၢ်အတၢ် ဖံးတၢ်မၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်ယုၤသ့ၣ်ညါ ဟံၣ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါမိၢ်ပၢ် ဒီး ပုၤက့ၢ်ဖိၤ ဂ့ၤဂ့ၤလီၢ်တၢ်လီၤဆဲး သုးထီထီၣ်ဝဲ က့ၢ်အတၢ်အိၣ်သ့ၣ်ထီၣ်ဆီလီၤအသးအပတီၢ် န့ၣ်လီၤ. အိၣ်ဒီးနတၢ်တီၢ်ကျဲၤလၢ နက မၤသကိးတၢ်ဒီးပုၤ ဆဲးကျိးပုၤ လၢတၢ် မၤလၢထီၣ်ပဲၤထီၣ်တၢ်န့ၣ်ဘျုးန့ၣ်ဖိၣ် လၢပုၤက့ၢ်ဖိၤကိးဂၤဒဲး အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ဒ်ပစးထီၣ် ၂၀၂၂-၂၀၂၃ က့ၢ်ထီၣ်န့ၣ်အသိးန့ၣ်, ပဆၢမုၢ်လၢလၢ ပုၤက့ၢ်ဖိၤကိးဂၤဒဲး လၢအဖဲန့ၣ်ခိဖျိပက့ၢ်အတြၢသ့ၣ်တဖၣ် ကအိၣ်ဒီးတၢ်မၤန့ၤ “ဖဲတၢ်လီၢ်လၢ ပုၤက့ၢ်ဖိၤခူၣ်တၢ်ယိၣ်ယိၣ်ဒ်သိးကမၤန့ၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢအဂ့ၤ” န့ၣ်လီၤ.

လၢတၢ်အဲၣ်တၢ်က့ၢ်အပူၤ,

ခဲရံၣ် ဟ့းခၢၣ်
ဝးရံးတၢ်ပုၤမၤတၢ်ဖိ

**Washington 4-5 Center
1451 McClellan Drive
Huron, SD 57350
605-353-7895**

၃. တဲဖျါထီၣ် တၢ်တိၣ်ကျဲၤ, တၢ်ထံၣ်စိ, ဒီး တၢ်လာပနၢ်တဖၣ်

တၢ်တဲဖျါထီၣ် တၢ်တိၣ်ကျဲၤ

ပှၤမၤလိတၢ်လာအသးသမူဒိစိတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ထီၣ်ဟူးထီၣ်ဂၤထီၣ်အိၤ ဒီး မၤဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အိၤခိဖျါ တၢ်သိၣ်လိလၢ အအိၣ်ဒီး ခိၣ်ဃၢၤတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢဒီးတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တဲဖျါထီၣ် တၢ်ထံၣ်စိ

တၢ်ယုးယီၣ်ပးကဲ - တၢ်ဟံကဖၢလၢသး - တၢ်အကံၢ်အစိ ဂ့ၤကတၢၢ် လၢပှၤကိးဂၤဒဲးအဂီၢ်

တၢ်လာပနၢ်တဖၣ်

တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဆူညါအဂီၢ်, ဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢ တၢ်နၢ်လာအလီၢ်တၢ်လီၤဆဲးတဖၣ်လၢအဘၣ်ယး ဖိဒံဖိသၣ်, ကိၣ်, ဒီးပှၤတဝၢသ့ၣ်တဖၣ် အဖိခိၣ်ဒဲးလဲၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လာပနၢ်မ့ၢ်ဝဲ.....

- ၁) ပှၤဖိသၣ်ကိးဂၤဒဲးမၤလိန့ၣ်တၢ်သ့,ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်သ့,မၤန့ၣ်မၤန့ၣ်တၢ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၂) တၢ်မ့ၢ်လၢလာအထီၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ပှၤမၤန့ၣ်တၢ်ဖိလၢအဒိၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၃) ပကိၣ်ကတၢၢ်ကတီၤန့ၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်သးလၢကတၢၢ်တၢ်ဒီးပှၤမၤလိတၢ်ဖိတဂၤဘၣ်တဂၤဒဲးသိးအကမၤဒိၣ် ထီၣ်အဝဲသ့ၣ်အကံၢ်အစိန့ၣ်လီၤ.
- ၄) ပတၢ်ထူးတၢ်တီၤအဒိၣ်ကတၢၢ်မ့ၢ်ဝဲကမျၢၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၅) ပှၤတဂၤဒီးတဂၤအိၣ်ဒီးအနီၢ်ကစၢ်အလုၢ်အပှၤဒီးအသူးအသ့ၣ်အလၢအကပီၤန့ၣ်လီၤ.
- ၆) တၢ်ဟံးန့ၣ်မူဒါလၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ်အဂံၢ်ခိၣ်ထံးန့ၣ်စးထီၣ်အသးလၢဟံၣ်လၢယိဒီးဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ခိဟ့ၣ်နီၤအိၤလၢပှၤ မၤလိတၢ်ဖိ,ဟံၣ်ဖိယိဖိ,ကိၣ်,ဒီးပှၤတဝၢတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၇) ပကိၣ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤအကျါအကျဲအိၣ်ဒီးမူဒါလၢပှၤတဝၢအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၈) တၢ်ဂုၢ်မၤန့ၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်မ့ၢ်ဝဲဒၣ်ပကိၣ်အဂံၢ်ခိၣ်ထံးတၢ်ကွၢ်စိန့ၣ်လီၤ.
- ၉) ပကိၣ်အတၢ်တိၣ်ဟံမ့ၢ်ဝဲဒၣ်တၢ်ကမၤဒိၣ်ထီၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်ဒီးတၢ်လုၢ်အိၣ်နီၢ်ခိသးသမူတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၀) တၢ်ဆီတလဲမ့ၢ်ဝဲတၢ်အရူဒိၣ်သပှၢ်ကတၢၢ်လၢတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အဂီၢ်ဒီးတၢ်လဲထီၣ်လဲထီၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၁) တၢ်ကမၤလၢထီၣ်ပှၤထီၣ်တၢ်ဘျၢခိၣ်သ့ၣ်န့ၣ်မ့ၢ်ဂံၢ်ခိၣ်ထံးဝံၤဒီးထံဖိကီၢ်ဖိကအိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီးတၢ်ဟံဖိၣ်မၤသကိး န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်လာအရူဒိၣ်နီၢ်မးလၢပှၤတဝၢတၢ်သဘျၢအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၂) ကိၣ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤအကျါအကျဲလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်န့ၣ်မၤဒိၣ်ထီၣ်ဝဲဒၣ်ပှၤတဝၢတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၃) တၢ်ရူလိၣ်ဘၣ်ထွဲလိၣ်သးတဂၤဒီးတဂၤလၢတၢ်တီတၢ်လီၤအပှၤဒီးတၢ်ဟံလုၢ်ဟံပှၤပှၤထံဖိကီၢ်ဖိဒီးကလုၢ်န့ၣ်ကသ့ အဂီၢ်တၢ် ကဘၣ်သိၣ်လိမၤယုၤအိၤန့ၣ်လီၤ.
- ၁၄) ပှၤဖိသၣ်ကိးဂၤဒဲးကလဲထီၣ်လဲထီၣ်အဂီၢ်ကိၣ်ကမၤစၢၤဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.

၄. အသူအသတ်တဖန်လၢ အဟဲဖျါထီၣ်ဖဲ ပှၤကွဲဖိဖျါထီၣ်ကွဲဝံးအလီၤခံ

ဒ်တၢ်အစၢလၢပတဲဖျါထီၣ်အီၤလၢအအိၣ်ဖျါလၢပတၢ်တီၢ်ကျဲၤအပူၤအသိးန့ၣ်,ပှၤကွဲဖိတဖန်ကဒုးနဲၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်သ့ၣ်ညါ နၢ်ပၢ်ဒီး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖန်လၢ....

- တၢ်ဆိကမိၣ်အနီၣ်ဝံၣ်ခံလၢအဘၣ်ယးဒီးလံာ်ကိၤလၢကျိၣ်,တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဒုး,လံာ်ဖဲအ့ၣ်,ဒီးလံာ်ပှၤဂ့ၢ်ဝီတဖန်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

- တၢ်သူဝဲစဲးဖိကဟၣ်အကလုာ်ကလုာ်လၢအကမၤဂ့ၤထီၣ်ဝဲကူၣ်ပန့ၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤအပတီၢ်တဖန်လၢအမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်ကူၣ်ဘၣ် ကူၣ်သ့အလၢအပဲၤ,ဒွဲလၢတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့,တၢ်ကွဲးလိထံသး,နီၢ်ခိက့ၢ်ဂီၤ,ဒီးတၢ်အခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိသ့ၣ်တဖန်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

- **တၢ်ဘျါရဲတၢ်ဂ့ၢ်ကီတဖန်လၢအဟဲယုာ်ဒီး...**

- တၢ်တူၢ်လိာ်တၢ်,တၢ်ပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်,တၢ်ကွဲးရဲၣ်က့ၤတၢ်,တၢ်တဲဖျါထီၣ်တၢ်အခိပညီ,ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤတဖန်,
- တၢ်မၤတၢ်ဆၢတဲာ်လၢအဘၣ်လိာ်ဖိးဒုးသ့ၣ်တဖန်,
- တၢ်ကွဲးထံဆိကမိၣ်အမ့ၢ်အတီၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးအပူၤတဖန်,ဒီး
- တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အစၢလၢအဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီလၢတၢ်ကီတၢ်ခဲအပူၤတဖန်န့ၣ်လီၤ.

- **တၢ်ဆဲးကျိးတဖန်လၢအဟဲယုာ်ဒီး...**

- တၢ်ဖး,တၢ်ကွဲး,တၢ်ဒိကန့ၣ်,တၢ်စံးကတိၤလၢအတုၤလီၤတီၤလီၤလၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒီးတၢ်ဒုးဆူၣ်ထီၣ်ဂံၢ်ဘါအကလုာ်ကလုာ်ခံခါလိာ်,
- တၢ်ဖးဒီးတၢ်တဲဖျါထီၣ်စဲးဖိကဟၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအခိပညီသ့ၣ်တဖန်,
- တၢ်နၢ်ပၢ်ဒီးတၢ်မၤအါထီၣ်တၢ်ဆဲးကျိးလၢအတဟဲယုာ်ဒီးတၢ်ကတိၤတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်,ဒီး
- တၢ်သ့ၣ်ညါဟံးပနီၢ်လၢ,တၢ်လၢတၢ်ဂီၤန့ၣ်မ့ၢ်ဝဲပှၤကညီအတၢ်ဆဲးကျိးလိာ်သးအက့ၢ်အဂီၢ်တခါန့ၣ်လီၤ.

- **တၢ်ကွဲးလိထံသးလၢကမ့ၢ်အစဲရကၤထံဖိကီၢ်ဖိလၢအဂ့ၤလၢအဟဲယုာ်ဒီး...**

- တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢ်ထံကီၢ်ပဒိၣ်အတၢ်ဖဲတၢ်မၤလၢပှၤတဝါအပူၤ,ကီၢ်ဖဲဒီးထံကီၢ်အပတီၢ်အပူၤအိၣ်ဒ်လဲၣ်,
- တၢ်သ့ၣ်ညါနၢ်ပၢ်ပှၤတဝါအတက့ၢ်လၢအလံာ်ဒီးဟီၣ်ခိၣ်လုာ်ထုၤသန့တၢ်ဆဲးတၢ်လၢလီၤဆီလိာ်အသးလၢထံကီၢ်ပဒိၣ်ပၤဆုၤမၤဝဲ,
- တၢ်မၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီတၢ်ဟံးန့ၣ်မူဒါလၢတၢ်အံးက့ၤကွဲးက့ၤန့ၣ်ဆၢၣ်ခိၣ်ယၢၤ,ဒီး
- တၢ်မၤဒိၣ်ထီၣ်ထီထီတၢ်နၢ်ပၢ်မ့ၢ်ကျိၤဝဲၤကွဲးသန့အတၢ်န့ၣ်ဘျုးလၢအပဲၤဒီးတၢ်သဘျုးလၢတၢ်ဖဲတၢ်မၤအပူၤတဖန်န့ၣ်လီၤ.

- **ဟံးဖိၣ်မၤသကိးတၢ်,ဟံးန့ၣ်စၢၤမူဒါလၢတၢ်ဖဲတၢ်မၤအပူၤလၢအဟဲယုာ်ဒီး...**

- တၢ်အိၣ်မူပိာ်ထွဲတၢ်န့ၣ်ကျဲ,ကွဲးလိမၤထွဲတၢ်ဆၢကတီၢ်,ဒီးတၢ်ဒုးနဲၣ်ဖျါထီၣ်သးလၢအဲၣ်ဒီးစးထီၣ်မၤတၢ်လၢအနီၢ်ကစၢ်,
- တၢ်မၤဒိၣ်ထီၣ်တၢ်ဟံးန့ၣ်မူဒါလၢတၢ်မၤသကိးတၢ်လၢတၢ်မၤအပူၤဒ်အလီၤအိၣ်အသိး (အဒိ..ကဂ့ၢ်ဖိ,ခိနၢ်,ပှၤမၤညီ က့ၤတၢ်,ပှၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်,ပှၤမၤတၢ်ဖိလၢအတဒိးသန့ထီၣ်အသးလၢပှၤနီၢ်တဂၤ),ဒီး
- တၢ်ဒုးနဲၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်ဂံၢ်တၢ်ဘါအကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒ်သိးတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီတၢ်မၤန့ၣ်မၤန့ၣ်မၤန့ၣ်လၢအိၣ်လၢတၢ်ဖဲတၢ်မၤအပူၤတဖန်န့ၣ်လီၤ.

- **တၢ်အံၤက့ၤကွဲးက့ၤနီၢ်ခိ,တၢ်ရဲလိာ်မုာ်လိာ်,တၢ်ဟံးသ့ၣ်ဟံးသးလၢအဂ့ၤလၢအဟဲယုာ်ဒီး...**

- တၢ်နၢ်ပၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့မ့ၢ်တၢ်လၢအရဲဒိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲးလၢနီၢ်ကစၢ်ဒီးပှၤဂၤအဂီၢ်,
- တၢ်ယုမၤန့ၣ်တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢအလီၤအိၣ်တဖန်လၢတၢ်မၤမုာ်သ့ၣ်မံသးမုာ်သး,တၢ်အိၣ်ကသ့ၣ်အိၣ်ကသိတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဂီၢ်,ဒီး
- တၢ်ကွဲးနီၣ်မၤနီၢ်တၢ်ဟံးဖိၣ်မၤသကိးတၢ်အလုာ်အပူၤလၢတၢ်ဟံးဖိၣ်မၤသကိးတၢ်ဒီးတၢ်ပြၢလိာ်သးအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤခံခါလိာ် အပူၤတဖန်န့ၣ်လီၤ.

 ၅. ပုၤမၤတၢ်ဖိအမံၤ လံာ်န့ၣ်ဒိ

ဟူၣ်ရိၣ်ကွဲၣ်ကမံးတံာ် ဒီး ကီၢ်ရူၣ်လီၢ်ကဝီၤ ပုၤမၤဆူၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်တဖၣ်

ထု ဘဲ ဘၢခၢၣ်
ကရၢခိၣ်

ရဲၣ်လံာ် စံမိစမၣ်
ကရၢခိၣ်ခံ

ထု ဘဲၣ် ဘၢခၢၣ်
ကရၢခိၣ်ခံ

ခြံးလံာ်
ကရၢဖိ

ခြံးစတံာ် ကျဲၤ
ကရၢဖိ

တၢ်ကယုထၢပုၤတၢ်ဂၤ
ကွဲၣ်ကမံးတံာ် ကရၢဖိ

ဒီးကထၢၣ် ခြံး စတုဟံး
ကူၣ်သ့ခိၣ်
လီၤတဲာ် .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၀၀

150 5th Street SW
Huron, SD 57350

ခဲလံာ် ခြံးစတီၤဖၢၣ်စၢၣ်
မုၢ်ကျိၤပဲၤကွၢ် မူၤဒါခိၣ်
လီၤတဲာ် .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၉၅

150 5th Street SW
Huron, SD 57350

လုၣ်ဖၢၣ် ဖံး
လံာ်ညိၣ်သိၣ်ဒိၣ်ပုၤန့ၣ်တၢ်,တၢ်သိၣ်လိန့ၣ်လိ, ဒီး
တၢ်ဒီးစး, ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤ ၉ (Title IX)
လီၤတဲာ် .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၉၇

150 5th Street SW
Huron, SD 57350

ကွဲၣ်လံာ် ခိၣ်နးခိၣ်နံၣ်
အံးအံးစံးအဲလံာ် ပုၤန့ၣ်တၢ်, ကီၢ်စၢၣ်ဖိၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်
ကျဲၤ ဒီး ပုၤအိၣ်ဒီးမူၤဒါ, ဒီး စံာ်ထံာ်အံ (CTE)
လီၤတဲာ် .. ၆၀၅.၃၅၃.၈၆၆၀

150 5th Street SW
Huron, SD 57350

ရးလံာ်န့ၣ် ရှုလုၣ်
တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လီၤခီၣ် ပုၤန့ၣ်တၢ်
လီၤတဲာ် .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၉၇

150 5th Street SW
Huron, SD 57350

မး ရဲးကံာ်
တီၤထီ ကွဲၣ်ခိၣ်
လီၤတဲာ် .. ၆၀၅.၃၅၃.၇၈၀၀

701 18th St. SW
Huron, SD 57350

လီၤရဲၣ် ဝဲၤလဲၤစဲၣ်
တီၤခၢၣ်သးကွဲၣ်ခိၣ်
လီၤတဲာ် .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၀၀

1045 10th St. SW
Huron, SD 57350

ရိးနံၣ် မ့ၣ်ခိၣ်စတဲး, ခိလနံၣ် ကွဲၣ်ခိၣ်
တီၤထီ ကွဲၣ်ခိၣ် ခံ
လီၤတဲာ် .. ၆၀၅.၃၅၃.၇၈၀၀

701 18th St. SW
Huron, SD 57350

လါဒံ ဟာစာ
တီးခါးသး ကိုခိန်ခံ
လိတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၀၀

1045 18th Street SW
Huron, SD 57350

ဟဲသါ ခိန်ခဲလ်
မဲးစာ ကိုခိန်
လိတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၇၈၈၅

1680 Idaho Ave SW
Huron, SD 57350

ရီကွါ အိလါ
မဲးဖီကဟာပီညါ ပှါနဲတါ
လိတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၇၈၀၀

701 18th Street SW
Huron, SD 57350

ကို ဟိဘဲး
တါသူညါထီ နီး ဟိန်ခိန်လီ ပှါနဲတါ
လိတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၇၈၆၇

150 5th St. SW
Huron, SD 57350

မဲသံ ဘီးစကြီး
ဝံစိတ်တိဆှါ ပှါနဲတါ
လိတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၈၉

700 Lincoln Ave NE
Huron, SD 57350

မဲကံ ဟဲး
ဘျုးမဲနဲ ကိုခိန်
လိတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၇၈၇၅

555 Mellette SW
Huron, SD 57350

မဲရံ ဟဲးခါ
ဝဲးရှဲတါ ကိုခိန်
လိတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၇၈၉၅

1451 McClellan Drive
Huron, SD 57350

ထဲရံ ရီးထါ
တါဟူးတါဂဲ ပှါနဲတါ နီး အရံနဲ မူဒါခိန်
လိတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၇၃

150 5th Street SW
Huron, SD 57350

အမဲဒဲ ရူလံ
ကိုတါအိန် ပှါနဲတါ
လိတဲစိ .. ၆၀၅.၃၅၃.၆၉၀၉

1045 18th St. SW
Huron, SD 57350

ဝေးရုံးတော် ပုဂံမဟာမိတ်တဖွဲ့

ခဲရုံ ဟူးခါး	ကိုခိုင်
မလှနံ ဖျာရဲ	နံရဲ
အဲန် လါစာ	သရန်နံတံသိင်လိ
ကွဲး ကိုစာ	ပုဂံဟ့ကုန်တံ
စဲရန် ဘျူ	ကိုကသံသရန်မုဖိ
အဲရန်ခင် ဘူးစမင်	၄တီ၊ တီသရန်
လှဒင် ဟိလ်ထာ	၄တီ၊ တီသရန်
လဲးကစံ ဟဲး	၄တီ၊ တီသရန်
ထိရန် ဝး	၄တီ၊ တီသရန်
စ့ရန် မါနာ	၄တီ၊ တီသရန်
နံဒိ မူးကွံ	၄တီ၊ တီသရန်
ရံင်ဘဲခင် ညူကဘိ	၄တီ၊ တီသရန်
မါကင် ရှမး	၄တီ၊ တီသရန်
ခြီးရှာ ဝမိ	၄တီ၊ တီသရန်
စူးဒန် ခဲး	၄တီ၊ အံအဲးစံ အဲလ် ကိုသရန်
အဲးကစဲ ဒဲးကံနိထံ	၄တီ၊ တံကုန်ဘင်ကုန်သုလီဆီ တီသရန်
နဲစံ ခဲ	ပုဂံမဟာမိတ် တံဂုခိုင်တီ ၁ သရန်
ဘုလ် ဝဲးစထာဘး	ပုဂံမဟာမိတ် တံဂုခိုင်တီ ၁ သရန်
တြဲယါနံ အီလစာ	ပုဂံမဟာမိတ် တံဂုခိုင်တီ ၁ သရန်
လံစံယံ ဝိလူး	ပုဂံမဟာမိတ် တံကုန်ဘင်ကုန်သုလီဆီသရန်
အဲင်မုဖိ	ပုဂံမဟာမိတ် အံအဲးစံအဲလ် ကိုသရန်
မရှဲ အုဇင်	၅တီ၊ တီသရန်
အဲဘာ အူးစထဲး	၅တီ၊ တီသရန်
ဝဲးခဲဒု ကုလ်	၅တီ၊ တီသရန်
ထု ဟဲဘျာ	၅တီ၊ တီသရန်
ရှီးလါ ဟိလ်ထြီး	၅တီ၊ တီသရန်
မရှဲ ဟီးခွံခဲး	၅တီ၊ တီသရန်
ကွဲး မဝါထာ	၅တီ၊ တီသရန်
ခူး ဇဲးကြီးစာ	၅တီ၊ တီသရန်
ဒူးဘူး ဝဲးစဘံ	၅တီ၊ တီသရန်
ဒဲးစဲရန် ကျဲဇာ	၅တီ၊ အံအဲးစံအဲလ် ကိုသရန်
မရှဲ ဘံရှင်	၅တီ၊ တံကုန်ဘင်ကုန်သုလီဆီသရန်
အု မလီရံ	ပုဂံမဟာမိတ် တံကုန်ဘင်ကုန်သုလီဆီ သရန်
ဝဲကဲ ဟ့	တံသိင်လိဆဲးဖိ သဝါ(SLC) ကိုသရန်

ဧည့်သည်များ မဟိတိ	ပုဂံမင်းတော်	တော်သိင်္ဂါလိဆံးဖိ	သဝါ (SLC)	သရော်
လိရိုန် ခိုးဖိမဲ	ပုဂံမင်းတော်	တော်သိင်္ဂါလိဆံးဖိ	သဝါ (SLC)	သရော်
လှစွာ ဘူစမန်	ပုဂံမင်းတော်	တော်သိင်္ဂါလိဆံးဖိ	သဝါ (SLC)	သရော်
ခွဲရိုန် စူးဖစာန်	ပုဂံမင်းတော်	တော်သိင်္ဂါလိဆံးဖိ	သဝါ (SLC)	သရော်
စံဒံန် အိလဲ	ပုဂံမင်းတော်	တော်သိင်္ဂါလိဆံးဖိ	သဝါ (SLC)	သရော်
ထီး ဖြစ်ထာန်		တော်ကူန်ဘန်ကူန်သုလီဆီ		သရော်
လံစာ် ဘူးရိုး	ပုဂံမင်းတော်	တော်ကူန်ဘန်ကူန်သုလီဆီ		သရော်
သးမံ သီ	ပုဂံမင်းတော်	တော်ကူန်ဘန်ကူန်သုလီဆီ		သရော်
ကြွေးစံ မူဒါ	ပုဂံမင်းတော်	တော်ကူန်ဘန်ကူန်သုလီဆီ		သရော်
ကိုဝါ မါရူး		ပုဂံမင်းတော်	လိင်ရီဒါး	သရော်
မဲသယူ ကီး				ဖံင်အံသရော်
ခြီးစတံင် မဲးသနာ်				တော်သုန်ဝံင်သးဆာသရော်မုန်
လိရိုန် ဘဲး				သံကျံ သရော်မုန်
အဲးစထာန် မဲဒါန်		၄တိ၊ ၅တိ၊	ပံကွဲသံကျံကူန်	သရော်မုန်
တော်ကယုထာထီန်ပုဂံတဂါဂါ				ပုဂံဖိန်ကိုတော်အိန်အစု
မဲကဲန် မဲးမဲကဲန်		ပုဂံမင်းတော်		တော်စံးတော်ကတိသရော်မုန်
ရီး ဝး				ကိုအပုဂံမင်းကဆိုတော်
တြဲထံ တြဲနာ်				ကိုအပုဂံမင်းကဆိုတော်
ဒီ မးရှာန်		ပုဂံမင်းတော်	လဟံင်ဒီး	ကိုအဘာန်စာ
နဲန်ယါလံင် အဒီတိန်				စပဲနဲး ပုဂံတဲကျိန်ထံတော်
အံသာ် မူ				ကညီ ပုဂံတဲကျိန်ထံတော်

၆. ကို လံာ်နံာ်လံာ်လါ ၂၀၂၂-၂၀၂၃

လါအိကား ၁၈သီ ကိုထီာ်အခိာ်ထံးကတၢာ်တသီ
 လါစပထုဘၢာ် ၁သီ-၅သီ ကိုတထီာ်ဘၢာ်..... (ကိာ်စးမူးသးဖံ-စတးဖဲခါ ဒီး ပှါမၤတၢာ်ဖိမုာ်နံၤ)
 လါစးပထုဘၢာ် ၁၇သီ ကိုဖိတၢာ်ရူလိာ်မုာ်လိာ်
 လါအိးကထီဘၢာ် ၅သီ ကိုပှါဆိ
 လါအိးကထီဘၢာ် ၁၀သီ ကိုတထီာ်ဘၢာ် အမဲရကၤ ပှါထူလံာ်ဖိမုာ်နံၤ
 လါအိးကထီဘၢာ် ၁၁သီ ဒီး ၁၃သီ..... ကိုဖိမိာ်ပာ်တၢာ်အိာ်ဖိာ်
 လါနီၤဝုဘၢာ် ၂သီ..... ကိုပှါဆိ
 လါနီၤဝုဘၢာ် ၁၁သီ ကိုတထီာ်ဘၢာ် သးဖိလိာ်လံာ်မုာ်နံၤ
 လါနီၤဝုဘၢာ် ၂၃သီ-၂၅သီ တၢာ်စံးဘျးစံးဖိာ်ကိုပှါကသုာ်
 လါဒံာ်စုဘၢာ် ၇သီ..... ကိုပှါဆိ
 လါဒံာ်စုဘၢာ် ၂၃သီ ကိုပှါဆိ
 လါဒံာ်စုဘၢာ် ၂၃သီ-လါယနူၤအါရံာ် ၃သီ ကိုတထီာ်ဘၢာ် ခရံာ်အိာ်ဖျဲာ် ကိုပှါကသုာ်
 လါယနူၤအါရံာ် ၁၁သီ ကိုပှါဆိ
 လါယနူၤအါရံာ် ၁၆သီ ကိုတထီာ်ဘၢာ် မးတုာ်လူသၢာ်ခ နံၤသဘျ့
 လါဖုတြျူၤအါရံာ် ၁သီ..... ကိုပှါဆိ
 လါဖုတြျူၤအါရံာ် ၁၇သီ တှါ ၂၀သီ ကိုတထီာ်ဘၢာ် ကိာ်ခိာ်မုာ်နံၤ
 လါဖုတြျူၤအါရံာ် ၂၁သီ ဒီး ၂၃သီ ကိုဖိမိာ်ပာ်တၢာ်အိာ်ဖိာ်
 လါမးရှၢာ် ၁၀သီ ကိုတထီာ်ဘၢာ် တၢာ်ကိာ်ထီာ်သီကိုပှါကသုာ်
 လါမးရှၢာ် ၁၇သီ ကိုတထီာ်ဘၢာ်..... တၢာ်ကိာ်ထီာ်သီကိုပှါကသုာ်
 လါအုဖျိာ် ၅သီ..... ကိုပှါဆိ
 လါအုဖျိာ် ၇သီ-၁၀သီ ကိုတထီာ်ဘၢာ် ခရံာ်ဂဲၤဆါထၢာ်သမူထီာ်က့ၤအနံၤသဘျ့
 လါမုၤ ၃သီ..... ကိုပှါဆိ
 လါမုၤ ၁၉သီ ကိုထီာ်လါခံကတၢာ်တသီ

ဟံာ်ဖိဃီဖိ တၢ်ကူာ်ဘၣ်ကူာ်သ့ တၢ်ခွဲတၢ်ယာ်ဒီး တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ တၢ်မၤ (FERPA) တၢ်ဘိးဘၣ်သ့ညါ

ဟံာ်ဖိဃီဖိတၢ်ကူာ်ဘၣ်ကူာ်သ့တၢ်ခွဲတၢ်ယာ်ဒီးတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်မၤ(FERPA)ဟ့ၣ်ဝဲမိာ်ပာ်ဒီးပုၤကွီုဖိလၢအသးနံာ်အိၣ် ၁၈နံာ် ဒီးအါန့ၣ် ၁၈နံာ်တဖၣ်(ပုၤကွီုဖိလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲ)အတၢ်ခွဲတၢ်ယာ်လၢလၢပုၤပုၤလၢအအိၣ်ယုာ်ဒီးတၢ်ယုးယိာ်ပးကဲပုၤကွီုဖိအ တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါသ့ၣ်တဖၣ်လၢအဟ်ယုာ်ဒီးတၢ်ခွဲတၢ်ယာ်လၢတၢ်ကမၤန့ၣ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ခွဲတၢ်ယာ်တဖၣ် အံၤ မ့ၢ်ဝဲ.....

- ၁ အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲတၢ်ယာ်လၢ ကသမံသမိးဒီးကွၢ်ကဒါက့ၤ ပုၤကွီုဖိအတၢ်ကူာ်ဘၣ်ကူာ်သ့တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ ဖဲကွီုဒီးန့ၣ်လံာ် ပတံထီၣ် လၢတၢ်ကတူၢ်လိာ်အီၤ ဝံၤအလိာ်ခံ ၄၅သီ အတီၢ်ပူၤန့ၣ်လီၤ.

မိာ်ပာ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကွီုဖိလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ်ကြးကွဲးဆုၢ်ထီၣ်လံာ်ဆူကွီုခိၣ်အအိၣ်ဒီးတဲဘၣ်အီၤလၢအအဲၣ်ဒီးသမံသမိး ကွၢ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါန့ၣ်လီၤ.ကွီုအပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါကရဲၣ်ကျဲၤတၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီးတၢ်လိာ်တၢ်ကျဲၤဝဲၤ ကဒုးသ့ညါကဒါက့ၤ မိာ်ပာ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကွီုဖိလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ် လၢတၢ်ဆၢကတီၢ်ဒီးတၢ်လိာ်လၢတၢ်ကသမံသ မိးကွၢ် တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

- ၂ အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲတၢ်ယာ်လၢ ကပတံထီၣ်တၢ်ဘိးဘၣ်က့ၤပုၤကွီုဖိအတၢ်ကူာ်ဘၣ်ကူာ်သ့တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါတဖၣ်လၢ မိာ်ပာ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကွီုဖိလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲန့ၣ်ဝဲဒၣ်လၢ မ့ၢ်တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါလၢ အတလီၤတံာ်လီၤဆဲး,မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ အကမၣ်,မ့တမ့ၢ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤတရီတပါပုၤကွီုဖိအတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်ခွဲတၢ်ယာ်ဒီးအအိၣ်ဖျါလၢအဲးဖဲအံၤအိၣ်ရဲဖဲအံၤ အပူၤအသိး န့ၣ်လီၤ.

မိာ်ပာ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကွီုဖိလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ်မ့ၢ်အဲၣ်ဒီးဝဲလၢကွီုကဘိးဘၣ်က့ၤတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါန့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်ကြးကွဲး လံာ်ဆူကွီုခိၣ်အအိၣ်ဒီးတဲဘၣ်အီၤလိာ်တံာ်လီၤဆဲး ဘၣ်ပးတၢ်ကွဲးနီၣ်ဖဲလဲၣ်တခါလၢအအဲၣ်ဒီးဆိတလဲဝဲ, ဒီးဘၣ်မနုၤအ ယိတၢ်ကဘၣ်ဆိတလဲအီၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ.ကွီုမ့ၢ်ဆၢတဲာ်ဝဲဒၣ်လၢအတဆိတလဲတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါလၢမိာ်ပာ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကွီုဖိလၢ အကြးဝဲဘၣ်ဝဲပတံထီၣ်ဘၣ်န့ၣ်,ကွီုကဒုးသ့ညါမိာ်ပာ်မ့တမ့ၢ်ပုၤကွီုဖိလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲ လၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဆၢတဲာ်ဒီး အဝဲသ့ၣ်အတၢ်ခွဲတၢ်ယာ်လၢအကပတံထီၣ်တၢ်လိာ်ဘၢလိာ်ကွီုလၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဆိတလဲမၤဘၣ်က့ၤပုၤကွီုဖိအတၢ် ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအံၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ်လီၤတဲာ်အဂ့ၢ်အဂၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ပတံထီၣ်တၢ်လိာ်ဘၢလိာ်ကွီုအကျိၤအကျဲ သ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤဆူမိာ်ပာ် မ့တမ့ၢ်ပုၤကွီုဖိလၢအကြးဝဲဘၣ်ဝဲတဖၣ်အအိၣ် ဖဲတၢ်ဟ်ဖျါ ထီၣ်တၢ်ခွဲတၢ် ယာ်ဆူ ကွီုဘျီတၢ်အိၣ်ဖိၣ်အဆၢကတီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ တၢ်တက့ၢ်တလီၤပုၤနီၤတဂၤ

ဟူရိၣ် ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီၢ် တက့ၢ်တလီၤ အပုၤမၤတၢ်ဖိ တၢ်သိၣ်တၢ်သီသနူ ဒီး အတၢ်ဖံးတၢ်မၤ, မ့တမ့ၢ် အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် ခိဖျိ စၢၤသ့ၣ်, ဖံးဘၣ်အလွဲၢ်, တၢ်လၢ ပုၤနၢ်အီၤသ့ၣ်တဖၣ်, တၢ်ဘူၣ်တၢ်ဘါ, သးအနံၣ်အလၢ,တၢ်ဆိဟံၣ်ဆိယိ, မုၢ်ခွါ, က့က့ၣ်, ထံကီၢ်လၢအိၣ်ဖျါထီၣ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်လီၤစၢၤလီၤသ့ၣ် နီၣ်တမံၤဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်အဲၣ်ဒီး သံက့ၢ်အါထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤ ၆ Title VI မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤ ၉ Title IX,န့ၣ်, ဆဲးကျိးဘၣ် လုၤဒၣ်ဖံး မ့တမ့ၢ် ကွီၤလံ ခနးခွံၣ်န့ၣ် လၢအမ့ၢ်ဖိးမံမူဒါခိၣ်တဖၣ် ဖဲဟူရိၣ်ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီၢ်, ဟူရိၣ်, စံးၣ် ၅၇၃၅၀ (၆၀၅-၃၅၃-၆၉၉၂) တက့ၢ်.

အဆၢဒိၣ် ၅၀၄, ပုၤအမဲရကၤဖိလၢ အဟူးဂဲၤမၤတၢ်တသ့ဂ့ၤဂ့ၤတဖၣ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤ

တၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢတဖၣ်အံၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်လၢတၢ်ဝဲဖျါထီၣ်အီၤဒ်အအိၣ်ဖျါလၢအဆၢဒိၣ် ၅၀၄အပုၤလၢပုၤကွီၢ်ဖိလၢအဟူး ဂဲၤမၤတၢ်တသ့ဂ့ၤဂ့ၤသ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်သိၣ်တၢ်သီအိၣ်ဝဲဒၣ်လၢကမၤစၢၤနၢ်ဖဲနဘၣ်ယိၣ်တၢ်ဘၣ်ယးတၢ်ဆၢတဲာ် လၢတၢ် မၤအီၤဘၣ်ထွဲဒီးနဖိတဖၣ် ဒီးနကသ့ၣ်ညါနတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဘၣ်ယးဒီး တၢ်လၢနမ့တသးလီၤပလီၢ်ယုၢ်ဒီးတၢ်ဆၢတဲာ်လၢတၢ်မၤအီၤ တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

နအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢနက..

၁. မၤနဖိမၤသကိးဘၣ်တၢ်ဒီးဒီးန့ၣ်ဘၣ်ကမျၢၢ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်န့ၣ်ဘျးလၢကွီၢ်လၢအပုၤဖျဲးဒီးတၢ်ဒုၣ်ခွံၣ်ဖံးအခိဖျိအဝဲ မ့ၢ်ပုၤလၢဟူးဂဲၤမၤတၢ်တသ့ဂ့ၤဂ့ၤတဂၤအယိန့ၣ်လီၤ.
၂. မၤကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီၢ် ဟ့ၣ်ကူၣ်ဟ့ၣ်ဖးနဘၣ်ထွဲဒီး နတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် ဒ်အအိၣ်ဖျါလၢကီၢ်စၢၤဖိၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအပုၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ.
၃. ဒီးန့ၣ်လံာ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်ယုးယိၣ်ပးကဲလၢတၢ်ကွီၢ်နီၣ်ကွီၢ်ယါနဖိ,တၢ်သမံသမိးနဖိ,တၢ်ပာ်လီၤန့ၣ်နဖိအတၢ် ဖံးလိမၤဒီးအပတီၢ်အဂီၢ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
၄. မၤနဖိဒီးန့ၣ်ကမျၢၢ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢအကြားဝဲဘၣ်ဝဲလၢတၢ်သဘျ့အပုၤန့ၣ်လီၤ.တၢ်အံၤပာ်ယုၢ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢအ ကမၤလိသကိးယုၢ်တၢ်ဒီးပုၤကွီၢ်ဖိလၢအတမ့ၢ်ပုၤက့ပုၤကွီၢ်တဖၣ်ဒ်အကြားဝဲဘၣ်ဝဲအသိးန့ၣ်လီၤ.ပာ်ယုၢ်စ့ၢ်ကိးဒီးတၢ်ခွဲးတၢ် ယၢ်လၢနကမၤကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီၢ်ကပာ်လီၤန့ၣ်နဖိအတၢ်ဖံးလိမၤဒီးအလီၢ်လၢအကဟ့ၣ်နဖိတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒ်သိးသိးလၢအက ပာ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢကွီၢ်ဒီးကွီၢ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတမံၤလၢလၢအပုၤန့ၣ်လီၤ.
၅. မၤနဖိမၤန့ၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢကွီၢ်ပုၤဒီးဒီးန့ၣ်တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤတခါဂ့ၤတခါဂ့ၤလၢအလီၤပလီၢ်လိာ်အသးဒီးတၢ်ရဲၣ်တၢ် ကျဲၤတဖၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ကတဲာ်ကတီၢ်န့ၣ်အီၤလၢပုၤလၢအတကဲပုၤက့ပုၤကွီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
၆. အိၣ်ဒီးတၢ်သမံသမိးတၢ်,ဘၣ်ယးတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီးတၢ်ပာ်လီၤန့ၣ်တၢ်ဖံးလိာ်မၤဒီးအလီၢ်အတၢ်ဆၢတဲာ်လၢတၢ်မၤအီၤလၢ အဒီးသန့ထီၣ်အသးလၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤအကလုၣ်ကလုၣ်အဖိခိၣ်ဒီးခိဖျိပုၤလၢအသ့ၣ်ညါပုၤကွီၢ်ဖိ,တၢ်သမံသမိးတၢ်အဂ့ၢ်အ ကျဲၤဒီးတၢ်ပာ်လီၤန့ၣ်တၢ်ဖံးလိမၤဒီးအလီၢ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

- ၇. မာနဖိဒီးနွန်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လီၤဆီဒီးတၢ်တိၣ်စၢၤမၤစၢၤလၢအဘၣ်ထွဲလိာ်အသးသ့ၣ်တဖၣ်ဖဲတၢ်မ့ၢ်ထံၣ်န့ၣ်ဝဲဒၣ်လၢအလီၤအိၣ်လၢအကဘၣ်ဒီးန့ၣ်နီၤတဂၤက့ၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ဖံးတၢ်မၤမ့တမ့ၢ်တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤတၢ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤဒ်အအိၣ်ဖျါလၢ ၅၀၁ အပူၤအသိးအခါန့ၣ်တက့ၢ်.
- ၈. ဒီးန့ၣ်သိလ့ၣ်တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤလၢနဖိကလဲၤဆူကွီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤဖဲက့ၤဆူဟံၣ်လၢကွီၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤလၢတလီၤနဟ့ၣ်အပူၤဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ်လၢအကဲထီၣ်တၢ်ကီၢ်တဲလၢနဂီၢ်ဖဲနဖိမ့ၢ်ဘၣ်တၢ်ပၣ်န့ၣ်အိၣ်ဆူတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဝဲအံၤအပူၤလၢကီၢ်ရၢၣ်လီၤကဝီၤကွီၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.
- ၉. ကမာနဖိဒီးနွန်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒ်သိးသိးလၢကဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးဘၣ်တၢ်လၢတၢ်ဂဲၤလီၤခိၣ်ဂဲၤလီၤကွဲးအပူၤဒီးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤလၢတၢ်ဒးချၢတဖၣ်လၢအဘၣ်တၢ်ကတဲၣ်ကတီၤန့ၣ်အိၣ်လၢကီၢ်ရၢၣ်လီၤကဝီၤကွီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၀. သမံသမိးက့ၤတၢ်ကွဲးနီၣ်ခဲလၢၣ်လၢအဘၣ်ထွဲလိာ်အသးဒီးတၢ်ဆၢတဲၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီးနဖိအဂ့ၢ်အကျိၤအတၢ်အိၣ်သး,တၢ်သမံသမိးက့ၤတၢ်,တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီးတၢ်ပၣ်လီၤန့ၣ်တၢ်ဖံးလိမၤဒီးအလီၤတဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၁. မ့တမ့ၢ်ဘၣ်လၢတၢ်တြီၤယၢ်ဝဲလၢၣ်လၢဆုဆုလၢနကဒီးန့ၣ်နဖိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါသ့ၣ်တဖၣ်ဘၣ်န့ၣ်,နမၤန့ၣ်နဖိအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါလၢအနကဘၣ်ဟ့ၣ်အပူၤသ့ၣ်တဖၣ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၂. ကိးဆဲးကျိးကီၢ်ရၢၣ်လီၤကဝီၤကွီၣ်ဒီးပတံထီၣ်ဒ်သိးအဝဲသ့ၣ်ကတဲၣ်ဒုးန့ၢ်ပၢၢ်နၤဒီးတဲဖျါထီၣ်န့ၣ်နၤလၢနဖိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအခိပညီန့ၣ်လီၤ.
- ၁၃. ပတံထီၣ်ဒ်သိးတၢ်ကဘျီဘၣ်မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤနဖိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါဖဲနမ့ၢ်နၣ်လၢနဖိအတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါမ့ၢ်တၢ်လၢအတလီၤတၢ်လီၤဆဲး,လၢအဟ့ၣ်ကမၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤမ့တမ့ၢ် မ့ၢ်တၢ်လၢအမၤတရီတပါနဖိအတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်အခါန့ၣ်လီၤ.ကီၢ်ရၢၣ်လီၤကဝီၤကွီၣ်မ့ၢ်သမၤနတၢ်ပတံထီၣ်လၢတၢ်ဘျီဘၣ်မၤဂ့ၤထီၣ်က့ၤတၢ်အဂီၢ်အဝဲအံၤန့ၣ်,အဝဲသ့ၣ်ကဒုးသ့ၣ်ညါကဒါက့ၤနၤလီၤတၢ်လီၤဆဲးဒ်တၢ်ပၣ်ပနီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်အိၣ်ဝဲအသိးဒီးကဟ့ၣ်ကူၣ်နၤဘၣ်ယးနတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်လၢနကပတံထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤဆူပီၢ်ရီအအိၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၄. ဆိုးထီၣ်လိာ်ဘၢလိာ်ကွီၢ် ၅၀၄ တၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ် ဖဲနမ့ၢ်အိၣ်ဒီးတၢ်သးတလီၤပလိာ်ယုာ်ဒီးကွီၣ်အခါန့ၣ်လီၤ.
- ၁၅. ပတံထီၣ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်လိာ်က့ၤတၢ်မ့တမ့ၢ်ကွီၢ်ဘျီတၢ်အိၣ်ဖိၣ်လၢအတအိၣ်ဒီးတၢ်ကွဲးမဲၣ်ပုၤကညီလၢဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ဆၢ တဲၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတမံၤဂ့ၤတမံၤဂ့ၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးနဖိအဂ့ၢ်အကျိၤ,အတၢ်သမံသမိး,အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ,အတၢ်ပၣ်လီၤတၢ်ဖံးလိမၤဒီးအလီၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.နၤဒီးပုၤကွီၣ်ဖိန့ၣ်လီၤမၤသကိးတၢ်လၢကွီၢ်ဘျီတၢ်အိၣ်ဖိၣ်ဝဲအံၤအပူၤဒီးမၤပီၢ်ရီမၤခၢၣ်စးတၢ်လၢနဂီၢ်သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၁၆. ပတံထီၣ်နတၢ်သ့ၣ်တမံသးတမုၢ်တဖၣ်ယုာ်ဒီး တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လီၤဆီပုၤန့ၣ်တၢ်,ဖိးမံမူဒါခိၣ်,ဘျုးခဲန့ၣ်, 5th & Mellette SW, Huron, SD 57350 (၆၀၅-၃၅၃-၆၉၉၅)မ့တမ့ၢ်ဆူ လီၤကဝီၤပုၤန့ၣ်တၢ်, ကူၣ်သ့ဆဲးလၢဝဲၤကျိၤ,ထံလီၤကီၢ် ပူၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ်အဝဲဒး, 10220 North Executive Hills Blvd., 8th Floor, Kansas City, MO 64153-1367. လီၤတဲဖျါနီၢ်ဂံၢ်: ၈၁၆၈၈၀-၄၂၀၂; TDD: ၈၁၆-၈၉၁-၀၅၈၂; လီၤပရၢနီၢ်ဂံၢ် OCR-KansasCity@ed.gov အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ကူၤစၢ်ယၢ်ဘျၢတၢ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤ ဇီးပှၤအမဲရကၤဖိလၢ အက့ၢ်ဂီၤတဂ့ၤတဘၣ်တဖၣ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤအ
ဖျါလၢ အကူၣ် ၅၀၄ အပူၤ
တၢ်တက့ၢ်တလီၤတၢ် အတၢ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ

အဝဲအံၤမ့ၢ်ဝဲ ဟူရိၣ်ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤကိၣ် အတၢ်ဘျၢသနူလၢ ပှၤကိၣ်ဖိတဂ့ၤတဂ့ၤလၢ လၢအအိၣ်ဇီး က့ၢ်ဂီၤတဂ့ၤတဘၣ် တလၢတ
ပဲၤ အပတၢ်ဒ်လဲၣ်ဂ့ၤလဲၣ်ဂ့ၤ တဘၣ်တၢ်တြီၤအီၤလၢအကဟ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ,တဘၣ်တၢ်ကွၢ်ကဟ်ကိၣ်အတၢ်န့ၣ်ဘျးန့ၣ်
ဖိၣ်လၢ,တဘၣ်တၢ်ကွၢ်တလီၤအီၤလၢ ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ မ့တမ့ၢ် လၢတၢ်ဟူးတၢ်ဂၤ အပူၤ
ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ထဲသိးတုၤသိးမ့ၢ်ဝဲ

ဟူရိၣ်ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကိၣ် အတၢ်ဂ့ၢ်လၢအရူၤဒိၣ်ဇီးအလီၢ်ဆိကတၢ်န့ၣ်လီၤ.

ပှၤတဂ့ၤတဂ့ၤလၢ အအိၣ်ဇီးတၢ်သံကွၢ်သံဇီး လၢအဘၣ်ထွဲဘၣ်ဃးဇီး ကိၣ်အတၢ်လူၤပိၢ်မၤထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီ လၢအကူၣ်
၅၀၄အပူၤတဖၣ် ဆဲးကျိးအီၤလီၤလီၤဆူ ...

အကူၣ် ၅၀၄ ဖိးမံမူဒါခိၣ်... တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့လီၤဆီအပူၤန့ၣ်တၢ်
ကိၣ် ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤကိၣ်
လီၤတဖၣ်,ဝဲးကွဲးဒိဆုၤလံာ် နီၢ်ဂံၢ်.... ၆၀၅-၃၅၃-၆၉၉၇

**Section 504 of The Rehabilitation Act and Americans with Disabilities Act
NOTICE OF NONDISCRIMINATION**

It is the policy of Huron School District that no student shall, on the basis of disability, be excluded from participation in, be denied the benefits of, or be subjected to discrimination under any district educational program or activity receiving assistance.

Equal opportunity is a priority of the
Huron School District

Any person having inquiries concerning the school's compliance with the regulations implementing Section 504 is directed to contact:

Site 504 Coordinator: Director of Special Services

School: Huron School District

Phone/Fax: 605-353-6997

ပုဂ္ဂလိကပုဂ္ဂလိက အတိတ်အကျဉ်း

ပုဂ္ဂလိကပုဂ္ဂလိက အတိတ်အကျဉ်းကိစ္စများ လာအမေလိတ်လာ ဟူရိုင်ကီရိုင်လီကဝီကီတဖန် အိတ်ဒီးတိတ်ကမီလာ အကဒီး နှင့်ဘတ် တက်ကုတ်ဘတ်ကုတ်သု အတိတ်အကျဉ်း လာအကလီ၊ လာအကြားဝဲဘတ်ဝဲ တဖန်နှုတ်လီ။ လာနကသုညါအါထီဝဲ တက်ဂုတ် ကျီလာလာပုပု ဘတ်ထွဲဒီး ပုလတ်ကြားယုထာအီ ဒီး တိတ်မဲတိတ်မဲတဖန်အဂီ၊ ဝဲသးစူ ဆဲးကျိးဘတ် တက်ကုတ်ဘတ်ကုတ်သု လီဆီ ပုနတ်တိတ်၊ ရှုလဲနတ် ရှုလဲ ဝဲ ၃၅၃-၆၉၉၇ တက့ာ်။

တိတ်ကုတ်ဘတ်ကုတ်သု အတိတ်အကျဉ်း၊ လံာ်နတ်ဒီးအဂီအကျီ

၁၉၇၄ ဟံတ်ဖီဖီ တက်ကုတ်ဘတ်ကုတ်သု အတိတ်အကျဉ်းတဖန် ဒီး တိတ်ဘတ်ဘာ တိတ်မဲတိတ်မဲ ဟံဂါဟံကျီတုဝဲ ပုဂ္ဂလိကပု အတိတ်အကျဉ်း အတိတ်ဘတ်ဘာတဖန် နှုတ်လီ။ မိတ်၊ ပုဂ္ဂလိကထွဲတိတ်၊ မုတမု ပုဂ္ဂလိကပု အသးနတ်အိတ် ၁၈နတ်ဆူအဖီခိတ် တဖန် တြိဝဲ တက်ရဲလီ။ ပုဂ္ဂလိကပုအတိတ်အကျီ ခိဖျိ ကွဲးဆူထီဝဲလံာ်ဆူ ကိတ်ခိတ်အအိတ် သုဝဲနှုတ်လီ။

ဝဲသးစူ ကွဲးရဲလီ နတ်ဘတ်ယိတ်ဘတ်ဘိတ်မဲတမဲတမဲ လာပုဂ္ဂလိကပုလီမဲတဖန်ဆူ အဲဖဲအဲအဲရဲဖဲအဲအဲ (FERPA)တိတ်သိတ်တိတ်သိတ် ဆူ..

Dr. Kraig Steinhoff , Superintendent, 150 5th St SW, Huron, SD 57350
Phone.. (605) 353-6990

လာနကသုညါအါထီဝဲ တက်ဂုတ်ကျီအဂီ၊ နကိး ၁-၈၀၀-၈၂၇-၅၃၂၇၊ မုတမု နဆဲးကျိး လီအိတ်လီဆိး လာလတ်တခါ အဲ သုစုတ်ကိးနှုတ်လီ။

Family Policy Compliance Office, US Dept. of Education, 400 Maryland Ave, SW, Washington, DC 20202-8520

www.ed.gov/ploicy/gen/guide/fpc/ferpa/index.html

လံာ်နတ်ဒီးအတိတ်အကျဉ်း

ဟူရိုင်ကီရိုင်လီကဝီကီ ကတ်ကတ် နုးအိတ်ထီဝဲ တက်ကုတ်နိတ်ကွဲးလီ နိတ်ကဂါအဂီအကျီ ဘတ်ထွဲဒီးအပုဂ္ဂလိကပုတဖန် ဒ် အမု လံာ်နတ်ဒီးအတိတ်အကျဉ်း ဒ်လံာ်အဲအဲသိး နှုတ်လီ။

- ၁) မဲ
- ၂) အိတ်ဆိးလီကျဲဒီးလီတဲစီနိတ်ဂံ
- ၃) အိတ်ဖျိတ်မုနဲ
- ၄) ကိတ်လာအဲထီဝဲတဖျိတ်အမဲ
- ၅) မုနဲမုသိတ်လာတိတ်ထာပုမဲ
- ၆) ကိတ်မိတ်ပုပုဂ္ဂလိကထွဲတိတ်
- ၇) ဟံဖိတ်မဲသကိးတိတ်လာကိတ်အတိတ်ဟူးတိတ်ဂဲအပု
- ၈) အယာ,အထီ,အသးနတ်,ကရဲဖီလာတိတ်ဂဲလီကွဲးလဲတိတ်အပု
- ၉) ဒီးနှုတ်တိတ်ဟုတ်လာဟုတ်ကပီ

ပုၤအနီၢ်တၢ်ဂၤ တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်

တၢ်ကတိၤ “ပုၤအနီၢ်တၢ်ဂၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်” အခိပညီၣ်မ့ၢ်ပဲ ပုၤတၢ်ဂၤတၢ်ဂၤတၢ်ဂၤ လၢအဘၣ်တၢ်ဟံၣ်ကမၣ်အီၤ ခိဖျိမၤတရီၤတပါ တၢ်သိၣ် တၢ်ဘျၢသ့ၣ်တဖၣ်, ကဘၣ်ဟံးန့ၣ်မူဒါ, မ့တမ့ၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢအသဲးစးသန့န့ၣ်, ပုၤတၢ်ဂၤအံၤ အိၣ်ဒီးတၢ်စိတၢ်ကမိၤ တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ...

က. အကဘၣ်သ့ၣ်ညါဝဲ ဘၢကွီၢ်လၢ အတၢ်အီၤတဖၣ် မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ် န့ၣ်လီၤ.

ခ. အကပၢ်ဖျါထီၣ် အတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ် တချုးဒီးလၢ တၢ်မၤ တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဆၢတၢ်လၢခံကတၢ်ဒီးဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကွီၢ်ဖိလၢ အဘၣ်ကွၢ်ဆၢၣ်မဲၣ် တၢ်ဖိၣ်ယံးယၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ နးနးကျဲၤကျဲၤ ဒ်အမ့ၢ် တၢ်ဟဲထီၣ်ကွီၢ်တသ့ဘၣ် လၢတၢ်ဆၢကတၢ်ဖးယံၣ်အတီၢ်ပုၤ, တၢ်လၢကဘၣ်လူၤပိၣ်မၤထွဲဝဲ ဝဲတၢ်ဟ့ၣ်ကဒါက့ၤအီၤမူဒါ, မ့တမ့ၢ် တၢ်နီၤဟးထီၣ်ကွီၢ်အီၤလၢ ကွီၢ်န့ၣ်, အဝဲသ့ၣ်ကဒီးန့ၣ်ဝဲ ကွီၢ်အတၢ်သိၣ်တၢ်သီသန့အလံာ်ကွဲးဒီး လၢကွီၢ်အအိၣ် လၢအဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီ အတၢ်န့ၣ် ကျဲအလၢအပုၤ လၢအမၤလီၤတံၢ် ပုၤအနီၢ်တၢ်ဂၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢတၢ် လၢတၢ်ဖိၣ်ယံးယၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ မ့ၢ်ဘၣ်တၢ်မၤအီၤလဲၣ်န့ၣ်, ပုၤကွီၢ်ဖိ အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ အကပတံထီၣ် တၢ်ဆၢတၢ်အဝဲန့ၣ် ဆူတၢ်စိတၢ်ကမိၤလၢထးတပတီၢ် ဒီး ကဘၣ်တဲၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်လၢအသးဆူၣ်မၤဝဲတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်န့ၣ်ဝဲအလီၢ်ခံ တၢ်ဖိၣ်ယံးယၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ကဘၣ်အိၣ်ခိးဝဲ တၢ်ပတံထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆူညါတပတီၢ် အတၢ်စံးဆၢတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. လၢနကဒီးန့ၣ် တၢ်ပတံထီၣ်တၢ်အကျိၤအကျဲ အလံာ်ကွဲးဒီးအဂီၢ်, ဝံသးစူၤ ဆဲးကျိး ကွီၢ်အဝဲဒၤဒီးတက့ၢ်.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ တၢ် Title I ကွီၢ်တဖၣ် .. ဟူရိၣ် ကီၢ်ရ့ၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီၢ် တီၤဖိသၣ် တုၤ စတီၤ

ပုၤကွီၢ်ဖိကိးဂၤဒဲး မၤနၢၤတၢ် တၢ်ဖံးတၢ်မၤ (ESSA), Title I, Part A, ကတဲၣ်ကတီၤန့ၣ်ဝဲ ကျိၣ်စ့ တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ ၄၀၅ၤကယၤ ဆူအဖိခိၣ် လၢကီၢ်စဲၣ် ဒီး လီၢ်ကဝီၤ ကွီၢ်တဖၣ် လၢအတၢ်ဟဲန့ၣ်တဖၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီတၢ် မိၢ်ပၢ်အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် လၢအကသ့ၣ်ညါဝဲ

ကီၢ်စၢၤဖိၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တၢ်သိၣ်တၢ်သီ လၢ တီၤဖုၣ် ဒီး တီၤထီ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တၢ်မၤ(ESEA)အဂီၢ် လီၢ်ဘၣ်ဝဲဒၣ် လၢ မိၢ်ပၢ်ကိးဂၤဒဲး လၢအအိၣ်လၢ တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီ ၁ (Title I) ကွီၢ်အပူၤတဖၣ် တၢ်ကဘၣ် ဒုးသ့ၣ်ညါအီၤ ဒီး ဟ့ၣ်အီၤတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢအကယုထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ဘၣ်ယးဒီး တီၤသရၣ် အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတီၢ်ပဖၣ် ဒီး ပုၤမၤစၢၤသရၣ်တဖၣ် အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အပတီၢ် လၢအသိၣ်လိအဖိတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. နပတံထီၣ် နဖိအတၢ်ဖံးလိမၤဒီး အတၢ်တုၤထီၣ် ထီၣ်ဘး အဂ့ၢ်အကျိၤ ဒီး အလံာ်လဲၣ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် အတၢ်လဲၣ်ထီၣ်လဲၣ်ထီၣ်, ပတံထီၣ် မ့ၢ်သ့ ဒီး မ့ၢ်အိၣ်, ဒ်ကီၢ်စဲၣ်တဘျီဂ့ၢ်တဘျီဂ့ၢ် အတၢ်ဖံးလိမၤ ဒီး တၢ်သမံသမိးအပတီၢ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်ဘၣ်သး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်, နဆူၤထီၣ် နတၢ်ယုထီၣ်တၢ်ဆူ ကွီၢ်ခိၣ်အအိၣ် လၢအကစံးဆၢန့ၣ် ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤတၢ် လံာ်ဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ တၢ်လိာ်ဘၣ်

တီၤဖျၢၣ်ဒီးတီၤထီၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တၢ်မၤ မ့ၢ်ပဲပထံကီၢ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ အတၢ်သိၣ်တၢ်သီ လၢအရၢဒိၣ်ကတၢၢ် န့ၣ်လီၤ. ဖဲလၢဒိၣ်စ့ဘၣ် ၁၀, ၂၀၁၅ အဆၢကတီၢ်, ပုၤက့ၢ်ဖိကိးဂၤဒီး မၤနၢၤတၢ် တၢ်ဖဲးတၢ်မၤ (ESSA) ကဲထီၣ်ဝဲ တၢ်သိၣ်တၢ်သီ န့ၣ်လီၤ. တၢ်အဝဲအံၤ ဘၣ်တၢ်ကတၢၢ်ကတီၤအီၤ ဒ်သိးကဆိတလဲဝဲ တၢ်သိၣ်လိ ဒီး တၢ်မၤလိ လၢအကမၤစၢၤနဖိ ဒ်သိးအမၤန့ၣ်မၤနၢၤတၢ် လၢက့ၢ်အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

မ့ၢ်လၢ ဟူရိၣ်ကီၢ်ရၢၣ်လိာ်ကဝီၤက့ၢ် ဒီးန့ၣ်ဝဲ ကီၢ်စၢၤဖိၣ်အစ့ဆိၣ်ထွဲတဖၣ်အယိ, တၢ်သိၣ်တၢ်သီလိာ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်လၢ ပကဘၣ်ကတၢၢ် ကတီၤန့ၣ်နၤ တၢ်လၢလၢာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤန့ၣ်လီၤ.

❖ တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါနတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် လၢနကသံက့ၢ်က့ၢ် ဘၣ်ထွဲဒီး နဖိအသရၣ်တဖၣ် အတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်. (အိၣ်ဖျါလၢလံာ်စိစုအပူၤ)

- ပနၢ်လၢ လၢက့ၢ်န့ၣ် လၢနဖိအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ် တၢ်လၢအရၢဒိၣ်န့ၣ် က့ၢ်သရၣ်လၢ အအိၣ်ဒီးအကံၢ်အစိ ဒီး ဘၣ်တၢ်ကတၢၢ်ကတီၤယၢ်အီၤဂ့ၢ်ဂ့ၢ် တအိၣ်နီတမံၤဘၣ်န့ၣ်လီၤ.ဒ်နမ့ၢ်မိၢ်ပၢ်ပုၤက့ၢ်ထွဲတၢ်တဂၤအသိးန့ၣ်,နအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲး တၢ်ယၢ်လၢနကပတံထီၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ယးဒီး နဖိအတီၤသရၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ပတီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

❖ က့ၢ်,မိၢ်ပၢ် တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤသကိးလိာ်သး (အိၣ်ဖျါလၢလံာ်စိစုအပူၤ)

- က့ၢ်,မိၢ်ပၢ် အတၢ်ရၢလိာ်မုၢ်လိာ်လၢအဂ့ၢ် မ့ၢ်တၢ်ရၢဒိၣ်ဒိၣ်မးတခါလၢ နဖိအတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တၢ်အရၢ ဒိၣ် ဒိၣ်မးလၢ က့ၢ်ဒီးမိၢ်ပၢ်တဖၣ် ကဘၣ်မၤသကိးတၢ် လၢတၢ်ကတုၤထီၣ်ဆူ တၢ်ဖဲးလိမၤဒီးလၢအပတီၢ်ထီၣ် လၢနဖိအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.က့ၢ်,မိၢ်ပၢ် တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤသကိးလိာ်သး မ့ၢ်လံာ်တဘျီလၢ တၢ်အၢၣ်လီၤသကိးလိာ်သး လၢက့ၢ်သရၣ် ဒီး မိၢ်ပၢ်အဘၢၣ်စၢၤန့ၣ်လီၤ. လံာ်အဝဲအံၤ မၤရဲထီၣ်ဝဲ တၢ်လၢ ဟံၣ်ဖိယိဖိ ဒီး က့ၢ်မၤဝဲသ့ၣ်တဖၣ် လၢတၢ်ကမၤစၢၤဖိ သၣ် ဒ်သိးအကတုၤထီၣ်ဆူ တၢ်ဖဲးလိမၤဒီးလၢအပတီၢ်ထီၣ်ကသ့အဂီၢ် မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

❖ ကီၢ်ရၢၣ်ဒီးက့ၢ် မိၢ်ပၢ် တၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီသနူ (အိၣ်ဖျါလၢကီၢ်စၢၤဖိၣ်အပုၤယဲၤသနူအပူၤ)

- တၢ်သိၣ်တၢ်သီသနူအဝဲအံၤ တဲဖျါထီၣ်ဝဲ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢလၢပုၤပုၤ ဘၣ်ထွဲဒီး နတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် လၢတၢ်ဖိၣ်မၤသကိး တၢ် လၢ တနံၣ်တဘျီ တၢ်အိၣ်ဖိၣ် ဒီး တၢ်မၤတၢ်ဆၢတၢ် လၢတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် က့ၢ်ခဲလၢာ် တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤအ ပူၤ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. တဲဖျါထီၣ်စ့ၢ်ကိး တၢ်ဂ့ၢ်လၢလၢပုၤပုၤ ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်အၢၣ်လီၤသး လၢတၢ်ဟံးန့ၣ်သကိးမူဒါ လၢတၢ်ဖိး လိမၤဒီးတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

❖ တၢ်ဆိးထီၣ်တၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီသနူ လၢကီၢ်စၢၤဖိၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤတဖၣ် အဂီၢ်(အိၣ်ဖျါလၢကီၢ်စၢၤဖိၣ်အပုၤယဲၤသနူအပူၤ)

- တၢ်သိၣ်တၢ်သီသနူအဝဲအံၤ ဒုးသ့ၣ်ညါနၤလၢ နအိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢ နကဟံၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်ဆိးထီၣ်အလံာ်ပတံထီၣ် ဆူ ကူၣ်သ့ခိၣ်အအိၣ် ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်သ့ ဖိသၣ်တဘျီအိၣ်လီၤတဲာ်လၢခံနီတဂၤ (NCLB)ကီၢ်စၢၤဖိၣ်အစ့မၤစၢၤ လၢတၢ် ဘျီဘၣ် က့ၢ်အီၤတသ့တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

ပဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါနၤလၢ နကမၤစၢၤနဖိ အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ ဒီး ဆဲးကျိးဒီး အက့ၢ်သရၣ် ထီၣ်ဘိန့ၣ်လီၤ. နသံက့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ် ခိၣ်တီၤ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤ လိၤလိၤလၢနဖိအတီၤသရၣ်အအိၣ်, က့ၢ်ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါအအိၣ်, မ့တမ့ၢ် ကီၢ်စၢၤဖိၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ် ကျိၤအပုၤန့ၣ်တၢ်အအိၣ် သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. နက့ၢ်ယုး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ထွဲဒီး နက့ၢ် အတၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်တီၤတၢ် လၢ ကီၢ်စၢၤဖိၣ်အပုၤယဲၤသနူအပူၤဖဲ ကီၢ်စၢၤဖိၣ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤ ပနီၣ်အပူၤ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. ခိဖျိ ဟံၣ်ဖိယိဖိဒီးက့ၢ်သရၣ်တ ဖၣ် အတၢ်ဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်အယိ, ပကတၢ်ကတီၤန့ၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အဂ့ၢ်ကတၢၢ် လၢနဖိအဂီၢ်သ့ဝဲ န့ၣ်လီၤ.

ဝးရံးတၢ် ၄တီၤ-၅တီၤကွဲ ကွဲထီၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ် ဂီၤနီ ၈:၁၅ တုၤဟါခီ ၃:၁၀

တၢ်တဟဲထီၣ်ကွဲ

တၢ်ဟဲထီၣ်ကွဲ ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် မ့ၢ်တၢ်လၢအရ့ဒိၣ်နီၢ်မး လၢတၢ်ကမၤန့ၣ်တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤဝံၤ က့ၤ ဟံၣ်တၢ်မၤ ခီဖျါ တၢ်တဟဲထီၣ်ကွဲန့ၣ် တမ့ၢ်တၢ်တခါလၢ အလၢအပဲၤထဲသး တၢ်ဟဲထီၣ်ကွဲဘၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖဲးတၢ်မၤခဲလၢၣ် ကဘၣ် တၢ်မၤဝံၤက့ၤအီၤ လၢကွဲသရၣ် အတၢ်သ့ၣ်မံသးမ့ၢ်အဂီၢ် ဒီးလၢ ပုၤကွဲဖိကဒီးန့ၣ်လံာ်မးဟံၣ်ဖိၣ် ကသ့အဂီၢ်စ့ၢ်ကိး န့ၣ်လီၤ. “တၢ်ဟ့ၣ်လီၤ တၢ်ဒီးတၢ်ဟံးန့ၣ်တၢ်” လၢကွဲသရၣ် ဒီး ကွဲဖိအဘၣ်စၢၤ လၢအဟံၣ်ယုၣ်စ့ၢ်ကိးဒီး ပုၤကွဲဖိအတၢ်တၢ်ပိာ်တဲသကိးတၢ်တဖၣ်, မ့ၢ်စ့ၢ်ကိး တၢ် သ့ၣ်တဖၣ်လၢ အရ့ဒိၣ်ဒိၣ်မးလၢတီၤပူၤ ဒီး မ့ၢ်စ့ၢ်ကိးတၢ်သ့ၣ်တဖၣ်လၢ အကီၢ်ဒိၣ်မး လၢတၢ်ကမၤပဲၤခၢၣ်စးက့ၤအီၤ န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကွဲဖိ အတၢ်ဟဲထီၣ်ကွဲပဲၤတပဲၤ အဂ့ၢ်အကျိၤတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ကွၢ်ကဒါ သမံသမိးအီၤ ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ်, ဒီးပုၤကွဲဖိအတၢ်ဟဲထီၣ် ကွဲ အဂ့ၢ်အကျိၤ မ့ၢ်ဖျါထီၣ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲအိၣ်ဝဲ မ့ၢ်လၢ ပုၤကွဲဖိတဟဲထီၣ်ကွဲ အါဘျီအယိဘၣ်န့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ်ပုၤကွဲဖိ ကဘၣ် မၤဝံၤက့ၤ လံာ်လၢအတမၤဝံၤဝဲ တဲတဟဲထီၣ်ကွဲအခါ သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကကွဲဒုးသ့ၣ်ညါမိာ်ပာ် တဲပုၤကွဲဖိမ့ၢ်တဟဲထီၣ်ကွဲ ၄ဘျီ, ၈ဘျီ ဒီး ၁၂ဘျီ ဝံၤအလီၢ်ခံ န့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်ဆၢတဲာ်လၢ ပုၤကွဲဖိ မ့ၢ်ပုၤလၢအယုၣ်ကွဲလံာ်န့ၣ်, ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် တၢ်ကကိးဒုးသ့ၣ်ညါ ကွဲအပၤကီၢ်, မ့တမ့ၢ် ကီၢ်ဖဲၣ်အပီၤရီ န့ၣ်လီၤ. ဟူရီၣ်ကွဲကမံးတံာ် နၢ်ဝဲဒၣ်လၢ တၢ်ဟဲထီၣ်ကွဲ ဘၣ်ဆၢ ဘၣ်ကတီၢ်အံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအရ့ဒိၣ် ဒ်သိးပုၤကွဲဖိ အတၢ်ဖဲးလိမးဒီး ကလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ် ဒီး ဘၣ်တၢ်ဟံးလီၤတၢ်ပညိၣ်လၢ တၢ် ပုၤကွဲဖိ ကြးထီၣ်ကွဲ ၉၀% (တဟဲထီၣ်ကွဲ တနံၣ် က ဘၣ်အိၣ်ဒၣ် ၁၀သိ မ့တမ့ၢ် စ့ၢ်န့ၣ်တဆံသိ) န့ၣ်လီၤ.

ဖဲနဖိတဟဲလၢကွဲန့ၣ်, ဝံသးစ့ၤ တသ့ဖဲအသ့ ဆဲးကျိးဘၣ်ကွဲ ဆိဆိတက့ၢ်. နဖိမ့ၢ်ဟးအိၣ်ဒီးပုၤတဂၤဂ ဖဲနလဲၤဟးဆူတၢ်လီၢ်အ ဂၤအခါ န့ၣ်, ဝံသးစ့ၤ ဒုးသ့ၣ်ညါဘၣ်ကွဲ တက့ၢ်. ပုၤကွဲဖိတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အီၤအခွဲး တဘျီဂ့ၤတဘျီဂ့ၤဖဲ အမိာ်အပၢ်မ့ၢ်ကိးလိတဲစိနီၢ်ဂံၢ် ၃၅၃-၇၈၉၅ ဒီး ဟံတ့ၢ်ယုၣ်တၢ်ကစီၣ်အခါ န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟံတ့ၢ်န့ၣ် ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢတၢ်ကစီၣ် ခီဖျါ လိတဲစိအဝဲအံၤ သ့ဝဲစ့ၢ်ကိး န့ၣ်လီၤ. နမ့ၢ်သ့ၣ်ညါဆိလၢ နဖိကတဟဲထီၣ်ကွဲ လၢတၢ်ဂ့ၢ်တမံၤမံၤအယိန့ၣ်, ဝံသးစ့ၤ ကွဲးလီၤလံာ်ဆူကွဲအဝဲဒၣ်ဒီး မ့တမ့ၢ် ကိးတဲကျၢ်ကွဲ ဒ်သိး ကွဲသရၣ် ကတဲာ်ကတီၢ်န့ၣ်နၢ် ဟံၣ်တၢ်မၤသ့ၣ်တဖၣ် ကသ့အဂီၢ်န့ၣ် တက့ၢ်. သ့ၣ်နီၣ်လၢ, မ့ၢ်သ့န့ၣ်, တချုးနဖိဟးဒီးဘၣ်န့ၣ်, ကြးမၤဝံၤ လံာ်လဲၤ လၢနကဘၣ်မၤဝံၤအီၤတဖၣ် ဝံၤ တီၣ်ထီၣ်ကဒါက့ၤအီၤဆူ ကွဲသရၣ်အအိၣ် န့ၣ်တက့ၢ်.

ဖဲအလီၢ်မ့ၢ်အိၣ်လၢ နကဘၣ်ဟဲဟံးန့ၣ်က့ၤနဖိလၢကွဲ တချုးဟါခီကွဲပျါဒီးဘၣ်န့ၣ်, ဝံသးစ့ၤ ကိးဆဲးကျိးဆိကွဲ တသ့ဖဲအသ့ လၢအဆိတ က့ၢ်.

ဖဲနဖိတဟဲထီၣ်တ့ၢ်လံာ်ကွဲ မ့ၢ်လၢအအိၣ်ဒီး တၢ်ဆါလၢ အဘၣ်ကူဘၣ်ဂံာ်တၢ်သ့ ဒ်အမ့ၢ်(တမူးဖိ-တၢ်ဆါဖိ, ကိာ်ဘိတၢ်ဆါ-ဒုးဘိတၢ်ဆါ, တၢ်ထီၣ်ထါတၢ်ဆါ, တမ့ၢ်တၢ်ရဲၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဘၣ်သမ့ၢ်ဘၣ်)အခါန့ၣ်, အဝဲကဘၣ်အိၣ်ဒီး တၢ်ကွဲးယုၣ်န့ၣ်အခွဲးလၢ အကဟဲက့ၤထီၣ်ကဒါ က့ၤကွဲ အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. နလဲၤဟံးန့ၣ် တၢ်ယုၣ်န့ၣ်တၢ်အခွဲးအလံာ်က့ အဝဲန့ၣ်လၢ ကွဲကသံၣ်သရၣ်မ့ၢ်ဖိ အအိၣ် ခီဖျါ နလဲၤထံၣ်လီၢ်သကိး ဒီးအီၤ ဖဲဝးရံးတၢ်တီၤဖုၣ်ကွဲ သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ဘၣ်သ့ၣ်သ့ၣ် ကညီလၢနဂီၢ်ဒိၣ်တက့ၢ် လၢနလဲၤမၤန့ၣ်လံာ်တၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးအဝဲန့ၣ် လၢနက သံၣ်သရၣ် မ့တမ့ၢ် ကဝီၤဒိၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့အကသံၣ်သရၣ်မ့ၢ်(Wic office)အအိၣ်န့ၣ်လီၤ.

နဖိအတၢ်ကီၢ် မ့ၢ်ထီၣ်၁၀၀ ဆူအဖိခိၣ်န့ၣ်, တၢ်ကမၤအက့ၤဆူဟံၣ်, ဒီး လၢ ၂၄န့ၢ်ရဲၣ်အတီၢ်ပူၤ အဝဲမ့ၢ်တအိကသံၣ် လၢတၢ်ကီၢ်အဂီၢ် ဒီး အတၢ်ကီၢ်မ့ၢ်တထီၣ်လၢ အါန့ၣ် ၁၀၀ဘၣ်န့ၣ် အဝဲဟဲထီၣ်ကဒါက့ၤကွဲ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ.

ဖဲနဖိမ့ၢ်လဲၤထံၣ်လီၢ်ကသံၣ်သရၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ထံၣ်လီၢ်အဂ့ၢ်အဂၤတခါခါန့ၣ်, ဝံသးစ့ၤ ကွဲးဒုးသ့ၣ်ညါ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆူ နဖိအသရၣ်အ အိၣ် တက့ၢ်.

တၢ်ဟဲတုၤဆူကိၣ် ဇီး နၢ်ရံၣ်တဖၣ်

မ့ၢ်တတုၤ ဂီၤခိၣ် ၇:၃၀ဘၣ်န့ၣ်, ကိၣ်အဲၤတြီၢ်တအိၣ်ထီၣ်ဒဲးဘၣ်, ဇီး ပုၤကွၢ်ထွဲ တၢ်ဂဲၤလိၢ်ကွဲၤလိၢ် စ့ၢ်ကိး တအိၣ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ. လၢ တၢ်န့ၣ်အယီၤ, တၢ်ဟဲတုၤဆဲး တချုး ဂီၤခိၣ် ၇:၄၅ တဖၣ် တဘၣ်တဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအိၣ်ဘၣ်, ဇီး တၢ်တဟ့ၣ်စ့ၢ်ကိး ပုၤကိၣ်ဖိနိတဂၤ အခွဲးလၢ အကဟဲတုၤဆဲးန့ၣ် ဂီၤခိၣ် ၇:၃၀ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. ဂီၤတၢ်အိၣ် ဘၣ်တၢ်စးထီၣ်အိၣ်ဖဲ ဂီၤခိၣ် ၇:၄၅ န့ၣ်လီၤ.

ပုၤဖိသၣ်ကိးဂၤဒဲး ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအိၣ်ဘၣ်လၢ အကကုၤဆူဟံၣ် မ့တမ့ၢ် ဆူပုၤလၢအကွၢ်ထွဲအိၣ် ဖဲကိၣ်ပျၢ်ဝံၤအလိၢ်ခံအအိၣ် တဘျီယီၤ ဖဲကိၣ်ပျၢ်ဝံၤအလိၢ်ခံ န့ၣ်လီၤ. အဲၤအံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအလိၢ်အိၣ်သ့ပုၤကတၢၢ် နိသိး မိၢ်ပၢ် မ့တမ့ၢ် ပုၤလၢအကွၢ်ထွဲဖိသၣ် ဖဲ ကိၣ်ပျၢ်ဝံၤအလိၢ်ခံသ့တဖၣ် ကသ့ၣ်ညါဖဲ ပုၤဖိသၣ်အိၣ်တၢ်လိၢ်ဖဲလဲၣ် န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်တဖၣ် တၢ်ယုၤကညးအိၣ် လၢအကဟ့ၣ်ဂံၢ် ဟ့ၣ်ဘါအဖိ နိသိးအဖိကမၤထွဲတၢ်အဲၤအံၤ ကိးနံၤဒဲး န့ၣ်လီၤ.

 ၉. တၢ်ဖဲးလိမၤဒီး

ကိၣ်တၢ်အၢၣ်လိၤအိၣ်လီၤ

ပတုၢ်ဘၣ်လၢ မ့ၢ်တၢ်အရူၤဒိၣ်နီၢ်မးလၢ ကိၣ်ဒီးဟံၣ် ကြၢးမၤသကိးတၢ်တပူၤယီၤ လၢတၢ်ကမၤလီၤတံၢ် နိသိးနဖိကဒီးန့ၣ် တၢ်ကူၣ် ဘၣ်ကူၣ်သ့လၢအဂ့ၤကတၢၢ် တသ့ဖဲအသ့ န့ၣ်လီၤ. နိသိးတၢ်ထံၣ်တၢ်ဆိကမိၣ်တခါအံၤ ကလဲၤထီၣ်လဲၤထီၣ်အဂီၢ်, ကိးနံၣ်ဒဲး ပမၤ ပပုၤကိၣ်ဖိ, မိၢ်ပၢ်, ဇီး ကိၣ်အပုၤမၤတၢ်ဖိတဖၣ် ကွဲးဖဲလီၤအမံၤ လၢတၢ်ကမူၤမၤထွဲ ကိၣ်အတၢ်အၢၣ်လိၤအိၣ်လီၤတဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

နိပုၤကိၣ်ဖိတဂၤအသိး, ယက..

- နၢ်လၢ ယမၤလိတၢ်သ့ ဇီး ယကမၤလိတၢ် န့ၣ်လီၤ.
- ယကမၤလၢအဂ့ၤကတၢၢ် ထီၣ်တိ လၢယတၢ်မၤအပူၤ ဇီး ယလုလၢသကဲၣ်ပဝးအပူၤ န့ၣ်လီၤ.
- ဒုးနဲၣ်ပျၢ်ထီၣ် တၢ်ပးကဲ ယနီၢ်ကစၢ်, ယကိၣ်, ဇီး ပုၤအဂၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ဟဲဆူကိၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ကတီၤယသး ယုၣ်ဒီး ယဟံၣ်တၢ်မၤတဖၣ် ဇီး လံာ်လဲၢ်တၢ်ပိးတၢ်လိတဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

နိမိၢ်ပၢ် ပုၤကွၢ်တၢ် တဂၤအသိး, ယက...

- မၤလီၤတံၢ်လၢ ယဖိလဲၤဆူကိၣ် ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် န့ၣ်လီၤ.
- ကတီၢ်ယဟံၣ်ယယီၤ နိသိးကဟ့ၣ်ဆူၣ်ထီၣ်အဖိအဂီၢ်အဘါ လၢကဖးလံာ်ဒီးမၤလိတၢ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.
- ဆဲးကျိးလိာ်သးဒီး ယဖိအကိၣ်သရၣ် ဘၣ်ဆၢဘၣ်ကတီၢ် န့ၣ်လီၤ.
- ဒုးနဲၣ်ပျၢ်ထီၣ် တၢ်ယုးယီၣ်ပးကဲ ဇီး တၢ်တိစၢၤမၤစၢၤ လၢယဖိအဂီၢ်, ကိၣ်သရၣ်အဂီၢ် ဇီး ကိၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

နိကိၣ်သရၣ်တဂၤအသိး, ယက...

- နၢ်လၢ ပုၤကိၣ်ဖိကိးဂၤဒဲး မ့ၢ်ပုၤလၢအမၤလိတၢ်သ့ န့ၣ်လီၤ.
- ဒုးနဲၣ်ပျၢ်ထီၣ် ယတၢ်ယုးယီၣ်ပးကဲဆူ ယလၢဖိသၣ်ကိးဂၤဒဲး ဇီး အဟံၣ်ဖိယီၤဖိ န့ၣ်လီၤ.
- ကတံာ်ကတီၢ်န့ၣ် တၢ်အိၣ်သး လၢအကဲထီၣ်တၢ်မၤစၢၤ လၢတၢ်ဖဲးလိမၤဒီးအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.
- ယုၣ်န့ၣ်ကျဲ နိသိး မိၢ်ပၢ်တဖၣ် ကဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးဘၣ်တၢ် လၢကိၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ဒုးနဲၣ်ပျၢ်ထီၣ် ယတၢ်သကဲၣ်ပဝးလၢဂ့ၤ ဇီး ယလုလၢလၢအဂ့ၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

နိကိၣ်ခိၣ်တဂၤအသိး, ယက..

- ကတံာ်ကတီၢ် ခိၣ်ယၢၤတၢ်အိၣ်ဝးတရံးတဖၣ် နိသိးကကဲထီၣ် တၢ်ဆဲးကျိးအဂ့ၤ လၢပုၤမၤလိတၢ်ဖိ,မိၢ်ပၢ်,ဒီးကိၣ်သရၣ် ဖၣ်အဘၢၣ်စၢၤ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤစၢၤန့ၣ်ဖိ

- ဖိသၢ်တဖၣ်မ့ၢ်ပှၤမၤလိတၢ်ဖိလၢအသးဆူၣ်ဒီးတၢ်အိၣ်ဝဲအါမးလၢကမၤဝံၤဝဲလၢဟံၣ်ဒ်သိးကမၤဆူၣ်ထီၣ်အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ဒီးအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဘျုးမံၤလၢတၢ်ကမၤအိၣ်န့ၣ်အလီၢ်အိၣ်လၢတၢ်ကြၢးမၤသကိးအိၣ်ဒီးဟံၣ်ဖိပီၤန့ၣ်လီၤ.
- မိၢ်ပၢ်လၢအဖးလံာ်ဆူၣ်န့ၣ်အဖိစ့ၢ်ကိးဖးလံာ်ဆူၣ်န့ၣ်လီၤ.တၢ်ဖးန့ၣ်ဖိသၢ်အလံာ်သိၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်န့ၣ်မ့ၢ်တၢ်ကိးလိသးလၢအဂ့ၢ်တခါလီၤ.မ့ၢ်လၢတၢ်န့ၣ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဖိသၢ်အတၢ်သးစံးသိးကဖးလံာ်အါအါအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- ဖဲန့ၣ်ဖိဖဲက့ၤစိာ်လံာ်ဆူၣ်ဟံၣ်လၢအမၤလိဖးဝဲအဂီၢ်န့ၣ်ဒိကနၣ်အိၣ်ဂ့ၢ်ဂ့ၢ်ဒီးဟံၣ်ဖိထီၣ်နတၢ်နတၢ်သ့ဆူၣ်သးဂဲၤဒီးနတၢ်သ့ဆူၣ်အိၣ်သးအိၣ်အိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- မၤဂ့ၢ်ထီၣ်န့ၣ်ဖိအကံၢ်အစိခိဖျိလဲၤဖးစၢၤအိၣ်လံာ်လၢလံာ်ရိၤဒီးန့ၣ်တက့ၢ်.
- ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါန့ၣ်ဖိသိးကဟံးန့ၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢကကတီၢ်တၢ်ဒီးဟံၣ်ဖိပီၤဖိဒီးစံးဆၢအတၢ်သံက့ၢ်ဘၣ်ယးတၢ်ကဲထီၣ်အသးတဖၣ်ဒီးအိၣ်တက့ၢ်.
- ဟံၣ်ဖိထီၣ်နတၢ်သ့ဆူၣ်အိၣ်သးအိၣ်ဘၣ်န့ၣ်ဖိဖဲအဝဲတဲဘၣ်နၤလၢအတၢ်လဲၤခိဖျိဒီးတၢ်လၢအကဲထီၣ်အသးဒီးအိၣ်တဖၣ်အခါတက့ၢ်.
- ဒုးန့ၣ်န့ၣ်ဖိသိးကသ့ကွဲးလံာ်လၢတၢ်ပညိၣ်အါမံၤန့ၣ်တက့ၢ်.လၢခဲဖဲန့ၣ်သ့ၣ်ညါလၢကကွဲးလံာ်လဲၣ်အခါန့ၣ်,ဟ့ၣ်အိၣ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢကကွဲးနီၢ်ကွဲးယါတၢ်,ကွဲးလံာ်ဆီရဲးတဖၣ်ဒီးကွဲးလီၤတၢ်အမံၤအသၢ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- မၤစၢၤန့ၣ်ဖိသိးအကသ့ၣ်ညါတနံၤဒီးတနံၤတၢ်အိၣ်မူတၢ်ဂံၢ်တၢ်ဒုးလၢန့ၣ်အိၣ်တဖၣ်တက့ၢ်.
- မၤဂ့ၢ်ထီၣ်ပသီထီၣ်န့ၣ်ဖိအတၢ်အိၣ်မူခိဖျိဟံၣ်ဖိပီၤတၢ်ဟးကသ့ၣ်ကသိးတၢ်ဟးကွၢ်ကီတၢ်,ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအိၣ်ဒီးသိးကအိၣ်ဒီးသးလၢအသ့မၤလိန့ၣ်တၢ်လၢအသိခိဖျိဟံၣ်ခိၣ်ဒီးတၢ်လၢအအိၣ်ဝးတရံးအိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- မၤစၢၤန့ၣ်ဖိသိးအကမံဘၣ်လၢလၢပုၤပုၤ,အိၣ်တၢ်အိၣ်ဘၣ်လီၢ်ဘၣ်စး,ဒီးဟူးဂဲၤန့ၣ်လၢလၢလီၢ်လီၢ်တက့ၢ်.
- သိၣ်လိန့ၣ်ဖိသိးကအိၣ်ဒီးလုလၢလၢအကအိၣ်တၢ်ကဆဲးကဆိၣ်အကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲ,ဒီးကဟံးန့ၣ်မူဒါလၢအနီၢ်ကစၢ်တၢ်ကွၢ်ထွဲလီၤသး, ဒီးတၢ်ကဆဲးကဆိၣ်တကပၤစ့ၢ်ကိးန့ၣ်တက့ၢ်.
- သိၣ်လိန့ၣ်ဖိသိးကဒိကနၣ်ပၤကီၢ်တဖၣ်,ဒီးမ့ၢ်အူတၢ်ပနီၣ်တဖၣ်ဒီးဟ့ၣ်ပလီၢ်အိၣ်ဒီးသိးအသ့တတဲတၢ်မ့တမ့ၢ်ဒီးယုၣ်သိလုၣ်ဒီးပှၤလၢအလီၢ်ဆီတဖၣ်နီတဘျီတဂ့ၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- သဆၢထီၣ်န့ၣ်ဖိအခံးသိးကလိၣ်ကွဲးဒီးဖိသၢ်လၢအသးန့ၣ်ဘၣ်ယုၣ်ဒီးအိၣ်တဖၣ်ဒီးဟံၣ်ဖိပီၤမၤသကိးတၢ်လၢတၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲးတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပူၤတဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.
- ဂုၢ်ကျဲးစးကတဲာ်ကတီၢ်လံာ်ကဘျုး,တၢ်ခဲၣ်လွဲာ်,ထးရံး,ကသံၣ်ထံကျဲးတံာ်တၢ်ဒီးတၢ်ပိးတၢ်လိအဂၤတဖၣ်လၢန့ၣ်ဖိအဂီၢ်လၢအကသ့ဝဲဒ်သိးကတုတၢ်ဂီၤတဖၣ်လၢဟံၣ်ကသ့အဂီၢ်န့ၣ်တက့ၢ်.ဟံၣ်ဖိထီၣ်နတၢ်သ့ဆူၣ်အိၣ်သးအိၣ်လၢန့ၣ်ဖိအဖိခိၣ်ဖဲအဝဲမၤတၢ်တမံၤဂ့ၢ်တမံၤဂ့ၢ်ဒီးစံးထီၣ်ပတြၢၤအိၣ်လၢအတၢ်မၤတမံၤလၢလိအဖိခိၣ်န့ၣ်တက့ၢ်.

ဟံ့တံးမၤတဖၣ်

တံးဆၢကတီၢ် ကအိၣ်ဝဲဒၣ်တဘျီဘျီလၢ အလီၢ်အိၣ်လၢ ပှၤကွီၣ်မိ ကဘၣ်မၤဝံၤက့ၤ အလံာ်တဖၣ် လၢအဟံၣ်န့ၣ်လီၤ. ပဟ့ၣ်ကူၣ် လၢ ပှၤကွီၣ်မိတဖၣ် ကမၤဝံၤ မုၢ်သးမၤကလီၢ် အတၢ်တီၢ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် လၢတၢ်မၤဂၢၢ်မၤကျဲၤထီၣ်တၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤထီၣ်တၢ် တီၤပူၤတၢ်ဖံးလိမၤဒီးအဂီၢ် ဖဲကွီၣ်သရၣ်လီၢ်ဘၣ်အခါ န့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ် ဒီး ပှၤတဝၢ တၢ်ဟံၣ်ဖျိၣ် မၤသကိးတၢ်

ပှၤထံဖိကီၢ်ဖိ လၢပှၤတဝၢအပူၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါတၢ်အိၣ် ဒီး ဘၣ်တၢ်ကွဲမုၢ်တၢ်အိၣ်ဆူကွီၣ် လၢကဟဲကတဲာ်ကတီၢ် မၤ စၢၤတၢ်လၢ ကွီၣ်အတၢ်ဖံးတၢ်မၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. နီၢ်တဂၤတၢ်သးအိၣ် တၢ်မုၢ်သးမၤကလီၢ်စၢၤတၢ် လၢအတၢ်ဖံးတၢ်မၤအပူၤ မ့တမ့ၢ် အိၣ်ဒီးတၢ်သ့ၣ်ညါ တၢ်လဲၤခိဖျိဘၣ်သးဒီး ကွီၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါအိၣ်လၢ ကဆဲးကျိးဒီးကွီၣ်အဝဲၤဒၣး ထီၣ်တၢ် န့ၣ်လီၤ. ပှၤမုၢ်သးမၤကလီၢ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်လီၢ်ဘၣ်အိၣ်လၢ ကမၤစၢၤဝဲဒၣ်သရၣ်,မုၢ်တဖၣ် လၢတီၤပူၤ န့ၣ်လီၤ.

ပှၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ဟးလီၢ်ကွဲစၢၤအိၣ် ဆူတၢ်လီၢ်အဂၤ ဒ်အမ့ၢ်ပှၤတဝၢတၢ်လီၢ် လၢအလီၢ်သ့ၣ်ပိၢ်သးဝးတဖၣ် ဒ်အဝဲ သ့ၣ် အတၢ်ဖံးလိမၤဒီး လၢကွီၣ်လီၢ်ဘၣ်ဝဲဒၣ်အသိး န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဟးလီၢ်ကွဲအဝဲအံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢ အလုၢ်အပူၤအိၣ်ဒိၣ်မး မ့ၢ်လၢအဝဲ သ့ၣ် ဘၣ်တၢ်မၤလီၢ်အိၣ်ဒ်သိး ကအိၣ်ဒီးတၢ်မၤလိအတၢ်လဲၤခိဖျိ အမိၢ်လံမိၢ်ပှၤ ဒီး တၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ တၢ်မၤလိလၢ တၢ်သ့ၣ်စူး ဆဲးလၢအပူၤ, ကန့ၢ်ကဲထီၣ်ဘၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိလၢအဂ့ၢ်, ဒီးတၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲးအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်တဖၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘါတၢ်အိၣ်လၢ ကမၤသကိးတၢ်ဒီး အလီၢ်ကဝီၤကမျၢၢ်ကွီၣ်တဖၣ် ခိဖျိ တၢ်ကဲထီၣ်ကရၢဖိလၢအဟူးဂဲၤ တဂၤ လၢအ ကွီၣ်-မိၢ်ပၢ်-သရၣ်တၢ်ကရၢကရိအပူၤ န့ၣ်လီၤ. နကဒီးန့ၣ်ဘၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢကွီၣ် ဘၣ်သးဒီး ကွီၣ်အတၢ်ကရၢက ရိသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ် ကွီၣ်သရၣ် တၢ်ကရၢကရိ (PTO)

နမ့ၢ် မိၢ်ပၢ် မ့တမ့ၢ် ပှၤမုၢ်သးမၤကလီၢ်တၢ် လၢအအိၣ်ဒီး ပှၤဖျိမၤသကိးတၢ်လၢ ပကွီၣ်ခါ. မ့ၢ်နအိၣ်ဒီး မၤလဲၤထီၣ်လဲၤထီ တၢ်ကူၣ် ဘၣ်ကူၣ်သ့ ဒီး ကွီၣ်အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် လၢပှၤကွီၣ်မိတဖၣ်အဂီၢ် ဧါ. မိၢ်ပၢ် ကွီၣ်သရၣ် တၢ်အိၣ်ဖျိၣ် မ့ၢ်တၢ်လၢအရူၣ်ဒိၣ် လၢပကွီၣ် တၢ်မၤန့ၣ်မၤနၢၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. အဝဲသ့ၣ် ကျဲးစးမၤစၢၤပှၤ ဒ်သိး ဝးရံးတၢ်ကွီၣ် ကဂ့ၢ်ဒိၣ်ထီၣ် လၢပှၤကွီၣ်မိကိးဂၤဒီးအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ . ဖံၣ်ထံၣ်အိၣ် တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်ညိၣ်န့ၢ်ဘၣ်တၢ်အိၣ် တလါတဘျီ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒီးစဲး

ကီၢ်စဲၣ်ဒီးလီၢ်ကဝီၤ အတၢ်သမံသမိး တၢ်ဒီးစဲးတဘျီးခါ ဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်လၢ ဒီတနံၣ်ညါအတီၢ်ပူၤ ဒ်သိး တၢ်ကသ့ၣ်ညါဘၣ် နဖိ အတၢ်မၤနၢၤ အပတီၢ် ဒီး အတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီ အပတီၢ်စ့ၢ်ကိး န့ၣ်လီၤ. တၢ်သမံသမိး တၢ်ဒီးစဲးလၢလၢာ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ပှၤယုာ် ဘၣ်ဆၣ် အဂ့ၢ်အဂၤ အိၣ်ဒီးစဲး န့ၣ်လီၤ.

- NWEA-တၢ်မၤလီၢ်တၢ် တၢ်သ့တၢ်ဘၣ် အတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်ထီၣ်-သ့ၣ်လၢလီၤဆၢကတီၢ်,တၢ်ဂီၢ်ခါအဆၢကတီၢ်,တၢ်ကီၢ် ထီၣ်သီဆၢကတီၢ်.
- ACCESS အဲးစဲး တၢ်ဒီးစဲး
- WIDA Model ဝးဒၣ် မိၢ်ဒၢၣ် တၢ်ဒီးစဲး
- Smarter Balanced –Spring စမးထၢၣ်ဘဲလဲးတၢ်ဒီးစဲး-တၢ်ကီၢ်ထီၣ်သီ
- Dakota Step –ဒဲၣ်ခိထီၣ်စတဲးတၢ်ဒီးစဲး –လံာ်စဲးအုၣ်လၢပှၤ၅တီၤအဂီၢ်

တၢ်သမံသမိး တၢ်ဒီးစဲးအစၢ ကဘၣ်တၢ်တဲဘၣ်နၢ ဖဲမိၢ်ပၢ်ကွီၣ်သရၣ် တၢ်အိၣ်ဖျိၣ်အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ. နဘၣ်တၢ်ကွဲမုၢ်နၢလၢ န ကဟဲတၢ်ပိာ်တဲသကိး တၢ်ဒီးစဲးအစၢ အဝဲအံၤ ဒီး နဖိအကွီၣ်သရၣ် မ့တမ့ၢ် ကွီၣ်ခိၣ်တဘျီဂ့ၢ်တဘျီဂ့ၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဖိၣ်

မိၢ်ပၢ်-သရၣ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ် မ့ၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တခါလၢ နကတၢ်ပိၣ်တဲသကိးဘၣ် နဖိအတၢ်ဖံးတၢ်မၤ အဂ့ၢ်အကျိၤ န့ၣ်လီၤ.တၢ်အိၣ်ဖိၣ်ဖိၣ်အံၤ ကဘၣ်တၢ်မၤအိၣ်တနံၣ်ခံၣ်ဘျီ န့ၣ်လီၤ. ဟံၣ်ဒီးကိၣ် အတၢ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးထဲးဂံၢ်ထဲးဘါ လၢတၢ်သးတဖျၢၣ်ယီၤအံၤ မ့ၢ်တၢ်အရူဒိၣ်ဒိၣ်မးလၢ ဖိသၣ်အတၢ်သ့ၣ်ခုသးခု ဒီး တၢ်မၤန့ၣ်မၤန့ၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်တဖၣ် တၢ်ကွဲးမ့ၢ်အိၣ်လၢ ကဟဲတၢ်ပိၣ်တဲသကိးတၢ်ဒီး သရၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ်ကိၣ်ခိၣ်တဖၣ် တဆၢကတီၢ်ဂ့ၤဂ့ၤ ဖဲအချုးအခါ န့ၣ်လီၤ.

ဖိသၣ်အိၣ်လီၤတၢ်လၢကိၣ် ဖဲကိၣ်ပျၢၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ

ဖိသၣ်တဖၣ် တဘျီဘျီ တၢ်ကဟံၣ်လီၤတၢ်အိၣ်လၢကိၣ် ဖဲကိၣ်စံၣ်လီၤဝံၤအလီၢ်ခံ ခိဖျိကဘၣ်မၤဝံၤက့ၤ အတၢ်မၤ မ့တမ့ၢ် ခိဖျိတလူၤ ထွဲ တၢ်သိၣ်တၢ်သိ တခါခါအယံ န့ၣ်လီၤ. ဖိသၣ်တနီၤနီၤ ကဘၣ်အိၣ်တၢ်တဖၣ်ဖိ ခိဖျိအိၣ်ဒီးမူဒါလၢ ဘၣ်မၤကဆိက့ၤတၢ် လၢတၢ်ဒီးပူၤအယံ လီၤ. ပုၤကိၣ်ဖိတဖၣ် မ့ၢ်အိၣ်တၢ်လၢကိၣ် ဖဲကိၣ်စံၣ်လီၤဝံၤအလီၢ်ခံအါန့ၣ် ၁၅မံးနံးန့ၣ် တၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးလၢ ကတဲဘၣ်အမိၢ်အပၢ် လၢဟံၣ် ဒီးဒုးသ့ၣ်ညါအိၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. မ့တမ့ၢ်လၢ ဖိသၣ်လၢ အပၢ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ ကိၣ်အတၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲး အပူၤတဖၣ် ဘၣ်န့ၣ်, ဖိသၣ်ခဲလၢၣ် ကဘၣ်ဟးထီၣ်ဆူ ကိၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အချါ ဖဲဟါ ၃:၁၅မံးနံး န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲးသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ညီၣ်န့ၣ် တတံၢ်တၢ်ယံၣ်န့ၣ် ဟါခိ ၅:၃၀ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

နီၢ်ခိတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့

နီၢ်ခိတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တီၤ မ့ၢ်တၢ်မၤဂ့ၤထီၣ် တၢ်အကံၢ်အစီတခါ ဖဲကိၣ်ဖိတဖၣ် ကူကၤဖဲဒၣ်တၢ်ကူတၢ်ကၤလၢ အကြးဒီးတၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲးအဂီၢ် အခါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ကူတၢ်ကၤလၢ အကြးဝဲဘၣ်ဝဲန့ၣ် ဟံၣ်ယုၣ်ဒီး ခိၣ်ဖံးထဲးနံးရှုး လၢအဘၣ်တၢ်ဆးအိၣ်လၢ တၢ်ဘ့ၣ်မ့တမ့ၢ် ဘဲလံၣ်ခြိၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံတဖၣ်.(jelly Shoes, aqua shoes,ခိၣ်ဖံးဂဲၤကလံၣ်တဖၣ် တဘၣ်တၢ်သ့အိၣ်ဘၣ်). မ့ၢ်တၢ်အရူဒိၣ်လၢ ပိၣ်မ့ၢ်ဖိတဖၣ် ကူသိးဝဲ ဖျိၣ်ခံဖုၣ် မ့တမ့ၢ် ဖျိၣ်ခံကွဲးတဖၣ် ဖဲမ့ၢ်န့ၣ်လၢအအိၣ်ဒီး နီၢ်ခိတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ အတီၤအခါန့ၣ်လီၤ.

မိၢ်ပၢ်တဖၣ် မ့ၢ်တအဲၣ်ဒီးလၢ အဖိကဂဲၤလီၢ်ကွဲးလၢ မ့ၢ်န့ၣ်အဝဲန့ၣ်ခိဖျိ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့တၢ်ဂ့ၢ်ကိ အယံန့ၣ်, အဝဲကဘၣ်ကွဲးလီၤလံၣ်ဆူ ကိၣ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်ဖိတဖၣ် မ့ၢ်တမၤလိဝဲ နီၢ်ခိတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အတီၤ တခါအံၤ အါန့ၣ်တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢတၢ်ဟံၣ်ပနီၣ်အိၣ် (တနံၣ်)န့ၣ်, အဝဲသ့ၣ် ကဘၣ်ဒုးန့ၣ်ဝဲ လံၣ်က့ၤလၢ ကသံၣ်သရၣ်ကွဲးလီၤအမံၤ န့ၣ်လီၤ.

တၢ်တဲဖျါထီၣ် လံာ်မးပာ်ဖျါ

တၢ်တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘး အပတီၢ်တၢ်ပနီၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်တဲဖျါထီၣ်ပုၤကွၢ်ဖိအတၢ်မၤန့ၣ်မၤန့ၣ် လၢလံာ်တဘျီတဘျီအမးအဖိခိၣ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤကွၢ်ဖိကဒီးန့ၣ် လံာ်အဲးကလံး, လံာ်တၢ်ဒူး,တၢ်တီၢ်ကျဲၤဆၢကျဲၤ(PLTW), ဒီး ပုၤတၢ်ဝါလံာ်တဖၣ် အမးပာ်ဖျါ န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးတၢ်အတၢ်မၤပနီၣ် န့ၣ်မ့ၢ်ဝဲ တၢ်န့ၣ်ဖျါထီၣ် ပုၤကွၢ်ဖိအတၢ်ဂ့ၢ်ကျဲးစး အတၢ်ပာ်ဖျါမၤသကိးတၢ် ဖဲတၢ်သီၣ်လိအ ဆၢ ကတီၢ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အလီၢ်တခါမ့ၢ်ဝဲ တၢ်ဒူးန့ၣ်ထီၣ်မိၢ်ပာ်တဖၣ် လၢပုၤကွၢ်ဖိအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်နီၣ်နီၣ် ဒီး တၢ်လၢအလီၢ်ဒံး လၢ ဖိသၣ်ကဘၣ်ကဘၣ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်တဖၣ် မ့ၢ်မနုၤလဲၣ်န့ၣ်လီၤ. လၢအဖိလၢအံၤ မ့ၢ်ဝဲတၢ်တဲဖျါထီၣ်တၢ်ပနီၣ် လၢလံာ်တဘျီတဘျီ တဘျီအဖိခိၣ် လၢပုၤ ၄တီၤ/၅တီၤ ဖိတဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်ကျဲးစးအတၢ်ပနီၣ်

- O = လၢအဖျိးဖိ** တၢ်ပာ်ဖျါမၤသကိးတၢ်လၢအဂ့ၢ်လီၤဆိလၢတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အဂီၢ်
- S = လီၤသးမံ** တၢ်ပာ်ဖျါမၤသကိးတၢ်လၢအလၢပုၤဒ်တၢ်ဆၢမုၢ်လၢတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အဂီၢ်
- N = ဂ့ၢ်ကျဲးစးအါထီၣ်** တၢ်ပာ်ဖျါမၤသကိးတၢ်လၢအတဖိးမံလိာ်အသးခဲလၢတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အဂီၢ်
- U = လၢတလီၤသးမံ** တၢ်ပာ်ဖျါမၤသကိးတၢ်လၢအတလၢတပုၤလၢတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်အဂီၢ်
- P = လၢအလဲၤထီၣ်လဲၤထီ** ဆဲးဒူးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီ

၄တီၤ/၅တီၤ-တၢ်တုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးအပတီၢ်တၢ်ပနီၣ်

- A = လၢအဂ့ၢ်ကတၢ် (၉၀% - ၁၀၀%)**
တၢ်ဆၢမုၢ်လၢတၢ်ဖံးလိမၤဒီးအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီလၢအမးပတီၢ်ဝဲအံၤအပူၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်လၢအဂ့ၢ်လီၤဆိဒီးအပတီၢ်လၢတၢ်ပာ်ပ နီၣ်အဖိခိၣ်လၢအဂ့ၢ်ဒိၣ်မးလၢပုၤကွၢ်ဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- B = လၢအဂ့ၢ် (၈၀% - ၈၉%)**
တၢ်ဆၢမုၢ်လၢတၢ်ဖံးလိမၤဒီးအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီလၢအမးပတီၢ်ဝဲအံၤအပူၤမ့ၢ်ဝဲတၢ်လၢတၢ်ပုၤဒ်တၢ်ပာ်ပနီၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ်အိၣ်လၢ တၢ်ထီၣ်ယူအဖိခိၣ်လၢပုၤကွၢ်ဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- C = လၢအဂံၢ်ခိၣ်ထံး (၇၀% - ၇၉%)**
တၢ်ဆၢမုၢ်လၢတၢ်ဖံးလိမၤဒီးအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီလၢအမးပတီၢ်ဝဲအံၤအပူၤမ့ၢ်ဝဲ အလီၢ်အိၣ်ဒံးလၢတၢ်ကဘၣ်မၤဂ့ၢ်ထီၣ်ဒံး အိၣ်ဒံး အိၣ်လၢတၢ်ထီၣ်ယူအဖိလၢပုၤကွၢ်ဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- D = လၢအဂံၢ်ခိၣ်ထံးအဖိလၢ (၆၀% - ၆၉%)**
တၢ်ဆၢမုၢ်လၢတၢ်ဖံးလိမၤဒီးအတၢ်လဲၤထီၣ်လဲၤထီလၢအမးပတီၢ်ဝဲအံၤအပူၤမ့ၢ်ဝဲ တၢ်လၢအတလၢတပုၤဒီးအိၣ်လၢတၢ်ထီၣ် ယူအဖိလၢအါမးလၢပုၤကွၢ်ဖိအဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.
- F = လၢအလီၤတၢ် (၅၉% ဒီးဆူအဖိလၢ)**

ကသံၣ်သရၣ်မုၢ်ဖိ တၢ်ဖံးတၢ်မၤတဖၣ်

လၢက့ၢ်န့ၣ် အိၣ်ဒီး ကသံၣ်သရၣ်မုၢ်ဖိ အဝဲၤဒၤတဖျါၣ် လၢပုၤက့ၢ်ဖိလၢ အဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး မ့တမ့ၢ် ဆိးက့ထီၣ် ဖဲက့ထီၣ်အဆၢကတီၢ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ. ပုၤက့ၢ်ဖိလၢအဆိးက့ မ့တမ့ၢ် ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတဖၣ် ကြၢးလဲၤဆူ က့ၢ်အဝဲၤဒၤအပူၤ န့ၣ်လီၤ. ပုၤက့ၢ်ဖိလၢ အတၢ်ကီၢ်ထီၣ် ၁၀၀.၀ ဆူအဖိခိၣ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်မၤအက့ၤဆူဟံၣ် န့ၣ်လီၤ. မ့ၢ်တအိၣ်ကသံၣ် ထဲၣ်လနီၣ် မ့တမ့ၢ် အဘိၣ်ဖြိၣ်ဖု ဒီး အတၢ်ကီၢ်မ့ၢ်တထီၣ်လၢ လၢ၂၄န့ၢ်ရံၣ်အတီၢ်ပူၤမး ဖဲထီၣ်ကဒါက့ၤက့ၤသ့ဝဲ န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢ က့ၢ်တြီၤယၣ်အဂ့ၢ်အဂၤတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ကွဲးရံၣ်လီၤအီၤလၢ ကီၢ်ရံၣ်လီၢ်ကဝီၤက့ၢ် အပုၤယဲၤသန့အပူၤ န့ၣ်လီၤ. က့ၢ်အကသံၣ်သရၣ်မုၢ်ဖိ တအိၣ်လၢ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤ ထီၣ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

ကသံၣ်ဒိသဒၤ တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါ

ကလံၤထံးဒဲၣ်ခိထံၣ်တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤတၢ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ(SDCL 12-28-7.1)လိၣ်ဘၣ်ဝဲလၢ ပုၤက့ၢ်ဖိကိးဂၤလၢ အကန့ၢ်လီၤက့ၢ်န့ၣ်,လၢ တၢ်ကတုၢ်လီၢ်အီၤအဂီၢ်,တၢ်လီၢ်ဘၣ်လၢ အဝဲကဘၣ်ဒုးန့ၣ်က့ၢ်အပူၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢ ကသံၣ်သရၣ်အလံာ်အုၣ်သးဘၣ်ထွဲဒီး အဝဲဘၣ်တၢ်သမံသမိးတၢ်လံအီၤ,တၢ်သမံသမိးအီၤအဖၤ,ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒိသဒၤ အဂ့ၢ်အကျိၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်တၢ်သီအဝဲအံၤ မ့ၢ်ဝဲဒၣ်လၢဖိသၣ်ကိးဂၤဒဲးလၢ အန့ၢ်လီၤဆူ ကလံၤထံးဒဲၣ်ခိထံၣ်က့ၢ် အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအပူၤ အခိၣ်ထံးကတၢ်တဘျီတဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.အစ့ၤကတၢ်,ကသံၣ်ဒိသဒၤလၢ တၢ်လီၢ်ဘၣ်လၢဖိသၣ်ကဆဲးအီၤတဖၣ် မ့ၢ်ဝဲ...

က. တၢ်လၢတီၤဘျီက့ၢ်တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလီၢ်ဘၣ်ဝဲတဖၣ်..

- ၁. ကသံၣ်ဒိသဒၤဘၣ်ယးဒီးတၢ်ခၣ်အံၢ်တၢ်(DTP)တၢ်ဆါလွံၢ်ဖျါၣ်.
- ၂. ကသံၣ်ဒိသဒၤဘၣ်ယးဒီးတၢ်ဆါလီၤဘျီ(OPV)သၢဖျါၣ်.
- ၃. ကသံၣ်ဒိသဒၤဘၣ်ယးဒီးတမူးဖိ(တၢ်ဆါဖိ)(MMR)တၢ်ဆါခံဖျါၣ်ဖဲအသးန့ၣ်အိၣ်၁၂လၢဝံၤအလီၢ်ခံ.
- ၄. ကသံၣ်ဒိသဒၤဘၣ်ယးဒီးတၢ်လီၤကီၢ်တိးက့ၢ်တၢ်ဆါ(Hib)တဖျါၣ်ဖဲအသးန့ၣ်အိၣ်၁၂လၢဝံၤအလီၢ်ခံ(ဖဲဖိသၣ်အိၣ်ဖျါၣ်ယဲၤန့ၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံတလီၢ်ဆဲးကသံၣ်တခါအံၤလၢဘၣ်).
- ၅. ကသံၣ်ဒိသဒၤဘၣ်ယးဒီးတၢ်ထီၣ်ထါတၢ်ဆါ(Chicken pox)ခံဖျါၣ်ဖဲဖိသၣ်အသးန့ၣ်အိၣ်၁၂လၢဝံၤအလီၢ်ခံ.

တၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒိသဒၤ အလံာ်အုၣ်သး လၢဖိသၣ်တီၤဘျီက့ၢ်တဖၣ်အဂီၢ် ကဘၣ်တၢ်မၤနီၣ်မၤယါအီၤလၢ ဖိသၣ်အက့ၢ်တၢ်ကွဲးနီၣ်အပူၤ ဒီးကဘၣ်တၢ်မၤဘၣ်က့ၤအီၤ ဖဲဖိသၣ်ဆဲးကဒီးကသံၣ်ဒိသဒၤအသီအခါ န့ၣ်လီၤ. ကသံၣ်ဒိသဒၤအလံာ်အုၣ်သးအဝဲအံၤ တၢ်ကဘၣ်လဲၤစိၣ်ယုၣ်အီၤဖဲ ဖိသၣ်လဲၤန့ၢ်လီၤဆူတီၤဖိသၣ်က့ၢ်အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤပုၤလီၢ်တၢ်ဆဲးကသံၣ်ဒိသဒၤ အမ့ၢ်န့ၢ်မ့ၢ်သီ(လၢ,မ့ၢ်န့ၢ်,န့ၣ်)မ့ၢ်တၢ်လၢအလီၢ်သပုၤကတၢ် လၢတၢ်ကသူအီၤလၢကသံၣ်ဒိသဒၤအလံာ်အုၣ်သးအဖိခိၣ်,မ့တမ့ၢ် တၢ်ကွဲးဒိလၢပဖးအီၤညီ န့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤပုၤလၢ တလီၤတၢ်လီၤဆဲး မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤတၢ်ပနီၣ်သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ် တဘၣ်တၢ်တူၢ်လီၢ်အီၤဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

ခ. ကသံဉ်ဒီသဒေးလၢတီၤဖျၢၣ်ကိၣ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ်

- ၁) တၢ်ခၢ်အိၣ်တၢ်ဆါ(DTP)အကသံဉ်ဒီသဒေးလၢဖျၢၣ်မ့တမ့ၢ်အါန့ၣ်လွံၣ်ဖျၢၣ်.ဖဲအသးန့ၣ်အိၣ်လွံၣ်န့ၣ်န့ၣ်အစ့ၤကတၢၢ်ကဘၣ်ဆဲးဝဲတဖျၢၣ်လီၤ.(ဖဲသၣ်လၢန့ၣ်အဖီခိၣ်တဖၣ်ကဒီးန့ၣ်တၢ်ခၢ်အိၣ်တၢ်ကိၣ်ယုာ်ဘိၣ်ညး(TD)ကသံဉ်ဒီသဒေးန့ၣ်လီၤ.)
- ၂) ကသံဉ်ဒီသဒေးဘၣ်ပးတၢ်ဆါလီၤကျဲ(OPV)မ့တမ့ၢ်(IPV)သၢဖျၢၣ်မ့တမ့ၢ်အါန့ၣ်သၢဖျၢၣ်န့ၣ်လီၤ.ဖဲဖဲသၣ်အိၣ်လွံၣ်န့ၣ်အလီၢ်ခဲန့ၣ်အစ့ၤကတၢၢ်ကဘၣ်ဆဲးဝဲတဖျၢၣ်လီၤ.ဖဲဖဲသၣ်အိၣ်၁၈န့ၣ်လံန့ၣ်တလီၢ်ဆဲးကသံဉ်(OPV)တခါအံၤလၢဘၣ်.
- ၃) ဖဲသၣ်အိၣ်၁၂လၢဝံၤအလီၢ်ခဲကဘၣ်ဆဲးဝဲကသံဉ်ဒီသဒေးတမူးဖိ(MMR)(တၢ်ဆါဖိ)ခဲဖျၢၣ်,တဖျၢၣ်ဒီးတဖျၢၣ်အဒုစၢၤကဘၣ်ယံၤဝဲအသီ၃၀ မ့တမ့ၢ်ကသံဉ်သရၣ်ယုာ်ကွဲၤဝဲတမူးဖိ(တၢ်ဆါဖိ)အိၣ်တအိၣ်န့ၣ်လီၤ.
 -ဖဲဖဲသၣ်အသၣ်သးန့ၣ်အိၣ်၁၂လၢဝံၤအလီၢ်ခဲဘၣ်ဆဲးဝဲကသံဉ်ဒီသဒေးဘၣ်ပးကွၢ်မန့ၣ်တမူးဖိ(တၢ်ဆါဖိ)ခဲဖျၢၣ်လၢတဖျၢၣ်ဒီးတဖျၢၣ်အဒုစၢၤကဘၣ်ယံၤဝဲအသီ၃၀မ့တမ့ၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျၢၣ်ထီၣ်တၢ်ယုာ်ညါအိၣ်ဒီးတၢ်အုၣ်သးလၢတမူးဖိတအိၣ်လၢအမိၢ်ပှၢ်အပူၤ လၢဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
 -ဖဲဖဲသၣ်အသးန့ၣ်အိၣ်၁၂လၢဝံၤအလီၢ်ခဲဘၣ်ဆဲးဝဲကသံဉ်ဒီသဒေးဘၣ်ပးကိၣ်ယုာ်ညးတၢ်ဆါ(ဒုးဘိးတၢ်ဆါ)ခဲဖျၢၣ်လၢတဖျၢၣ်ဒီးတဖျၢၣ် အဒုစၢၤကဘၣ်ယံၤဝဲအသီ၃၀န့ၣ်လီၤ.
- ၄) ဖဲဖဲသၣ်အသးန့ၣ်အိၣ်၁၂လၢဝံၤအလီၢ်ခဲကဘၣ်ဆဲးဝဲကသံဉ်ဒီသဒေးဘၣ်ပးတၢ်ထီၣ်ထါတၢ်ဆါခဲဖျၢၣ်လၢတဖျၢၣ်ဒီးတဖျၢၣ်အဒုစၢၤကဘၣ်ယံၤဝဲအသီ၃၀န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်တၢ်သီလိာ်ဘၣ်ဝဲလၢ တၢ်ကဘၣ်ဆဲးပှၢ် တၢ်ထီၣ်ထါကသံဉ်ဒီသဒေး မ့တမ့ၢ် တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးယါအိၣ်ဝဲလၢ နဖီန့ၢ် ဘၣ်တၢ်ထီၣ်ထါဝံၤတုာ်လံ န့ၣ်လီၤ.

ကသံဉ်ကသီလၢကိၣ်

တၢ်လိာ်လၢအဖီလၢတဖၣ်အံၤ မ့တမ့ၢ်အိၣ်လၢပှၢ်န့ၣ်, တၢ်ဒုးအိၣ်နဖီအကသံဉ်လၢကိၣ် တသ့နီတခါ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

- ၁. ကသံဉ်လၢ တၢ်ဟဲဆုၢ်အီၤလၢကိၣ်ခဲလၢကိၣ် ကဘၣ်အိၣ်ဒီးအဒေးလၢအနီၢ်ကီၢ် လၢအအိၣ်ယုာ်ဒီး ကသံဉ်သရၣ်အလံာ်န့ၣ်ကျဲလၢအကျးလီၤယာ်ဝဲ လၢကသံဉ်အဒေးလီၤ န့ၣ်လီၤ.
- ၂. ကသံဉ်လၢ တၢ်ဟဲဆုၢ်အီၤဆူကိၣ်ခဲလၢကိၣ် ကဘၣ်ကြးဝဲဒီး ပှၢ်ဆါအသးန့ၣ် ဒီးကဘၣ်ဘၣ်ဒီး (FDA)တၢ်အိၣ်တၢ်အီၤ ဒီး ကသံဉ်ကသီ ပှၢ်ပၤဆုၢ်တၢ်တဖၣ် အတၢ်န့ၣ်ကျဲ န့ၣ်လီၤ. ဘံးတၣ်မံၤ,သ့ၣ်ဂံၢ်ဝဲလဲ လၢအမၤကျါတၢ်ဆါတဖၣ် တဘၣ်တၢ်သူအီၤလၢကိၣ်ဘၣ်.
- ၃. တၢ်မၤပှၢ်တၢ်ဟ့ၣ်စိဟ့ၣ်ကမိၤအလံာ်က ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးလၢ တၢ်ဒုးအိၣ်ကသံဉ်ကသီအလံာ်ကန့ၣ်, တၢ်ကဘၣ်ဟံအီၤလၢလံာ် တြံာ်အပူၤ, လၢအဟံယုာ်ဒီး မိၢ်ပှၢ်ပှၢ်ကွဲးထွဲတၢ် အတၢ်ကွဲးလီၤအမံၤ လၢကသံဉ်လၢ အထံလဲတအိၣ်တဖၣ်အဂီၢ်, ဒီး မိၢ်ပှၢ်ပှၢ်ကွဲးထွဲတၢ် ဒီး ကသံဉ်သရၣ် လၢအဟ့ၣ်လီၤဖဲသၣ် အကသံဉ်ခဲဂၤလိာ်အမံၤကွဲးဝဲ လၢကသံဉ်လၢ ဖဲသၣ်ကဘၣ်အီၤလၢကိၣ်ခဲလၢကိၣ် အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဘၣ်ယိာ်ဘၣ်ဘီလၢ ကသံဉ်အဖီခိၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်သံကွဲးမ့ၢ်အိၣ်န့ၣ်, ဝံသးစူၤ ဆဲးကျိးဒီးကိၣ်အကသံဉ်သရၣ်မ့ၢ်ဖိ တက့ၢ်.

အိတ်လက်ကိုင်ပူ ဖတ်လိက်ကွဲလွဲလာတာချာ အဆာကတီ

မှတမာ်လါမိ်ပာ်,သရဉ်,ဒီးကွဲခိတ်ယုနုနုအခွဲးဘဉ်နုနု,ပုၤကွဲဖိခဲလၢ် ဖတ်လိက်ကွဲ ကသုဉ်ကသီလါတာ်ချာ အဆာကတီ အိတ်လါ တာ်သုဉ်ထီဉ်အပူၤ တသုနီတဂၤဘဉ် နုနုလီၤ. အလိာ်မာ်အိတ်လါ ဖိသုဉ်ကဘဉ်အိတ်လါ တာ်သုဉ်ထီဉ်အပူၤ ခိဖျိ တာ်အိတ်ဆူဉ်အိတ် ချုတာ်ဂ့ၢ်ကီအယိ ဖတ်လိက်ကွဲအဆာကတီနုနု, မိ်ပာ် ကဘဉ်ကွဲးလံာ်ဆူ အဖိအကွဲသရဉ်အအိတ် နုနုလီၤ. တာ်မာ်ယုနုနုအခွဲး ယံာ်ယံာ် ညိနုနုအါနုနုသၢသိနုနု, ကွဲခိတ်လိာ်ဘဉ် မံၤကွဲးစဲလါ ဖိသုဉ်အကသံဉ်သရဉ်အအိတ် နုနုလီၤ.

၁၁. တာ်သိဉ်တာ်သီသနု ဒီး တာ်မၤအကျါအကွာ်တဖဉ်

တာ်ကူတာ်ကၤ

မိ်ပာ်တဖဉ် တာ်ဟ့ဉ်ဂံာ်ဟ့ဉ်ဘါအီၤလါ အကဟ်သုဉ်ဟ်သး ဒိဉ်ဒိဉ်အါအါ လါအဖိအတာ်အိတ်မူ တာ်ဟ်သုဉ်ဟ်သးအဖိခိတ် နုနု လီၤ. ဟူရိဉ်ကွဲ အိတ်ဒီးအတာ်ခွဲးတာ်ယာ်လါ အကဖိဉ်ယံး ပုၤကွဲဖိအတာ်ဟူးတာ်ဂဲၤ ဘဉ်ထွဲဒီး တာ်ကူတာ်သိး လါတာ်ကူကၤအီၤ သုဉ်တဖဉ် မှတမာ် တာ်အိတ်သးလါအဂုဉ်အဂၤသုဉ်တဖဉ်, ဖဲပုၤကွဲဖိအတာ်အိတ်ဆူဉ်အိတ်ချု မှတမာ် အတာ်ဘဉ်တာ်ဘါ ဘဉ်ထွဲ လိာ်အသး လါလီၤဒီး အတာ်ဟ်သုဉ်ဟ်သး လါအတာ်ကူတာ်သိးအဖိခိတ် သုဉ်တဖဉ် နုနုလီၤ. တာ်ကူတာ်ကၤ လါကွဲဟ်ပနီဉ် လါ အတကြားတဘဉ် မှတမာ် မၤတံာ်တံာ်ပုၤသုဉ်ပုၤသး ဖဲတာ်မၤလိတီပုၤတဖဉ် တာ်တတူာ်လိာ်အီၤဘဉ် နုနုလီၤ.

တာ်ကူတာ်ကၤလါ တာ်ကွဲးရဲဉ်လီၤအမံၤလါလၢ်သုဉ်တဖဉ်အံၤ တဟ်ယုဉ်ခဲလၢ်ဒီးဘဉ်, ဘဉ်ဆဉ် မှာ်တာ်ကူတာ်ကၤအဒိတနီၤလါ ပုၤကွဲဖိ တကြားကူသိးဝဲဒဉ်ဘဉ် နုနုလီၤ.

- တာ်ကူတာ်ကၤလါ အဟ်ဖျါထီဉ် တာ်မၤစုၤလီၤပုၤတဂၤအလၤကပီၤ, လါအထီဉ်ဂဲၤထီဉ်တာ်သးတကဆိ, လါအဒုးအိတ် ထီဉ်တာ်ဆိကမိဉ် ဘဉ်ယး တာ်ကလုာ်ကလီၤ, တာ်ကူတာ်ကၤလါအဖျါဘူကလၤ, မှတမာ် လါအဘိးဘဉ်ရၤလီၤ,မၤဂ့ၢ်ထီဉ် တာ်သုဉ်သးခိၤကံာ်ခိၤ, ညါသုး မှတမာ် တာ်မူၤတာ်ဘိးသုဉ်တဖဉ်.
- တာ်ကူတာ်ကၤလါ အလိာ်တအိတ်လါ အဒုးအိတ်ထီဉ် တာ်သုဉ်ဒံဝုၤသးဒံဝီၤ လါတာ်မၤလိတီပုၤ ဒီးခိတ်ယၤတာ်မၤလိသုဉ်တ ဖဉ် အဂီၢ်.
- ဖျိဉ်ခံကွဲ, ဖျိဉ်ခံထီခိတ် မှတမာ် ဖျိဉ်ခံဖုဉ်ခိတ်တဖဉ်လါ ဖဲတာ်ကူတာ်ကၤအီၤအခါ ဖျိဉ်ခံဖိဆုကၤဖိ မှတမာ် ဖဲးဘုဉ်အိတ်ဖျါထီဉ် တဖဉ်နုနုလီၤ. ဆုကၤ မာ်ဘဉ်တာ်သုအီၤလါ တာ်ကးဘါ ဖျိဉ်ခံကွဲအယိာ်ဒုသနုနုက့, တာ်တူာ်လိာ်အီၤတသုဘဉ်. တာ်ကူလီၤ လုဉ်ဖျိဉ်ခံ တုၤခံကိာ်ဟဲအိတ်ဖျါထီဉ်စ့ၢ်ကိး တာ်တူာ်လိာ်အီၤတသုလုၤတက့ၤဘဉ်.
- တာ်ကူဉ်တာ်ကၤလါ တာ်ကျိညဉ်,ဖဲးညဉ်,မၤဖျိအီၤတဖဉ်.
- ဖျိဉ်ခံဖိဆုကၤဖိလါ တာ်ကူကၤအီၤဒ် တာ်ကူတာ်သိးအသိးသုဉ်တဖဉ်.
- ဆုကၤဖိခိတ်လါအဖုဉ်တလါ လါအတတုၤလီၤဖျိဉ်ခံအကိာ်ဘိ.
- ဆုကၤဖိခိတ် ဖျိဉ်ခံဖိခိတ် လါအလိာ်ကံာ်ဒီးပုဉ်ယဲၤတဖဉ်, ဖဲတာ်ကူဉ်ကၤအီၤအခါ ဖျိဉ်ခံဖိဆုကၤဖိဖျါထီဉ်.
- ဖျိဉ်ခံ, ဆုကၤဖိခိတ်လါ အဟ်ဖျါထီဉ် နီၢ်ကစၢ်တာ်ဘဉ်တာ်ဘါ အါတလါတဖဉ်. ဆုဖျိဉ်လါတူာ်စုတဖဉ် အကိာ်ဘိကဘဉ် အံဉ်, အစုဒုဉ်အပူၤကဘဉ်အံဉ်, ကဘဉ်ကးဘါဝဲ ဖျိဉ်ခံဖိဆုကၤဖိ ဒီးဆုကၤဖိအပျံၤသုဉ်တဖဉ် နုနုလီၤ.
- ခိတ်ဖျိဉ်တဖဉ်, ခိတ်ဖျဉ်တဖဉ်, ဆုကၤကလၤလါ လါအအိတ်ဒီးအခိတ်ဖျိဉ်တဖဉ် တာ်တတူာ်လိာ်အီၤလါ ကွဲအပူၤ စးထီဉ်ဂီၤ ဂုးၣဝတုၤ ဟါခီကွဲပျါတစုဘဉ် နုနုလီၤ.
- ဆုကၤခိး မှတမာ် ဆုကၤကွဲးကဲးတဖဉ် တာ်တဘဉ်ကၤအီၤလါတီပုၤဘဉ်. ပုၤကွဲဖိကဘဉ်ဟ်အီၤလါ အစိထးဆိထုဉ် အပူၤ ဖဲဂီၤကွဲးစးထီဉ် အဆာကတီ နုနုလီၤ.

အလီမိုနီအိတ်လ၊ တာကဘဉ်မာပုကွီဖိ က့ဆူအဟံဉ် ခိဖျိတာကုတာက၊ မုတမာ ကွါဂီတာအိတ်ဖျါအယိန့ဉ်၊ တာကဆဲးကျိး ဟ့ဉ်ကုဉ်ဟ့ဉ်ဖး အမိအာပာသ့ဉ်တဖဉ် န့ဉ်လီ၊ ဖဲပုမာလိတာဖိ မာတသ့ဉ်ညါလီတာဝဲဒဉ်လ၊ တာကုတာကဖဲလဲဉ်တကလုဉ် လာအတကြားတဘဉ်ဘဉ် အခါန့ဉ်၊ အဝဲကဘဉ်လဲသမံသမိး သံကွါဝဲဒဉ်လ၊ ကွီအဝဲဒးအပူန့ဉ်လီ၊ ပုမာလိတာဖိလ၊ အ မာတရီတပါ တာဘျာသနူအဝဲအံအါဘျီသ့ဉ်တဖဉ် ကဘဉ်ကွါဆါမဲဉ်ဝဲ တာသိဉ်ယိဉ်သိဉ်ယိဉ် အတာဟူးတာဂါသ့ဉ်တဖဉ် န့ဉ် လီ၊

တာကုတာသိး လာအကြားဝဲဘဉ်ဝဲ လာတာဂါလီကွဲအဂီ ဘဉ်တာလီဘဉ်အီ၊ ကိးနံဒဲး လာနီဉ်ခိတာကုဉ်ဘဉ်ကုဉ်သ့အတီ၊ ပူ န့ဉ်လီ၊ တာအဝဲအံဟံဉ်ယုဉ်ဒီး ဖျိဉ်ခံခိဉ်ဖုဉ်၊ ဖျိဉ်ခံစွဲးဖဲ၊ ဆုကးထံဉ်ရှား၊ မုတမာ ဆုကးစွဲးရှား တဖဉ်န့ဉ်လီ၊ ခိဉ်ဖဲးထဲနံးရှူး တဖဉ်တဘဉ်အိဉ်ဒီး တာပနီဉ်အဂုဉ်အဂါသ့ဉ်တဖဉ် မုတမာဘဉ်လ၊ အနီကစာခိပနီဉ်တာပနီဉ်ဘဉ် န့ဉ်လီ၊

တာဆါကတီ တာကီတာရုဉ် လဲလိာအသးဒိဉ်မး ဖဲသ့ဉ်လုဉ်လီသိသိအဆါကတီ ဒီး ဖဲတာကီထီဉ်သိအဆါကတီဘူး က လာအခါ န့ဉ်လီ၊ ပတာဟ့ဉ်ကုဉ် မာဒဲလုဉ်အံအသိး န့ဉ်လီ၊

တာဆါကတီတာကီတာရုဉ်	ကွီ/တာဂါလီကွဲလီတာကုတာက
၄၀အဖိလုဉ်	ဖျိခံမူခိဉ်ဖိ,ခိဉ်ဖျိဉ်,စုဖျိဉ်,ခိဉ်ဖဲးဒါထီ
၆၀အဖိလုဉ်	ဆုကးကလ၊မုတမာဆုကးကလ၊အိဉ်ဒီးအခိဉ်ဖျိဉ်
၆၀အဖိခိဉ်	ဝံသးစုမာဒဲကွီသရုဉ်အတာဟ့ဉ်ကုဉ်န့ဉ်ဒီးဝဲဘဉ်န့ဉ် တာကုဉ်တာကဖဲလဲဉ်တကလုဉ် လာနကဘဉ်ကုကးအီန့ဉ်တက့ဉ်၊

လုဉ်ယီ

လုဉ်ယီကိးခိဉ်ဒဲး တာကဘဉ်ဟံအီလ၊ တာဟံလုဉ်ယီအလီ ဒီးတာကဘဉ်သိးတာယဉ်အီ န့ဉ်လီ၊ ဝံသးစု ဆိဉ်နလုဉ်ယီ ဆူ တာဟံလုဉ်ယီအလီ ဖဲပုကွီဖိဟးဝုဝါလ၊ ခိဉ်ကျဲဖိခိဉ် အဆါကတီတက့ဉ်၊

လံာထာဉ်တဖဉ်

ပုကွီဖိကိးဂးဒဲး တာဟ့ဉ်ဂံဟ့ဉ်ဘါအီလ၊ အကသုဝဲအလံာထာဉ် လာအကဝဲဝဲ ကွီအလံာမိာပါသ့ဉ်တဖဉ်,လံာတာကွဲးနီဉ်ကွဲး ယါသ့ဉ်တဖဉ်,ဒီး အတာဖိတာလံ အဂုဉ်အဂါသ့ဉ်တဖဉ် န့ဉ်လီ၊

တာအံးထွဲကွါထွဲ ကွီအတာစုလီခိဉ်ခိဉ်

ဝံသးစု မာစါနဖိလ၊ ကမာဒိဉ်ထီဉ်အါထီဉ် အတာသ့ဉ်ညါဘဉ်ပး တာဟံးန့ဉ်မူဒါလ၊ ကွီအတာပိးတာလီတဖဉ်အဂီ တက့ဉ်၊ ငှးစိုဉ်န တာအဂုးတဖဉ်ကယီကယီ ဆူပုကွီဖိအသးပူ ဒဲသိးကအိဉ်ဒီး တာပးကဲ ကမျါအတာပိးတာလီ တာသ့ဉ်ထီဉ်ခဲလါာ ဒီး ကမာထံဖိကီဖိလ၊အဂုးတဂါ ကသ့အဂီန့ဉ် တက့ဉ်၊

မိာဟံတဖဉ် အဖိမာမာဟးဂီ တာတမံမံလါကွီ လာတဘဉ်ဘျီးဘဉ်ဒါန့ဉ် အဝဲကဘဉ်ဟံးန့ဉ်မူဒါ လာတာဟးဂီခဲလါာအဂီ န့ဉ် လီ၊ ပုကွီဖိတဖဉ် ကဘဉ်လိးက့၊ လံာလာအမာလီမာဝဲ မုတမာ မာဟးဂီဝဲတဖဉ် အပူန့ဉ် လီ၊

လံာမိာပုာတဖဉ်

လံာမိာပုာတဖဉ် ဘဉ်တာသမံသမိကွါအီလ၊ တီသရုဉ်တဖဉ် ဒဲသိတာကသ့ဉ်ညါ မာအဂုးဆဲးအါ ဟးဂါဆဲးအါ ဒီး ဘဉ်တာကွဲး နီဉ်ကွဲးယါအီ န့ဉ်လီ၊ ဖဲတာကီထီဉ်သိအဆါကတီ၊ တချူးလာကွီပျါ, လံာသ့ဉ်တဖဉ်အံ ဘဉ်တာသမံသမိးကဒီးအီ အသိ တဘျီ န့ဉ်လီ၊ လံာလာအဟးဂါအါတလာတဖဉ် ကဘဉ်တာယုအီအပူ န့ဉ်လီ၊ ဝံသးစု ဝဲဘဉ်နဖိလ၊ အကယူးယိဉ်ပးကဲ ကွီအတာစုလီခိဉ်ခိဉ်တဖဉ် ဒီး အိဉ်ကတီသး,စိာယုဉ်ဒီးအလံာတဖဉ် ကိနံဒဲး န့ဉ်တက့ဉ်၊

အိတ်ဆီးလီကျဲ, ဟံင်နီဂံ ဆိတလဲ

ဝံသးစူၤ ငးသ့ညါကို ဖဲနတၢ်အိတ်ဆီးအလီၤ မ့တမ့ၢ် နလီၤတဲစိနီဂံ ဆိတလဲအခါ န့ၣ်တက့ၢ်. နမ့အိတ်ဒီး တၢ်တီၢ်ကျဲၤလၢ နကသးနလီၤဆူ တၢ်လီၤအဂၤ မ့တမ့ၢ် အိတ်ဆိတလဲကိုဆူ တၢ်လီၤအဂၤန့ၣ်, ဝံသးစူၤ ငးသ့ညါကိုအဝဲၤဒၤး လၢအကတဲၣ်ကတီၢ် န့ၣ်နၤ လံာ်လံာ်လၢအလီၤ လၢနဖိအဟးထီၣ်ကိုသ့ၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤလၢ တၢ်ကဘၣ်စိၣ်အိၤသ့ၣ်တဖၣ် အဂီၢ် န့ၣ်တက့ၢ်.

တၢ်ခိကျဲ

ဝံသးစူၤ သိၣ်လိနဖိလၢ တၢ်ခိကျဲ အကျဲၤအကျဲသ့ၣ်တဖၣ် တက့ၢ်. ပုၤကိုဖိကိးဂၤဒဲး ကြၢးခိကျဲလၢ တၢ်ဟံပနီၣ် ပုၤခိကျဲအလီၤ န့ၣ်လီၤ. ကိုဖိမိၢ်ပၢ်ကိးဂၤ လၢအဟဲကိးက့ၤအဖိလၢကို ဖဲတၢ်လီၤအဆၢကတီၢ်တဖၣ် ကြၢးပလီၢ်အသး မ့ၢ်လၢ တၢ်လီၤဝးတရံးကို န့ၣ် အိတ်ဒီးတၢ်လီၤဘၣ်ယိၣ် ဒ်အမ့ၢ် လီမ့ၣ်အူတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်တဖၣ် တၢ်ယုကညးအိၤလၢ ကမၤစၢၤအဖိ လၢကခိကျဲလၢ ကျဲသနၢ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိုဖိခဲလၢ် ကဘၣ်ဟးထီၣ်ကွံာ်လၢ ကိုကရၢၢ်အချၢ ဝံၤမး ဟဲက့ၤဂဲၤလီၢ်ကွဲကဒါက့ၤ လၢခံ သ့ဝဲဒၣ်န့ၣ်လီၤ. ထီဘိ ခိကျဲလၢ တၢ်ခိကျဲအလီၤတက့ၢ်. အိတ်ခိးတၢ်ဖဲ တၢ်အိတ်ပတုၣ်အလီၤ တချုး ခိကျဲတက့ၢ်. ထီဘိ စံၣ်လီၤသိလ့ၣ်လၢ ကျဲသရူၤတကပၤ တက့ၢ်. အိတ်လၢ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အမဲၣ်ညါ ဒီး တဘၣ်အိတ်လၢ နီၣ်အဖိခိတ်တဂ့ၤ.

လီမ့ၣ်အူ ဖဲဖိကဟၣ် တၢ်ပိးတၢ်လီ

မ့တမ့ၢ်လၢ ကိုသရၣ် ဟ့ၣ်အခွဲးဘၣ်ဒီး ပုၤကိုဖိတဖၣ် တကြၢးစိၣ် မ့တမ့ၢ် သူလီမ့ၣ်အူဖဲဖိကဟၣ်ဒ်အမ့ၢ် ကလံၤဒၤ,လီယဲၢ်ကီၤ သံကျဲပိးလီ(CD players),IPAD,IPOD,MP3 players,ကန့ၣ်ဒၤ,လီတဲစိစိစု,ဖဲးဆုၢ်တၢ်ကစိၣ်,ပျံၢ်ဂီၤဒၤ(cameras)ဖဲကိုထီၣ် အဆၢကတီၢ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိုဖိတဖၣ် တၢ်မ့ၢ်ထံၣ်ချုးန့ၣ်အိၤလၢ အသူတၢ်ဖိတၢ်လံၤ လၢတၢ်ဟံပနီၣ်အိၤ ဒ်အဖိခိတ်တဖၣ် ဖဲကို ထီၣ် တၢ်မၤလီအဆၢကတီၢ်, လၢတအိတ်ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်အိၤအခွဲးဘၣ်န့ၣ်, တၢ်ဖိတၢ်လံၤတဖၣ် တၢ်ကဟံးန့ၣ်ကွံာ်အတၢ် ဒီး ဘၣ်သ့ၣ် သ့ၣ် အဝဲကဘၣ်လဲၤဟံးန့ၣ်က့ၤဝဲ လၢကိုခိတ်အဝဲၤဒၤး ဖဲဟါခိ ကိုပျံၢ်အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဖိတၢ်လံၤအဝဲန့ၣ် မ့ၢ်ဒုးအိတ်ထီၣ် တၢ်လီၤမ့ၢ်လီၤဖး တၢ်ကိတၢ်ခဲန့ၣ်, တၢ်ကဟံးကွံာ်အိၤ ဒီး တၢ်ကဆုၢ်က့ၤ တၢ်ဖိတၢ်လံၤတခါအံၤဆူ ထဲဒၣ် အမိၢ်အပၢ်အိတ် မ့တမ့ၢ် ပုၤက့ၢ်ထွဲတၢ် အအိတ်ခိၤ န့ၣ်လီၤ. ပုၤမၤလီတၢ်ဖိလၢ အယုထၢ ဟဲစိၣ်လီမ့ၣ်အူဖဲဖိကဟၣ်ပိးလီ ဒ်တၢ်ကိးထီၣ်အမံၤ လၢထးတဖၣ်ဆူကိုန့ၣ်, မ့ၢ်ဒုးအိတ်ထီၣ် အနီၢ်ကစၢ်တၢ်ကိတၢ်ခဲ တၢ်ဘၣ်ယိၣ် န့ၣ်လီၤ. ကိုတဟံးန့ၣ်မူဒါလၢ လီမ့ၣ်အူဖဲဖိကဟၣ်လၢ အလီၤမၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်ကွံာ်အိၤ သ့ၣ်တဖၣ်အဂီၢ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ. လုစၢ်(တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢအဒုးအိတ် ထီၣ်တၢ်ကပီၤလၢအဆူတဖၣ်)တၢ်ကပီၤ ဒီး တၢ်ဖိတၢ်လံၤလၢ အဒုးအိတ်ထီၣ် တၢ်သ့ၣ်အန့သးအန့တဖၣ် တၢ်တဟ့ၣ်အခွဲးလၢ တၢ်ကဟဲစိၣ်န့ၣ်ဆ တၢ်သ့ၣ် ထီၣ်အပူၤ လုၤတက့ၤနီတဘျီဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူ တၢ်ဖဲးတၢ်မၤအကျဲၤအကွံာ်

တၢ်နဲၣ်ကျဲအကျဲၤအကျဲ လၢလၢပဲၤပဲၤ ဘၣ်တၢ်ကျးလီၤယၣ်အိၤလၢ တၢ်မၤလီကိးတိၤဒဲးအပူၤ န့ၣ်လီၤ.ပုၤမၤလီတၢ်ဖိတဖၣ် ကြၢး သ့ၣ်ညါ တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျဲအဝဲအံၤ လီၤတံၢ်လီၤဆဲး န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤ မ့ၢ်ဟဲကဲထီၣ်ဘၣ်ဖုးလၢ တၢ်ကဘၣ်ဟးထီၣ်ဆူ တၢ်မၤ လီတိၤဒၤး အချၢ မ့တမ့ၢ် ဆူတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အချၢ ခိဖျိ ဂ့ၢ်ဂီၢ်အူအယိန့ၣ်, ဝံသးစူၤအိတ်မူမၤ ထွဲတၢ်နဲၣ်ကျဲလၢလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တက့ၢ်.

- တဘၣ်ဆိကမိၣ်လၢ မ့ၢ်ဒုးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိ ယိယိဖိနီတဘျီတဂ့ၤ.
- ဟး,တဘၣ်ယုၢ်တဂ့ၤ.ပိၢ်လိၣ်ခံတဂ့ၢ် တဂ့ၢ်တက့ၢ်.
- တဘၣ်ကတီၢ်တၢ်တဂ့ၤ.
- အိတ်စီၤစုၤဒီး တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အစ့ၤကတၢ် အခိၣ်ယိၢ် ၁၀၀ တက့ၢ်.
- အိတ်တပူၤယိၤဒီး နသကိးဒ်သိး တၢ်ကိးထီၣ်မံၤသၣ်စရိကညိ အဂီၢ်တက့ၢ်.
- အိတ်ခိးမ့ၣ်အူတၢ်ပနီၣ် တချုးက့ၤန့ၣ်ကဒါက့ၤဆူ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤ အခါတက့ၢ်.

ကျိန်စု

ပုၤကျိန်စုတဖၣ် တၢ်တအဲၣ်ဒီးလၢ အကဟဲစိၣ်ကျိန်စုဆူၣ် မ့တမ့ၢ်တၢ်လၢ အဘၣ်ထွဲဒီးကျိန်စုအတၢ်ပညိၣ်ဘၣ်အခါ န့ၣ်လီၤ.

မူးသးဖုံ တၢ်ကွဲမုၢ်

တၢ်မ့ၢ်ဆူၢ်လီၤ နီၣ်တဂၤတၢ်ကွဲမုၢ်တဖၣ်, ဒ်အမ့ၢ် လၢမ့ၢ်ထီၣ်တသီ တၢ်ဟ့ၣ်လိၣ်သးလၢတၢ်ဆၢကိၣ်လိၣ်, တၢ်အဲၣ်မုၢ်နံၤ ဒီး အဂုၢ် အဂၤသ့ၣ်တဖၣ် အတၢ်ဟ့ၣ်န့ၣ်, တၢ်ကြၢးဆူၢ်လီၤအိၤလၢ **အလၢလၢပုၤဖိသ့ၣ်ကိးဂၤဖဲး** လၢအမၤလိသကိးတၢ်တတီၤယီ အဂီၢ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဂဲၤလိၣ်ကွဲပိးလီၤ,ဖိသ့ၣ်တၢ်ဂဲၤလိၣ်ကွဲတဖၣ်

တၢ်တဟ့ၣ်အခွဲးလၢ ပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ် ကဟဲစိၣ်အနီၣ်ကစၢ် တၢ်ဂဲၤလိၣ်ကွဲပိးလီၤဟံၣ် ဆူၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. ကီၢ်ရဲၣ်လိၣ်ကစီၤ ကျိန်စုတဖၣ်န့ၣ်မူၣ်လၢ တၢ်ဟဲစိၣ် နီၣ်ကစၢ်အတၢ်ဂဲၤလိၣ်ကွဲပိးလီၤဆူၣ် လၢအလီၤမၤ မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်ကွဲၣ်အိၤ အဂီၢ်တဖၣ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.

နီၣ်ခိတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်

တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤလၢ ပုၤလွံၣ်တီၤဒီးယဲၣ်တီၤကျိန်စုအဂီၢ် လၢအဘၣ်ထွဲဒီး နီၣ်ခိတၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်,မုၢ်ခွါသ့ၣ်ထံတၢ်မၤအ့ၣ်မၤပယဲ,ဒီး တၢ်မၤအ့ၣ်တၢ်တနံၣ်တဘျီအတၢ်သိၣ်လိ ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အိၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤမူဘၣ်ယးတၢ်ဂုၢ်အဝဲအံၤ ဘၣ်တၢ်ဒုးန့ၣ်ပုၤကျိန်စု ဒ်ကျိန်စု အကသံၣ်သရၣ်မုၢ် ဒီး ပုၤဟ့ၣ်တၢ်သိၣ်လိ အတၢ်န့ၣ်ကျဲအိၣ်ဝဲအသိး န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂီၤမူအဝဲအံၤ တၢ်ကဒုးန့ၣ်ဆိမိၢ်ပၢ် တချုးတၢ် ဒုးန့ၣ်ဒီး ပုၤကျိန်စုဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တီၤပူၤ မူးသးဖုံတဖၣ်

ပအိၣ်ဒီး တၢ်ပၢ်ပနီၣ်ယၢ်တၢ်ဆၢကတီၢ် ဖုၣ်ကိၣ်လၢ တၢ်ကမၤမူးသးဖုံလၢတီၤပူၤ ဒ်အမ့ၢ်, ဟီလိဝံ,ကျိန်စုလၢခံကတၢ်တနံၤ ခရံၣ်အိၣ်ဖျဲၣ် တၢ်ဟးကသုၣ်ကသီ, ဒီး တၢ်အဲၣ်မုၢ်နံၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပၢ်တဖၣ် မ့ၢ်အဲၣ်ဒီးဆူၢ်လီၤ အတၢ်ဟ့ၣ်ဖိတဖၣ် ဖဲမုၢ်နံၤ အဝဲန့ၣ် မ့တမ့ၢ် ဖဲအဖိနံၤအိၣ်ဖျဲၣ်ဆၢက့ၤ အနံၤန့ၣ်, လၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤခဲလၢဂဲၤအံၤအဂီၢ် တၢ်ကြၢးဆဲးကျိး ကျိန်စုန့ၣ်လီၤ.

တၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲး အတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်

တၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲး ဘၣ်ယးတၢ်ပလီၢ်ဆိသး ဒီး တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်တၢ်ပိၣ်ဝဲသကိးအိၤလၢ တီၤတဖျၢၣ်ဘၣ်တဖျၢၣ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ. ဝံသးစူၤ တဲသကိးတၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲး အတၢ်သိၣ်တၢ်သီဒီးနဖိ,ဟ်ယုၣ်ဒီး တၢ်လဲၤဆူၣ်လၢခိၣ် ဒီး လဲၤဒီးလ့ၣ်ယီၤဆူၣ် တဖၣ်န့ၣ်တက့ၢ်

နမ့ၢ်ဟဲဆူၢ် ဒီး ဟဲကိးက့ၤနဖိလၢကျိန်စု လၢနနီၣ်ကစၢ်ဒုးနဲ နသိလ့ၣ်တဘျီလၢလၢန့ၣ်, တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်နၤလၢ နသုတပတုၣ်နါစိၤ နသိ လ့ၣ်လၢ အကဲထီၣ်တဘျီယီၤလၢ နဖိကခိကျဲ အဂီၢ်တဂ့ၤန့ၣ် တက့ၢ်. နမ့ၢ်အဲၣ်ဒီး လဲၤဆူၢ်နဖိဆူၣ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤန့ၣ်, ဝံ သးစူၤ ဟ်နသိလ့ၣ်လၢ တၢ်ပၢ်သိလ့ၣ်အလီၢ် တက့ၢ်. တဘၣ်ပၢ်နသိလ့ၣ်လၢ ကျဲကပၤ ဖဲဂီၤခိတဂ့ၤ. ဖဲဟါခိကျိန်စုလီၤ အဆၢက တီၢ်,ပုၤကျိန်စုတဖၣ် ကဘၣ်ခိကျဲလၢ တၢ်ပၢ်ပနီၣ် တၢ်ခိကျဲအလီၢ် န့ၣ်လီၤ.ဖဲနမ့ၢ်ဟဲဆူၢ် မ့တမ့ၢ် ဟဲဟံးက့ၤနဖိ လၢကျိန်စုအခါ,ဝံသး စူၤ မၤသံယၣ်နလီၤတဲစိတက့ၢ်.

ကို တာဂီတဖှ်

ကိုတာဂီ ကဘဉ်တာဒိအိ၊ ဝဲကိုစးထီဉ် ထီဉ်သိအဆာကတီ နှဉ်လီ၊ တာကဆာလီဆိ လံာ်ဆုမိာ်ပါအအိဉ် တချုးကိုအတာဂီ ဘဉ်တာဒိဒဲးအိ၊ ဘဉ်နှဉ်လီ၊ တာပှါကိုအတာဂီနှဉ် လီာ်ဒဉ်လါ တာသးအိဉ်အဖိခိဉ် နှဉ်လီ၊

တာသူ လီတဲစိ လါကို

ဖိသဉ်တဖှ် ကဘဉ်နှဉ်ဘဉ်အခွဲးလါ အကိုသရဉ် မုတမုာ် အကိုခိဉ်အအိဉ် လါကသူဝဲ ကိုအလီတဲစိအဂီ နှဉ်လီ၊ တါဒါးကိး ဖျါဉ်ဒဲး အိဉ်ဒိးလီတဲစိတဖျါဉ် နှဉ်လီ၊

တာကိးလီတဲစိနှဉ် ကဘဉ်ဘဉ်ထွဲဒိး တာဆူးတာဆါ မုတမုာ် ကိုအတာဖဲးတာမါတဖှ် နှဉ်လီ၊ တာယုခွဲးလါ တာကကုာ်ဂါလီာ်ကွဲ လါသကိးဖိအဟံဉ် ဝဲကိုပျါဝံးအလီာ်ခံနှဉ် တမုာ်တာတခါလါ အဘဉ်ထွဲဒိး ကိုအတာဖဲးတာမါဘဉ်၊ ပှါလါ အဆာထီဉ်ဆာလီပှါ ကိုဖိဝဲ ကိုပျါအဆာကတီတဖှ် ကြါးကတဲာ်ကတီ၊ မါလီတဲာ်ဝဲတချုးဂါခိ ပှါကိုဖိလဲဆုကိုဒဲးဘဉ် နှဉ်လီ၊ (လံာ်တာဘိးဘဉ် သုဉ်ညါ မုတမုာ် တာကိးလီတဲစိလါဟံဉ်နှဉ် မုာ်တာလါအရူဒိဉ်ဒိဉ်မး လါတာကဆဲးကျိးလီာ်သး တဂါဒိးတဂါ ဘဉ်ထွဲဒိး သိလုဉ် တာလဲတာကုာ်အဂီ တဖှ် နှဉ်လီ၊)

တာဂီမူ တာသိဉ်တာသီသနူ

ဒဲးကီာ်စါဖိဉ် အတာကွဲးဒိခွဲးယာ် တာသိဉ်တာသီ အိဉ်ဝဲအသိး, ဟူဉ်ရိဉ်ကီာ်ရုဉ်လီာ်ကဝီကွီ ၂-၂ စုာ်ကိး အိဉ်တုာ်လံဒိးအတာဂီမူ တာသိဉ်တာဘျါ, လါအတြိဝဲ တာမါလီတါဒါးသုဉ်တဖှ် လါအကဒုးနှဉ်ဝဲ ဟံဉ်ယီတာဂီမူတဖှ် လါအတအိဉ်ဒိး တါဒါးအ တာနဲဉ်ကျဲ အတာပညိဉ်သုဉ်တဖှ် ဘဉ်နှဉ်လီ၊ နတာသံကွာ်,တာသူဉ်ကီာ်သးဂါ,မုာ်အိဉ်ဘဉ်သးဒိး တာသိဉ်တာဘျါတခါအံးနှဉ်, ဝံသးစူ၊ ကိးနကိုခိဉ် မုတမုာ် လံာ်ညိဉ်သိဉ်ဒိဉ်အဝဲဒါး လါအလီတဲစိနီဉ်ဂံာ်မုာ်ဝဲ ၃၅၃-၆၉၉၂ နှဉ်တက့ာ်၊

တာဟဲဟးဆူကို

မိာ်ပာ်တဖှ် ဘဉ်တာကွဲမုာ် ဒိး ဟ့ဉ်ဂံာ်ဟ့ဉ်ဘါအိလါ အကဟဲဟးအိဉ်သကိးကို နှဉ်လီ၊ လါတာကဟဲအိဉ်သကိးကိုအဂီ, မိာ် ပာ်တဖှ် မုာ်ကိးဆိ လီတဲစိဆူကိုအဝဲဒါး မုတမုာ် ကွဲးဆိလီလံာ်ဆုကိုအဝဲဒါးနှဉ်, မုာ်တာလါအဂုာ်ဒိဉ်မးတခါ နှဉ်လီ၊ ဒဲးလဲဉ် ဂုာ်ဂုာ်, တာဆါကတီဉ်ဒဲးလံာ်တဖှ်အံးနှဉ် ပတဟ့ဉ်ကူဉ်နုလါ နကဟဲဟးအိဉ်သကိးကိုဘဉ် နှဉ်လီ၊

- ◆ ဝဲကိုသရဉ် တအိဉ်လါကိုဘဉ် အခါ၊
- ◆ ဝဲကိုဖိဒိးသရဉ် မါလီတာလါတါဒါးပှါ အခါ၊
- ◆ တချုးတာဟးကသုဉ်ကသိ အဆာကတီ မုတမုာ် ဝံးအလီာ်ခံ၊
- ◆ မုာ်နံးလီဆိတဖှ် ဒဲးအမုာ် ဟီလီဝဲ မုတမုာ် မူးသးဖုံအနံးတဖှ်၊
- ◆ ကိုထီဉ်အခိဉ်ထံးတနွံ မုတမုာ် အကတါတနွံ၊

ပှါဟဲဟးဆူကိုခဲလါာ် (ဟံးယုဉ်ဒိးမိာ်ပာ်) ဘဉ်တာယုကညးအိလါ ကဟဲနှဉ်လီဆိဆူ ကိုအဝဲဒါးအပှါ ဝဲအဟဲတုာ်ဆူကိုအခါ နှဉ်လီ၊ ဝံသးစူ ကွဲးဝဲလီမံး ဝံး ဟံးနှဉ် ပှါဟဲဟးဆူကိုလံာ်ပျဲက့ တချုးနုလဲဆူ နတာလီာ် နှဉ်တက့ာ်၊ နမုာ်အဲဉ်ဒိးဟဲအိဉ်မုာ် ထုဉ်ခါတာအိဉ်ဒိး နဖိနှဉ်, ဝံသးစူ ကိးကိုအဝဲဒါး ၃၅၃-၇၈၉၅ တချုးဂါခိ ၉:၀၀ နာ်ရံဉ်ဘဉ်ဒဲးဘဉ် နှဉ်တက့ာ်၊

ဖိသဉ်လါ အဟဲဟးဆူကိုတဖှ် ထီဘိကဘဉ်ဟံးယုဉ်ဒိး ပှါနီာ်ခိဉ် နှဉ်လီ၊

တၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤ မူခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤ အဂ့ၢ်အကျိၤ

ကလံၤဒၢတၢ်ကစီၣ် KIJV ဒီး KOKK ကဘိးဘၣ်ရၤလီၤဝဲ ကွီတထီၣ် ခိဖျိမူခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤတဂ့ၤ အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ. မိၢ် ပၢ တဖၣ် တၢ်ဟ့ၣ်ဂံၢ်ဟ့ၣ်ဘၢအီၤလၢ ကသမံသမိးဝဲ “တၢ်ပတုၣ်အကျိၤ” လၢ KELOLAND လၢတၢ်ပတုၣ်ကွီ, တၢ်ထီၣ်ဝဲၤခဲၤကွီ အဂီၢ်န့ၣ် လီၤ. တၢ်အဝဲအံၤ ဘျးဝဲလိာ်အသးဒီး ကီၢ်ရၣ်အလီၤသန့တၢ်ကစီၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်စီၣ်မဲာ်စီၣ်နီၤခဲအံၤအကျိၤအကျဲ ကကိးဝဲကျဲဝဲ ပုၤကွီဖိကိးဂၤဒဲး ဘၣ်ယး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတခါအံၤ စ့ၢ်ကိးန့ၣ်လီၤ.

ဝံသးစူၤ န့ၣ်လီၤကွၢ် ကီၢ်ရၣ်လီၢ်ကဝီၤကွီ ပုၤတဝၢတၢ်ဆဲးကျါဆဲးကျိးအလီၢ်, ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ဘိးဘၣ်လီၤ မူခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤ အဂ့ၢ်အကျိၤ ဒီး HuronSDschools (twitter), Huron SD Supt (Facebook), ဒီး www.huronk12.sd.us(ပုၤယဲၤသန့) တဖၣ်စ့ၢ်ကိး တက့ၢ်.

ဖဲကွီထီၣ် ဒီး တၢ်မၤလိအိၣ်အဆၢကတီၢ်ဒၣ်လဲၣ် မူခိၣ်ကလံၤသီၣ်ဂီၤ မ့ၢ်ကဲထီၣ်လၢ တၢ်ခုၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဘၣ်စီၣ်ဒိၣ်ဒိၣ်ကလဲၣ် အခါ, ပုၤကွီဖိတဖၣ် ဘၣ်တၢ်မၤအဟဲက့ၤန့ၣ်ဆူ တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤကိးဂၤဒဲး တချုးဒ်တၢ်ဆၢကတီၢ်ညိန့ၣ်အသိး ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

 ၁၂. တၢ်ပၤဆုၤတၢ် ဒီး တၢ်သီၣ်ဂ့ၤသီဘၣ်တၢ် အပတီၢ်

တၢ်သီၣ်ဂ့ၤသီဘၣ်တၢ်ဘျုး

ဝးရံးတၢ် တၢ်သီၣ်လိန့ၣ်လိအကျိၤအကျဲ တၢ်တီၢ်ကျဲၤ ဘၣ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်အီၤလၢ တၢ်ကမၤဂ့ၤထီၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ၤလၢပုၤ မၤလိတၢ်ဖိဝဲလၢာ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.ပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ် အိၣ်ဒီးတၢ်ခွဲးတၢ်ယာ်လၢ ကဟဲထီၣ်ကွီဒ်တၢ်န့ၣ်လီၤအိၣ်အသိး ဒီးအိၣ်ဒီး တၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲးယုာ်ဒီး ခိၣ်ယၢၤတၢ်အိၣ်ဝးတရံးသ့ၣ်တဖၣ် ဒ်သိးတၢ်ဖိးလိမၤဒီး ကလဲၤအသးဂ့ၤဂ့ၤ အိၣ်ဒီးတၢ်ထံၣ်လၢအကပီၤ ဒီး တၢ်ဒိၣ်ထီၣ်ထီၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်တီၢ်ကျဲၤအဝဲအံၤ ဘၣ်တၢ်ကွဲးတၢ်အီၤဒ်သိး တၢ်ကမၤဖျါဂ့ၤထီၣ်ဝဲ ပုၤကွီဖိ, ကွီသရၣ်, ပုၤ ပၤဆုၤရဲၣ်ကျဲၤတၢ်, ပုၤဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤတၢ်ဖိတဖၣ် အမူအဒါသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ. ဝးရံးတၢ်တီၢ်ဖျါကွီမ့ၢ်ဝဲ “ဖဲၣ်ဘၣ်အိၣ်အဲးဖဲ” (တၢ်မၤယူမၤဖိးဒီးတၢ်တိစၢၤ မၤစၢၤလုလၢသကဲာ်ပဝးလၢအဂ့ၢ်)(PBIS-Positive Behavior Intervention andSupport)အကွီ န့ၣ် လီၤ. ပုၤမၤလိတၢ်ဖိတဖၣ်သ့ၣ် “တၢ်သီၣ်ဖးဒိၣ်” တဖၣ် R.O.A.R.S အကျိၤအကျဲ လၢတၢ်မၤဂ့ၤထီၣ် တၢ်ပာ်သ့ၣ်ပာ်သး လၢအ ဂ့ၤသ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

ROARS

- R – အိၣ်ဒီး တၢ်ယုးယီၣ် ပးကဲ
- O – အိၣ်ဒီးတၢ်တူၢ်လိာ်တၢ်...အိးထီၣ်စုလၢကမၤန့ၣ်တၢ်
- A – ကဲထီၣ် ပုၤမၤလိတၢ်ဖိလၢ အဟူးဂဲၤဂ့ၢ်ကျဲးစၢၤ
- R – အိၣ်ဒီး တၢ်ဟံးန့ၣ်မူဒါ
- S – အိၣ်ဒီး တၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲး

တၢ်ပၤဆုၤတၢ် တၢ်တီၢ်ကျဲၤ

၁. တၢ်မၤဖျါထီၣ် တၢ်လၢပုၤမၤလိတၢ်ဖိ မၤကမၤမဲာ်ဝဲတဖၣ် မ့ၢ်တၢ်မနုၤလဲၣ်,
၂. တၢ်ကဘျါရဲၣ် တၢ်ဂ့ၢ်ကီၤလၢအဝဲသ့ၣ် ဒုးအိၣ်ထီၣ်ဝဲတဖၣ်ဒ်လဲၣ်, ဒီး
၃. မၤစၢၤပုၤကွီဖိ ဒ်သိး အကကွၢ်ထံဆိကမိၣ် တၢ်ဟံးန့ၣ်မူဒါလၢ အဝဲသ့ၣ် အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအဖိခိၣ်တဖၣ်

တၢ်မၤကမၤတၢ် တဆံးတက့ၢ် သ့ၣ်တဖၣ်

တၢ်လၢလၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တၢ်ဆၢမုၢ်လၢ်လၢ ပုၤက့ၢ်ဖိ သုတလုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ်ဝဲတဂ့ၤ န့ၣ်လီၤ.

- ၁. ပုၤက့ၢ်ဖိ ကဘၣ်ဟံအ တၢ်အိၣ်, တၢ်ပံာ်ဆၢ, တၢ်ဆၢကိာ်လိၣ်, တၢ်ဆၢထံတဖၣ် လၢက့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အချၢ န့ၣ်လီၤ.
- ၂. ပုၤက့ၢ်ဖိ တဘၣ်ဖျိၣ်ခိၣ်ဖျိၣ် ဖဲအဖဲန့ၣ်လီၤဆူက့ၢ်တၢ်သ့ၣ်ထီၣ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ၃. ပုၤက့ၢ်ဖိ ကဘၣ်ယုးယိၣ်ပးကဲ ပုၤမၤလိတၢ်လၢအခိၣ်အယၢၤတဖၣ် ဒီး ကဘၣ်ပၤအသးလၢ တၢ်ဒုးတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်လီၤ မုၢ်လီၤဖးသ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ၄. ပုၤက့ၢ်ဖိ ကဘၣ်မူမၤထွဲ က့ၢ်ဒီးတီၤပူၤ အတၢ်သိၣ်တၢ်သိ သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤကမၤတၢ် တဆံးတၢ်က့ၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ တၢ်ထုးစုနဲၣ်ကျဲ မၤဘၣ်က့ၢ်အီၤလၢ ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢ အကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲ တဖၣ်န့ၣ် လီၤ. တၢ်စံၣ်ညီၣ်လၢအပိာ်ထွဲထီၣ် တၢ်မၤကမၤတၢ်ဝဲအံၤအခံတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ဆၢတၢ်အီၤလၢ ပုၤမၤတၢ်ဖိ လၢအပံာ်ယုာ်ဒီး တၢ်ဖိၣ် ယၢ်ကယၢ်တၢ် တချုးက့ၢ်ထီၣ် မ့တမ့ၢ် က့ၢ်ပျၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ, တၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသး လံာ်ပံးယၢ်, က့ၢ်ဖိမိာ်ပၢ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်, မ့တမ့ၢ် က့ၢ်တၢ် ခွဲးဂ့ၤယၢ်ဘၣ် လီၤမၤက့ၢ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤကမၤတၢ် လၢအဒိၣ် သ့ၣ်တဖၣ်

တၢ်လၢလၢ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤတၢ်ဆၢမုၢ်လၢ်လၢပုၤက့ၢ်ဖိသုတလုၢ်သ့ၣ်ခါပတၢ်ဝဲတဂ့ၤန့ၣ်လီၤ.

- ပုၤက့ၢ်ဖိတဖၣ် ကဘၣ် သုတၢ်ကတိၤလၢ အကြၢးအဘၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤက့ၢ်ဖိတဖၣ် ကဘၣ်ဒုးနဲၣ်ဖျါထီၣ် အတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ ဆူပုၤဂၤ လၢအတအိၣ်ဒီး သးလၢ အဲၣ်ဒီး မၤဆူးမၤဆါတၢ်.
- ပုၤက့ၢ်ဖိတဖၣ် ကဘၣ်ရ ပုၤဂၤ, အနီၢ်ကစၢ်, က့ၢ်အတၢ်ပိးတၢ်လီၤဂ့ၤဂ့ၤအိၣ်ဒီးအသူးသ့ၣ်လၢကပိၤန့ၣ်လီၤ.
- ပုၤက့ၢ်ဖိတဖၣ် ကဘၣ်ယုးယိၣ်ပးကဲ က့ၢ်အပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါတဖၣ် လၢတီၤပူၤ, လၢတၢ်အိၣ်လီၤ.ဒီးလၢတၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲးလီၢ် လၢအတအိၣ်ဒီး တၢ်ကတိၤအၢကတိၤသီတၢ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ပုၤက့ၢ်ဖိတဖၣ် ကဘၣ်သု အတၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသးလၢ အကြၢးအဘၣ်တဖၣ်, ဒီး တဘၣ်ဟံသ့ၣ်ဒီး တၢ်အ့ၣ်လိာ်ဆိးက့ၢ်လိာ် မ့တမ့ၢ် တၢ်အ့ၣ်လိာ်ဆိးက့ၢ်လိာ် အတၢ်ဟံသ့ၣ်ဟံသး အတၢ်မၤပျံၤမၤဖုးတၢ်တဖၣ် ဘၣ်န့ၣ်လီၤ.

တၢ်မၤကမၤတၢ် လၢအဒိၣ်သ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ကဘၣ်တၢ်ဆၢထီၣ်အီၤဆူ ဝဲဒါး လၢတၢ်ကဘၣ်ဘၣ်က့ၢ်အီၤအဂီၢ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်စံၣ်ညီၣ် လၢအပိာ်ထွဲထီၣ် တၢ်မၤကမၤတၢ်ဝဲအံၤအခံတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်ဆၢတၢ်အီၤလၢ က့ၢ်ခိၣ် လၢအပံာ်ယုာ်ဒီး က့ၢ်ဖိမိာ်ပၢ်တၢ်အိၣ်ဖိၣ်, တၢ် ဖိၣ်ယၢ်ကယၢ်တၢ် တချုးက့ၢ်ထီၣ် မ့တမ့ၢ် က့ၢ်ပျၢ်ဝံၤအလီၢ်ခံ, ထုးထီၣ်က့ၢ်အီၤလၢတီၤပူၤ, ဆူထီၣ်အီၤဆူ ပၤကီၢ်အအိၣ်, တၢ် ကြိယၢ်တၢ်မိာ်ကိာ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်ဒုးဟးထီၣ်က့ၢ်တၢ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.

သိလုၣ်ဘၢး တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢ ဒီး တၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲး တဖၣ်

တၢ်ပၤတၢ်ဆူ ပုၤက့ၢ်ဖိ လၢက့ၢ်အသိလုၣ်ဘၢးအပူၤ (တၢ်သိၣ်တၢ်သိတၢ်ဘျၢ)

- ၁. လုလၢ်သကဲာ်ပဝးလၢအတဂ့ၤ လၢအကဲထီၣ်အသးလၢ သိလုၣ်ဘၢးအပူၤတဖၣ် တဘၣ်တၢ်ဝံသးစူၤအီၤဘၣ်, အါန့ၣ်အ န့ၣ်, လၢခံက့ၤ တၢ်ကဟံးန့ၣ်က့ၢ် အတၢ်ဒီးသိလုၣ်ဘၢး အတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ် သ့ၣ်တဖၣ်န့ၣ်လီၤ.
- ၂. ပုၤက့ၢ်ဖိတဖၣ် တၢ်ဆၢမုၢ်လၢ်အီၤလၢ အကသိၣ်နၤလီၤက့ၤအနီၢ်ကစၢ်အသး ဒီး မူမၤထွဲ ပုၤနီၤသိလုၣ်ဘၢး အတၢ်ဟံးစုနဲၣ် ကျဲတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. ပုၤနီၤသိလုၣ်ဘၢး အိၣ်ဒီးမူဒါပဲၤပဲၤ ဘၣ်ထွဲဒီးသိလုၣ်ဘၢး ဒီး ပုၤလၢအအိၣ်လၢ သိလုၣ်ဘၢးအပူၤခဲ လၢ် အဖိခိၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢအမၤတၢ်တၢ် ပုၤနီၤသိလုၣ်ဘၢး ဒီး တၢ်လၢ အဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်ဘၣ်ယိာ်ဘၣ်ဘီ လၢတၢ်ပူၤ တၢ်ဖျဲး လၢပုၤဒီးသိလုၣ်ဘၢးတဖၣ်အဂီၢ် တဘၣ်အိၣ်နီတမံၤဘၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ၃. ဖဲ ဖိသုၣ် ဒီးထီၣ်သိလုၣ်, အိၣ်လၢသိလုၣ်အပူၤ, စံၣ်လီၤသိလုၣ်အခါ, ပုၤနီၤသိလုၣ်ဘၢး အိၣ်ဒီး တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢကအံးထွဲ က့ၢ်ထွဲ, တီခိၣ်ရီၣ်ခဲ အဝဲသ့ၣ် န့ၣ်လီၤ.

- ၄. တၢ်ဂ့ၢ်အမ့ၢ်အတီၢ်ဒုးန့ၣ်ဝဲဒ်အံၤ, တၢ်လၢက့ၢ်အသိလ့ၣ်ဘၢးန့ၣ်, မ့ၢ်ဒုးဒ်တၢ်မၤလိအတီၢ်ဒးတခါအယိ, တၢ်လီၤ ဘၣ်လၢပှၢ က့ၢ်ဖိတဖၣ် ကဒိကနၢ်တၢ် ဒ်အဒိကနၢ်တၢ်လၢတီၤပှၢအသိး န့ၣ်လီၤ.
- ၅. ပှၢက့ၢ်ဖိလၢ အတမူမၤထွဲ သိလ့ၣ်ဘၢး အတၢ်သိၣ်တၢ်သိ မ့တမ့ၢ် ပှၢနီၤသိလ့ၣ်ဘၢး အတၢ်ဟံးစုန့ၣ်ကျဲ မ့တမ့ၢ်ပှၢဘၣ်မူ ဘၣ်ဒါ တၢ်ဂၤလၢ လၢဟံးစုန့ၣ်ကျဲတၢ်လၢ သိလ့ၣ်ဘၢးအပူၤန့ၣ်, တၢ်ကဟံးန့ၣ်ကွံၣ် အတၢ်ဒိးသိလ့ၣ်ဘၢးသ့အတၢ်ခွဲးတၢ် ယၢ် တဖၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်ဒ်အံၤအသိး မ့ၢ်အိၣ်ထီၣ်န့ၣ်, ဖိသၣ်ဝဲအံၤ အမိၢ်အဟံၤ ကဘၣ်ဟံးန့ၣ်က့ၢ်မူဒါ လၢအကဘၣ် လဲၤဆုၢ်အဖိဆူက့ၢ် ဒီး လဲၤဟံးန့ၣ်က့ၢ်အံၤလၢက့ၢ် လၢအနီၢ်ကစၢ် န့ၣ်လီၤ.
- ၆. ပှၢက့ၢ်ဖိ ကဘၣ်မူမၤထွဲ တၢ်သိတၢ်သိလၢလၢသ့ၣ်တဖၣ်အံၤ ဖဲအဒိးက့ၢ်အသိလ့ၣ်ဘၢး အဆၢကတီၢ် န့ၣ်လီၤ.
- ၇. ပှၢက့ၢ်ဖိ လဲၤဆူ တၢ်ဆိတလဲသိလ့ၣ်အလီၤ ဖဲတီၤခၢၣ်သးက့ၢ်တသ့ဘၣ်. အဝဲသ့ၣ် ကဘၣ်ဒိးသိလ့ၣ်ဘၢးလၢ အနီၢ်ကစၢ်အ က့ၢ် လၢအကဆိတလဲသိလ့ၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်ဒိး က့ၢ်အသိလ့ၣ်ဘၢး တၢ်သိၣ်တၢ်ဘျၢတဖၣ်..

- ပှၢနီၤသိလ့ၣ်ဘၢး က ရဲၣ်ကျဲၤန့ၣ် လီၤဆ့ၣ်နီၤတဖၣ် တဘျီဂ့ၢ်တဘျီဂ့ၢ် သ့ဝဲ န့ၣ်လီၤ.
- ထီၣ်တီၢ် မူမၤထွဲ ပှၢနီၤသိလ့ၣ်ဘၢး အတၢ်ဟံးစုန့ၣ်ကျဲၤတဖၣ် ဒီး ယုးယိၣ်ပးကဲတၢ်တက့ၢ်.
- သံး,ညါသုး,မိၣ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်စုကဝဲၤတဖၣ် တဘၣ်တၢ်တူၢ်လီၤအိၣ်ဘၣ်.
- နကဘၣ်ဆ့ၣ်နီၤလၢ နလီၤဆ့ၣ်နီၤအဖိခိၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်ဆၢထၢၣ် တဘၣ်တၢ်ဝံသးစူၤအိၣ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ. မိၢ်ပှၢက့ၢ်ဂီၤဒီး တၢ်ပိးတၢ်လိခဲလၢကံ ကဘၣ်အိၣ်လၢ သိလ့ၣ်အပူၤ န့ၣ်လီၤ.
- ဟံးနစုလၢ နနီၢ်ကစၢ်အလီၤ ထီၣ်တီၢ်တက့ၢ်. ထီၣ်တီၢ် ယုးယိၣ်ပးကဲပှၢဂၤ ဒီး အတၢ်လီၤ တက့ၢ်.
- တၢ်အ့ၣ်လိၣ်ဆိးက့ၢ်လိၣ်သး,တၢ်ထီၣ်လိၣ်သး,တၢ်ထူလိၣ်သး,တၢ်ဆိၣ်လိၣ်သး,တၢ်ဒုးပှၢတီၢ်ပှၢဂၤအ ခိၣ်,တၢ်ထူးပှၢလိၣ်သး တဖၣ် တဘၣ်တၢ်ဝံသးစူၤအိၣ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.
- ဖဲအိၣ်လၢ သိလ့ၣ်ပှၢအခါ ကဘၣ်ကတီၢ် အဲးကလံးကျိၣ်, ဒ်တီၤဒးပှၢ အသိးန့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ကိးပသု ဒီး ကိးယါတၢ် တဘၣ်တၢ်တူၢ်လီၤအိၣ်ဘၣ်.(ဖဲအိၣ်လၢသိလ့ၣ်ဘၢးပှၢအခါ **နကဘၣ်** ကတီၢ်တၢ်သိၣ်ထဲ သိးသိးဒီး နကတီၢ်တၢ်လၢတီၤဒးပှၢ န့ၣ်လီၤ.)
- တၢ်ကမ့ၢ်ခဲလၢကံ တၢ်ကဘၣ်တ့ၢ်န့ၣ်လီၤအိၣ်ဘၣ် တၢ်ကမ့ၢ်အဒးပှၢ န့ၣ်လီၤ. တၢ်အိၣ်တၢ်,အိၣ်တၢ်လၢသိလ့ၣ်ဘၢးပှၢ တဘၣ် တၢ်တူၢ်လီၤအိၣ်ဘၣ် န့ၣ်လီၤ.
- **နမ့ၢ်မၤဟးဂီၤ** က့ၢ်အသိလ့ၣ်ဘၢး **တမံၤမံၤန့ၣ်**, **နကဘၣ်က့ၢ် အပူၤ** န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ကွံၣ်တၢ်ဖိတၢ်လံၤ လၢသိလ့ၣ်အပူၤ **တဘၣ်တၢ်တူၢ်လီၤအိၣ်ဘၣ်** န့ၣ်လီၤ.
- တၢ်ကဘၣ် နွံးလီၤ ဖဲးဖး **ကိးဘျီဒဲး** န့ၣ်လီၤ.

တၢ်လၢအပိၣ်ထွဲထီၣ် တၢ်ကမၢ်အံၤတဖၣ်
တၢ်မၤကမၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်သိတဖၣ် တခါဂ့ၢ်တခါဂ့ၢ် ဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ်တြီတံၢ်ယၢ်တၢ်တ
စိၤတလီၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်ထူးကွံၣ် တၢ်ဒိးက့ၢ်အသိလ့ၣ်ဘၢးသ့ တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်တဖၣ် ယုၣ်ဒီး
တၢ်လၢအပိၣ်ထွဲ ထီၣ် တၢ်ကမၢ်အံၤ လၢက့ၢ်ပှၢတဖၣ် စ့ၢ်ကိး သ့ဝဲ န့ၣ်လီၤ.

လုလၢသကံၣ်ပဝးလၢအတဂ့ၢ် ဒီး,မ့တမ့ၢ် တၢ်တမၤထွဲ သိလ့ၣ်ဘၢး အတၢ်သိၣ်တၢ်သိတဖၣ် ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်လၢအပိၣ်ထွဲထီၣ် တၢ် ကမၢ်အံၤတဖၣ် န့ၣ်လီၤ. တၢ်လၢအပိၣ်ထွဲထီၣ် တၢ်ကမၢ်အံၤတဖၣ် ကဘၣ်တၢ်မၤလီၤတၢ်အိၣ် ဒ်သိးပှၢကမၤထွဲဝဲ တခါဘၣ်တ ခါ ဒ်အဖျါလၢလၢအံၤအသိး န့ၣ်လီၤ.

ကိုသိလှိုင်တော်လဲတော်ကွာ - လုလင်သက်ပဝး လာအတကြားတဘဉ် ဒီး တ်လာအပိတ်ထွထီၣ်အခံတဖဉ်

	တံၢ်မၤကမဉ် ၁ဘျီ	တံၢ်မၤကမဉ် ၂ဘျီ	တံၢ်မၤကမဉ် ၃ဘျီ	တံၢ်မၤကမဉ် ၄ဘျီ	တံၢ်မၤကမဉ် ၅ဘျီ
<p><u>တံၢ်မၤကမဉ် ပတီၢ် ၁</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ဆာထာၣ်,ပး ဖဲသိလှိုင် လဲတော် အဆာကတီၢ် • ကွံၣ်တံၢ်ဖိတံၢ်လံၤ • သိၣ်သဲဒိၣ်,သိၣ်ကထူၣ် ဘးလီ • မၤလီၤတပိုၣ်တံၢ် • အိတံၢ်,အိတံၢ် 	<p>တံၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်-ပှၤနီၣ် သိလှိုင် ကတဲတံၢ်ဒီး ပှၤကွီဖိ</p>	<p>တံၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်- ပှၤနီၣ် သိလှိုင်,ဝံစိၣ်တီဆှၤ အပှၤနဲၣ်တံၢ်,ဒီး ကွီခိၣ် ကဒုးသ့ၣ်ညါမိၢ်ပာ်</p>	<p>တံၢ်သိၣ်က့ၤသိက့ၤ လာအဖိးသဲစး ကဘဉ်တံၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲး ဃါ,ကွဲးလီၤအိၤဆူ DDNအပှၤ န့ၣ်လီၤ.</p> <p>ဝံစိၣ်တီဆှၤအပှၤနဲၣ် တံၢ် မ့တမ့ၢ် ကွီခိၣ် ကဒုးသ့ၣ်ညါမိၢ်ပာ်</p>	<p>တံၢ်ဒုးအိၣ်ယံၣ်ထီၣ် တံၢ် မ့တမ့ၢ် ကွီကဟ့ၣ်အိၤတံၢ်ကမဉ် လာအဂၤတခါခါ</p> <p>ဘဉ်သ့ၣ်သ့ၣ် တံၢ် ကကိးအိၣ်ဖိုၣ်မိၢ်ပာ်</p> <p>တံၢ်မၤကမဉ်သိၣ် လှိုင်ဘး အတံၢ် သိၣ်တံၢ်သိကဘဉ် တံၢ် ကွဲးနီၣ်ကွဲး ဃါအိၤ ဝံၤ တံၢ်ကကိးဆဲးကျိးမိၢ်ပာ်</p>	<p>ကဲထီၣ်တံၢ်မၤကမဉ်တံၢ် အပတီၢ်၂</p>
<p><u>တံၢ်မၤကမဉ် ပတီၢ် ၂</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • တံၢ်ကတီၤလာအတကြားတဘဉ် • တံၢ်နဲၣ်စုနဲၣ်ခိၣ်လာအတကဆိ • တံၢ်တယုးယိၣ်ပးကဲပှၤနီၣ်သိလှိုင်ဖိဒီးပှၤဂုၢ် ပှၤဂၤ • ကိးမံၤပီၤသဉ်ပှၤဂၤ • မၤအုန့ပှၤဂၤ • တံၢ်တီၢ်လီၢ်ကွဲးလိၣ်သး တဂၤဒီးတဂၤ • ကွဲးဘဉ်အါလီၢ်ဆုၣ်နီၣ် မ့တမ့ၢ် သိလှိုင်ဘး • ထူပဲၣ်တံၢ် • လီတံၢ်,လီအိၣ်ပှၤဂၤ 	<p>တံၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်- ဘးအတံၢ်သိၣ်တံၢ် သိ</p> <p>တံၢ်တဟ့ၣ်ဒီးလာအိၤသိလှိုင်ဘး တနံၤ</p> <p>ဝံစိၣ်တီဆှၤပှၤနဲၣ် တံၢ်ဒီး ကွီခိၣ်ကကိး ဆဲးကျိး မိၢ်ပာ်</p>	<p>ဘးအတံၢ်သိၣ်တံၢ်သိ</p> <p>ဝံစိၣ်တီဆှၤအပှၤနဲၣ် တံၢ်ဒီး ကွီခိၣ် ကကိး ဆဲးကျိးမိၢ်ပာ်</p> <p>ပှၤကွီဖိ ကဘဉ်ထံၣ် လိၣ်အသးဒီးကွီခိၣ်</p> <p>တံၢ်တဒုးဒီးလာအိၤ သိဘုၣ်ဘး ၂နံၤ</p>	<p>ဘးအတံၢ်သိၣ်တံၢ်သိ</p> <p>ဝံစိၣ်တီဆှၤအပှၤနဲၣ် တံၢ်ဒီး ကွီခိၣ် ကကိး ဆဲးကျိး မိၢ်ပာ်</p> <p>ပှၤကွီဖိ ကဘဉ်ထံၣ် လိၣ်အသးဒီး ကွီခိၣ်</p> <p>တံၢ်တဒုးဒီးလာအိၤ သိလှိုင်ဘး ၃နံၤ</p>	<p>ကဲထီၣ်တံၢ်မၤကမဉ်တံၢ် ပတီၢ် ၃</p>	

<p><u>တၢ်မၤကမၤပတီၢ် ၃</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • အုၣ်လိာ်သး, မၤဒၢၣ်လိာ်သး • မၤဟးဂီၤတၢ် • ကဲထီၣ်တၢ်ပျံၤတၢ်ဖုးလၢ တၢ်ပူၤတၢ်ဖျးအဂီၢ်... တၢ်ကတီၤ,တၢ်ကွဲး, မ့တ မ့ၢ် နီၣ်ခိၣ်နီၢ်ခိ • ဟ့ၣ်တၢ် • ကတီၤဆါသ့ၣ်ဆါသးတၢ် • ဂၢၢ်ဂၢၢ်စၢၢ်စၢၢ် ဆူ ပှၤခဲခိၣ် ကဲန့ၢ် 	<p>ဝံစိာ်တီၢ်ဆုၢ်ပှၤန့ၣ် တၢ် ဒီး ကွီၣ်ခိၣ် က ကိးဆဲးကျိး မိာ်ပာ်</p> <p>ပှၤကွီၣ်ခိၣ် ကဘၣ်ထံၣ် လိာ်အသးဒီး ကွီၣ်ခိၣ်</p> <p>* ပှၤကွီၣ်ခိၣ် ကဘၣ်ထံၣ် ယံာ်ထီၣ်လၢကွီၣ် ခနံၤ ကွီၣ်ခိၣ်မ့ၢ်ဆါတဲာ်ဝဲ</p> <p>တၢ်တၢ်ဒုးဒီးလၢအီၤ ကွီၣ်ခိၣ်အသိလုၣ်ဘၢ ၅သိ</p>	<p>ဝံစိာ်တီၢ်ဆုၢ်အပှၤ န့ၣ်တၢ် ဒီး ကွီၣ်ခိၣ် က ကိးဆဲးကျိးမိာ်ပာ်</p> <p>ပှၤကွီၣ်ခိၣ် ကဘၣ်ထံၣ် လိာ်အသးဒီး ကွီၣ်ခိၣ်</p> <p>* တၢ်တြီယၣ်လၢကွီၣ် အချၢ,တၢ်တြီယၣ် လၢကွီၣ်ပှၤ လၢ ၂-၄ သိအတီၢ်ပှၤ တၢ်တြီယၣ်လၢကွီၣ် ပှၤကဘၣ်တၢ်မၤအီၤ ကွီၣ်ခိၣ် မ့ၢ်မၤတၢ်ဆါ တဲာ်ဝဲ</p> <p>တၢ်တၢ်ဒုးဒီးအီၤ သိ လုၣ်ဘၢ: လၢ ၇-၁၀ သိအတီၢ်ပှၤ-ဝံစိာ်တီၢ် ဆုၢ်ပှၤန့ၣ်တၢ် မ့ၢ်ဆါ တဲာ်ဝဲ</p> <p>မ့ၢ်မၤဟးဂီၤသိလုၣ် ဘၢ: ကဘၣ်ဟ့ၣ်က့ၤ တၢ်ဟးဂီၤလၢအ ပှၤ</p>	<p>ကဲထီၣ် တၢ်မၤကမၤ ပတီၢ် ၄</p>		
<p><u>တၢ်မၤကမၤ ပတီၢ် ၄</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • သံး,ညါသူ,မိၣ်,အဂၤ • တၢ်စုကဝဲၤလၢတအိၣ်ဒီးတၢ် ဟ်လီၤသး 	<p>ဝံစိာ်တီၢ်ဆုၢ်မူဒါခိၣ်ဒီး ကွီၣ်ခိၣ်က ကိးဆဲးကျိး မိာ်ပာ်</p> <p>ကွီၣ်ခိၣ်ကထံၣ်လိာ်သး ဒီးကွီၣ်ခိၣ်</p> <p>* တၢ်တြီယၣ်လၢကွီၣ် အချၢ,တၢ်တြီယၣ် လၢကွီၣ်ပှၤ လၢ ၃+သိ အတီၢ်ပှၤ-ကဘၣ်တၢ် မၤအီၤကွီၣ်ခိၣ် မ့ၢ်မၤတၢ် ဆါတဲာ်ဝဲ</p> <p>တၢ်တၢ်ဒုးဒီးလၢအီၤ သိလုၣ်ဘၢ: ၅-၁၅သိ ဝံစိာ်တီၢ်ဆုၢ်မူဒါခိၣ်မ့ၢ် ဆါတဲာ်ဝဲ</p> <p>ကွီၣ်ခိၣ်အပၤကီၢ် ကဘၣ် တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါအီၤ</p>	<p>ကဲထီၣ် တၢ်မၤကမၤ ပတီၢ် ၅</p>			

<p>တၢ်မၤကမၤပတီၢ် ၅</p> <ul style="list-style-type: none"> • စုကဝဲၤ အိၣ်ဒီးတၢ်ဟံၣ်လီၤသး • သူလၢၢ်မ့ၣ် မ့တမ့ၢ် မ့ၣ်နွံး လၢသိလုၣ်ဘၢး အပူၤ 	<p>ကိုအပၤၤကီၢ်ကဘၣ် တၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါအီၤ</p> <p>တၢ်တမၤအဒိးသိလုၣ်ဘၢး လၢဒိတန့ၣ်ညါ အတီၢ်ပူၤ...လီၢ်ခံတန့ၣ်ကဒိးသိလုၣ်အဂီၢ် ကဘၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဆၢတဲာ်အီၤလၢ ပုၤပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်</p> <p>*တၢ်တြီယၣ်တၢ်လၢကို ကဘၣ်တၢ်စံၣ်ညီၣ်ဆၢတဲာ်အီၤလၢ ပုၤပၤဆၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်</p>				
--	---	--	--	--	--

*** တၢ်လၢအပိာ်ထွဲထီၣ် တၢ်တြီယၣ်လၢကိုချၢ(OSS), တၢ်တြီယၣ်လၢကိုပူၤ(ISS)ခဲလၢာ် ကအိၣ်လၢ ကိုခိၣ် အတၢ် ဆၢတဲာ်အဖီခိၣ်လီၤ.**

စုကဝဲၤ တၢ်ပိးတၢ်လီၤ လၢကို

ကိုသ့ၣ်တဖၣ် ကြၢးကဲထီၣ်တၢ်အဒိအတဲာ် မ့ၢ်လၢ ဘၣ်တၢ်သိၣ်လိတၢ်လံအီၤ ဘၣ်ယးတၢ်တိၢ်နီၣ်ဖံးယာ် ဒီး တၢ်ယူးယိၣ်ပးကဲ တၢ်သိၣ်တၢ်သိတဖၣ် အယိန့ၣ်လီၤ. ကိုသ့ၣ်တဖၣ် ကဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢ တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ့,တၢ်ပူၤတၢ်ဖျဲး,ဒီးတၢ်သ့ၣ်မံသးမ့ၢ် သ့ၣ်တဖၣ် မ့ၢ်တၢ်အရူဒိၣ်သပုၤကတၢၢ် လၢပုၤကိၣ်ဖိ,ပုၤမၤတၢ်ဖိ,ဒီးပုၤတတၢ်တဖၣ်အဂီၢ် န့ၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်တၢ်သိသန့ တြီဝဲယံးယံးလၢ တၢ်တဘၣ်ဟဲစိၣ်န့ၣ် တၢ်စုကဝဲၤတဖၣ်(စုကဝဲၤဒ်အမ့ၢ် ကျိအလုၣ်ကလုၣ်,ယဲာ်ဒိအကလုၣ်ကလုၣ်,စုကဝဲၤပိးလီတဖၣ်,တၢ်လၢအအိၣ်ဒီး အသံးအကံာ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် အသးသမူအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ တအိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၤ လၢအဘၣ်တၢ်ဂံၢ်ယုၣ်အီၤလၢ အမ့ၢ် တၢ်မၤပျံၤမၤဖုးတၢ်,ဒုးအိၣ်ထီၣ်နီၣ်ခိက့ၢ်ဂီၤ တၢ်ဘၣ်ဒိဘၣ်ထံး,မ့တမ့ၢ် မၤသံတၢ်သ့တဖၣ်) ဆူကိၣ်ပူၤ မ့တမ့ၢ် ကိုအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤအပူၤ လုၤတက့ၤ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်မ့ၢ်ထံၣ်ချူးန့ၣ် တၢ်စုကဝဲၤတမံၤလၢလၢ လၢပုၤကိၣ်ဖိအအိၣ်န့ၣ် တၢ်ကကိးအမိၢ်အပၢ်တဘျီယီ န့ၣ်လီၤ. စုကဝဲၤလၢတၢ်ဟံးန့ၣ်ကွံာ်အီၤန့ၣ် ကဘၣ်တၢ်ဆၢထီၣ်အဂ့ၢ်အကျိၤဆူ ပၤကီၢ်အအိၣ် န့ၣ်လီၤ.ပုၤကိၣ်ဖိအတၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ အတၢ်ဟံးလီၤသးယါမနၢအံၤ ကဘၣ်တၢ်ကွံာ်ထံဆိကမိၣ်အီၤ လီၤတၢ်လီၤဆဲး ဘၣ်ယးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်ကဆၢထီၣ်အီၤဆူ ပၤကီၢ်အအိၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.တၢ်သိၣ်ယိၣ်သိယိၣ် လၢအကြၢးဝဲဘၣ်ဝဲ မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟူးတၢ် ဂဲၤလၢ အဖိးသဲးန့ၣ် ကဘၣ်တၢ်လူၤပိာ်မၤထွဲအီၤ လၢကိုခိၣ်န့ၣ်လီၤ.

ကျိသ့ၣ်တဖၣ် တၢ်တဟ့ၣ်အခွဲးလၢ တၢ်ကစိၣ်န့ၣ်အီၤဆူ ကိုအတၢ်သ့ၣ်ထီၣ်အပူၤ,ကိုအသိလုၣ်ပူၤ,မ့တမ့ၢ် သိလုၣ်တကလုၣ်ဂ့ၤတကလုၣ်ဂ့ၤ လၢတၢ်သူအီၤလၢကိုအဂီၢ်, လၢကိုတၢ်သ့ၣ်ထီၣ် တဖျါၣ်ဂ့ၤတဖျါၣ်ဂ့ၤအပူၤ,မ့တမ့ၢ် တၢ်လၢအဘၣ်ထွဲ ဘၣ်ယးဒီး ကိုတမံၤလၢလၢအပူၤ ဘၣ်န့ၣ်လီၤ. တၢ်ကွံာ်ကဟံးကွံာ်တၢ် ကြၢးမ့ၢ်ဒၣ် ပုၤလၢအစိၣ်စုကဝဲၤ လၢအလူၤပိာ်ထွဲ အိၣ်မူလၢတၢ်သိၣ်တၢ်သိအဖီလၢတဖၣ်အဂီၢ်, ကျိလၢတၢ်သူအီၤလၢ တၢ်ကခးသိၣ်အီၤဖဲ တၢ်ဂဲၤလီၢ်ကွဲၤပြၢ စးထီၣ်အဆၢကတီၢ်, ကျိ မ့တမ့ၢ် ကျိကလံၤတဖၣ် ဖဲတၢ်ဟံးပနီၣ် တၢ်ခးကျိအလီၢ်, တၢ်ဒုးနဲၣ်ကျိအလီၢ်, ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်ကိုအတၢ်သိၣ်လိတဘျီအဂီၢ် လၢတၢ်ကသူကျိ ဒ်လဲၣ်အဂီၢ်သ့ၣ်တဖၣ် န့ၣ်လီၤ.

ဇံးဖး- ZPass

ဇံးဖး ဘၣ်တၢ်လိၢ်ဘၣ်အီၤ လၢပုၤကိၣ်ဖိကိးဂၤဒဲး စးထီၣ်တၢ်ဖိသၣ်တုၤယဲၢ်တၢ် လၢအဒိး ကိၣ်အသိလ့ၣ်ဘၢး တ ဖၣ်န့ၣ် လီၤ. တၢ်အဝဲအံၤ တၢ်ကွၢ်ကဟံၣ်ကွၢ်အီၤ သ့ဒၣ်ထဲလၢ မိၢ်ပၢ်မ့ၢ်ကွဲးစဲလီၤအမံၤလၢ တၢ်ထုးကွၢ်တၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်လၢတၢ်ဒိးကိၣ်အသိလ့ၣ်ဘၢး ဒီး တၢ်တဟံးန့ၣ်ဝံစိၣ်တီဆုၤတၢ်အဂ့ၢ်အဝီတၢ်အၢၣ်လီၤ အလံာ်ပူၤအခါ န့ၣ်လီၤ.

ပုၤကိၣ်ဖိကိးဂၤဒဲး ကဘၣ်ခွဲးလီၤအဇံးဖး ကိးဘျီဒဲး ဖဲအဒိးထီၣ်သိလ့ၣ်ဘၢး ဒီးစံၣ်လီၤသိလ့ၣ်ဘၢး အခါ, အဝဲအံၤမ့ၢ် တၢ်ကလုာ်လၢတၢ်ကဘၣ်မၤထွဲအီၤ န့ၣ်လီၤ. တၢ်တမူမၤထွဲ တၢ်သိၣ်တၢ်သိအဝဲအံၤ ကဒုးအိၣ်ထီၣ် တၢ် ဂ့ၢ်ပိာ်ထွဲထီၣ်အခံ နီလၣ်အံၤအသိး န့ၣ်လီၤ.

- တၢ်မၤကမၣ် ၁ဘျီ = တၢ်ဟ့ၣ်ပလီၢ်
- တၢ်မၤကမၣ် ၂ဘျီ = တဒိးဘၣ်လၢၤ သိလ့ၣ်ဘၢး ၁နံၤ
- တၢ်မၤကမၣ် ၃ဘျီ = တဒိးဘၣ်လၢၤ သိလ့ၣ်ဘၢး ၂နံၤ
- တၢ်မၤကမၣ် ၄ဘျီ = တဒိးဘၣ်လၢၤ သိလ့ၣ်ဘၢး ၃နံၤ
- တၢ်မၤကမၣ် ၅ဘျီ = တဒိးဘၣ်လၢၤ သိလ့ၣ်ဘၢး ၄နံၤ
- အဂ့ၢ်အဂၤ....

ဘၣ်ထွဲဒီး ပုၤကိၣ်ဖိအဇံးဖးအံၤ ပုၤကိၣ်ဖိကဘၣ် ဟံးန့ၣ်မူဒါ န့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်ဖိမ့ၢ်လိၢ်ဘၣ် ဇံးဖးအသိန့ၣ် အဝဲကဘၣ်ဒုး သ့ၣ်ညါ ကိၣ်အဝဲဒၣး ဒီး ပုၤနီၣ်သိလ့ၣ်ဘၢး တဘျီယီ န့ၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကတလဲ ဇံးဖးအသိတဘျီအဂီၢ် အပူၤမ့ၢ်ဝဲ ၅ဒိးလၢၢ် န့ၣ်လီၤ.

၁၃. ပုၤကိၣ်ဖိ တၢ်ဖံးတၢ်မၤ တဖၣ်

တၢ်ဂဲၤလိၢ်ကွဲး တၢ်ဟူးတၢ်ဂဲၤ

ပုၤကိၣ်ဖိလၢ အမၤလိ ၄တီၤတဖၣ် ဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ ပံကွဲၤသံကျဲကရၢအပူၤ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. ပုၤကိၣ်ဖိလၢ အမၤလိ ၅တီၤတဖၣ် ဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်လၢ ပံကွဲၤသံကျဲကရၢ ဒီး တၢ်သံကျဲကရၢအပူၤ သ့ဝဲန့ၣ်လီၤ. တၢ်မၤလိ တနွံဘၣ်တနွံတဖၣ် ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤအီၤဆူ ပုၤလၢအဟံၣ်ဖိၣ်မၤသကိးတၢ်တဖၣ် အအိၣ်န့ၣ်လီၤ. ကဂ့ၢ်ဒိဖုဒုးသကိးတၢ်တဘျီယီအဆၢကတီၢ်တဖၣ် ဘၣ်တၢ်ရဲၣ်လီၤ အီၤဖဲ ကိၣ်စးထီၣ်ဝံၤအလီၢ်ခံ န့ၣ်လီၤ.

တက်ကူညီဘက်ကူညီသွ တမ်းတမ်းမာ တဖဉ်

တက်ကူညီဘက်ကူညီသွ အတော်ရဲတဲကျဲ၊ တမ်းတမ်းမာ လာလတ်တဖဉ်အံ၊ အိဉ်ကတဲကတီအသးလ၊ ပုဖိသဉ်လ၊ ဝှ်ဟူဉ်ရိဉ် ကမျှါတီဖုဉ်ကို တဖဉ်အဂီ န့ဉ်လီ၊

- ▶ တီဖုဉ်ကိုပုဟူဉ်ကူညီဟူဉ်ဖးတဲတဲရဲတဲကျဲ၊
 - ▶ တမ်းမာလီထီဉ်ပသီထီဉ်တမ်းမာလီ အတီဒေး
 - ▶ တီဘျီကိုလ၊ဖိသဉ်လ၊အတော်လီဘဉ်လီဆီတဲရဲတဲကျဲ၊
 - ▶ တဲကတီကျိဉ်၊တဲကတီ၊ဒီးတဲနဟူတဲအတဲဖးတဲမာ
 - ▶ ဝဲဉ်ချဲတဲထီဉ်က့က့ဉ်တဲဖးတဲမာ
 - ▶ တမ်းမာလီအတီတဲရဲတဲကျဲ၊
 - ▶ တဲတီစာမာစာမာအဒေးတဲရဲတဲကျဲ၊
 - ▶ ကိုအကသံဉ်သရဲတဲဖးတဲမာ
 - ▶ အံအဲးစံအဲလဲတဲရဲတဲကျဲ၊
 - ▶ ပုဂှ်ဝီအပုမာတဲဖိ
 - ▶ တမ်းမာလီတဲရဲလီဉ်မုဉ်လီဉ်အတီဒေး
 - ▶ တမ်းမာစာမာလီထီဉ်နီဉ်ခိ/တဲလုအိဉ်သးသမူတဲဖးတဲမာ
 - ▶ တမ်းမာကီထီဉ်သ့ဉ်ထံတဲဂဲလီဉ်က့
- *ဘိဉ်သိဉ်ကိုပျါဝံ၊အလီခံတဲရဲတဲကျဲ၊
 - *တဲသိဉ်လီနဲဉ်လီတဲအသရဲဉ်
 - *ပုလ၊အမာတဲလ၊ကိုဒီးဟံဉ်အဘဉ်စာ၊
 - *ပုတဲကျိဉ်ထံတဲအတဲဖးတဲမာ

ကိုအတဲအိဉ်

ကိုအတဲအိဉ်-ဂီဒီးမုဉ်ထုဉ်တဲအိဉ်ဖဲတီဖုဉ်ကို

ကိးနဲဉ်ဒီး ဖဲကိုထီဉ်အခိဉ်ထံးကတဲတသီ၊ ကိုကဆုလီ၊ဖဲ ကိုတဲအိဉ်အလံဉ်ဆုဟံဉ် လ၊မိဉ်ပာကဘဉ်မာပုလီ၊ဖဲ အဂီန့ဉ်လီ၊ တနံဉ်တဘျီ မိဉ်ပာကဘဉ်မာပုလီ၊ ကိုတဲအိဉ်အလံဉ်အဲအံ၊ န့ဉ်လီ၊ လံဉ်အဲအံ၊ တဲမာပုလီ၊အီတဘျီဂု၊တဘျီဂု၊ ဖဲကို ထီဉ်နဲဉ်အဆာကတီ၊ သုဝဲဒဉ်စုဉ်ကိး န့ဉ်လီ၊

ပသုဝဲ တဲပုတဲဆါ အတဲကွဲးနီဉ်ကွဲးဃါ အကျိအကျဲလ၊ ပကမာနီဉ်မာဃါဝဲ တဲအိဉ်တဲအိအဂီအကျိ၊ သုတဖဉ်န့ဉ်လီ၊ မိဉ်ပာတဖဉ် ကြးဟံဉ်နုဉ်စုလ၊ အဖိအတဲအိဉ်အပုအဂီ ဒ်သိးစုကအိဉ်ထီဉ် လ၊အတဲအိဉ်အပုအဂီ န့ဉ်လီ၊နမာကိုတဲအိဉ် အပုဘဉ်မူဘါဒါ မ၊စာ၊န၊လ၊ နထာနုဉ်နဖိစုစုလ၊ တဲအိဉ်အဂီသုဝဲ မုတမု နထာနုဉ်အီလ၊နနီဉ်ကစာ လ၊ခိဉ်ဖူထာဉ် ပု ယဲသန့အပု ဖဲ myschoolbucks.com သုစုဉ်ကိးန့ဉ်လီ၊ စုလ၊အအိဉ်လီ၊တဲ လ၊နဖိအတဲအိဉ်အဂီသုတဖဉ် တဲကစိဉ်ခိ အီ ဆုညါတနံဉ် လ၊နဖိအတဲအိဉ်အဂီ န့ဉ်လီ၊

တီပုတဲနီထံ လ၊အအိဉ်ဒီးအပု ဘဉ်တဲကတဲကတီစုဉ်ကိးအီ လ၊ပုဖိသဉ်လ၊ အအိဉ်ဒီးပုအီဝဲသုတဖဉ်အဂီ န့ဉ်လီ၊ တဲနီထံအကိတဆံ အပုမုဉ်ဝဲ ၄ဒီလ၊ န့ဉ်လီ၊ဖဲမုဉ်ထုဉ်ခါတဲအိဉ်အဆာကတီ၊ ဖိသဉ်ပုအီတဲနီထံတစုး ၀.၄၀ ဖဲး သုစုဉ်ကိး န့ဉ်လီ၊

မိဉ်ပာတဖဉ် တဲဟုဉ်ဂံ၊ဟုဉ်ဘါအီလ၊ အကဟဲအိဉ်သသကိးတဲဒီး အဖိလ၊ကိုန့ဉ် လီ၊ မုဉ်နံလ၊နဆိမိဉ်လ၊ နကဟဲအိဉ်သ ကိး မုဉ်ထုဉ်တဲအိဉ်ဒီးနဖိလ၊ကိုန့ဉ်၊ ကိးဆဲးကျိးကို တချုးဂီ၊ခိ ၉း၀၀နီဉ်ရံဉ် အဆာကတီ၊ တက့၊

နမုဉ်လီဘဉ် တဲအိဉ်လီလီ၊ဆီဆီန့ဉ်၊ ဝံသးစု၊ မ၊နမိဉ်နပာကိးဆဲးကျိး ပုပုဆုရဲတဲကျဲတဲ မုတမု ကိုတဲအိဉ်အဲဒေး ဒီးအ ဝဲသုဉ် ကမ၊စာ၊န၊ တဲလ၊နလီဘဉ်သုတဖဉ် န့ဉ်လီ၊ ဆဲးကျိး အမဲဒဉ် ၅၅၊၁၅၅၊ ကိုတဲအိဉ်အပုနဲဉ်တဲ ဖဲ ၆၀၅-၃၅၃-၆၉၀၉တက့၊